

MADRAS GOVERNMENT ORIENTAL SERIES

Published under the authority
of the
Government of Madras

General Editor :

T. CHANDRASEKHARAN, M.A., L.T.

Curator, Government Oriental Manuscripts Library, Madras.

DR. B.R. AMBEDKAR OPEN UNIVERSITY
UNIVERSITY - LIBRARY

010177

శ్రీ వాచారసంగ్రహము

MADRAS GOVERNMENT ORIGINAL RECORDS

NO. 100

AO 44104 B122

SAIVACARASANGRAHAMU OF TIRUMALANATHA

EDITED BY

Vidvan G. J. SOMAYAJI, M.A., L.T.,
Head of the Dept. of Telugu, Andhra University
Waltair

Government Oriental Manuscripts Library, Madras.

1951

PRICE Rs. 2—0—0

C

894.8271

TIR

PRINTED AT THE
SOLAR WORKS, MADRAS-1.

INTRODUCTION

The Government of Madras took up for consideration the question of publication of the various manuscripts in different languages on subjects like Philosophy, Medicine, Science, etc., early in May, 1948. Important Manuscripts Libraries in the Madras Presidency were requested to send a list of unpublished manuscripts with them for favour of being considered by the Government for publication. The Honorary Secretary of the Tanjore Maharaja Serfoji's Sarasvathi Mahal Library, Tanjore, alone complied with this request. This list as well as a similar list of unpublished manuscripts in the Government Oriental Manuscripts Library, Madras, were carefully examined and a tentative selection of manuscripts suitable for publication was made. The Government in their Memorandum No. 34913/48-10, Education, dated 4-4-1949, constituted an Expert Committee with the Curator of the Government Oriental Manuscripts Library, Madras, as the Secretary, for the final selection of manuscripts suitable for printing and for estimating the cost of publication.

The following are the members of the Committee :—

1. Sri T. M. Narayanaswami Pillai, M.A., B.L.
2. „ R. P. Sethu Pillai, B.A., B.L.
3. „ C. M. Ramachandra Chettiar, B.A., B.L.
4. „ R. Krishnamoorthy, (Kalki).
5. Dr. N. Venkataramanayya, M.A., Ph.D.
6. Sri M. Ramanuja Rao Naidu, M.A.
7. „ V. Prabhakara Sastri.
8. „ N. Venkata Rao.
9. „ H. Sesha Ayyangar.
10. „ Masthi Venkatesa Ayengar.
11. „ M. Mariappa Bhat, M.A., L.T.
12. Dr. C. Achyuta Menon, B.A., Ph.D.
13. „ C. Kunhan Raja, M.A., D.Phil
14. „ A. Sankaran, M.A., Ph. D., L.T.
15. „ P. Rama Sastri.
16. „ S. K. Ramanatha Sastri.
17. Dr. M. Abdul Haq, M.A., D. Phil., (Oxon.)
18. Afzul-ul-Ulama Hakim Khader Ahamed,

19. Sri P. D. Joshi.
20. „ S. Gopalan, B.A , B.L.
21. „ T. Chandrasekharan, M.A , L.T.

With the exception of Sri Masthi Venkatesa Iyengar, Dr. C. Kunhan Raja, the above members continued to be members of the Expert Committee for 1950-51 also to which the following gentlemen were included in Govt. Memo. No. 7297-E/50-3. Edn, dated 19-5-1950 and Govt. Memo. No. 15875-E/50-4. Edn., dated 7-9-1950.

1. Dr. A. Chidambaranath Chettiar, M.A, Ph. D.
2. Sri S. Govindarajulu, B.A , B.L , LL.B., Bar-at-Law,
3. Capt. G. Srinivasamoorthy, B.A., B.L., M.B., & C.M.
4. Dr. Muhammed Hussain Nainar, M.A., Ph. D.,
5. Sri T. V. Subba Rao, B.A., B.L.,
6. Principal, College of Indian Medicine, Madras.

The members of the Committee formed into Sub-Committees for the various languages, Sanskrit, Tamil, Telugu, Kannada, Malayalam, Mahrathi and Islamic Languages. They met during the month of May, 1949, at Madras and at Tanjore to examine the manuscripts and make a selection. The recommendations of the Committee were accepted by the Government and they have decided to call these publications as the "MADRAS GOVERNMENT ORIENTAL SERIES," and appointed the Curator, Government Oriental Manuscripts Library, Madras, as the General Editor of the publications.

The following manuscripts were taken up for publication during 1949-50

"A" From the Government Oriental Manuscripts Library, Madras

TAMIL

1. KAPPAL SATTIRAM.
2. ANUBHAVA VAIDYA MURAI.
3. ATTANAKOLAHALAM.
4. UPADESA KANDAM.
5. COLAN PURVA PATTAYAM.
6. KONGA DESA RAJAKKAL
7. SIVAJNANA DIPAM.

TELUGU

1. AUSADA YOGAMULU.
2. VAIDYA NIGHANTU.
3. DHANURVIDYA VILASAMU.
4. YOGA DARSANA VISAYAMU.
5. KHADGA LAKSANA SIROMANI.

SANSKRIT

1. VISANARAYANIYAM.
2. BHARGAVA NADIKA.
3. HARIHARACATURANGAM.
4. BRAHMASUTRAVARTTI MITAKSARA.
5. NYAYASIDDHANTA TATVAMRTAM.

MALAYALAM

1. GARBHA CIKITSA.
2. a. VASTULAKSANAM.
b. SILPAVISAYAM
3. MAHASARAM.
4. KANAKKUSARAM.
5. KRIYAKRAMAM.
6. KANAKKUSARAM—BALAPRABODHAM.

KANNADA

1. LOKOPAKARA.
2. RATTAMATA.
3. ASVASASTRAM.
4. VIVIDHA VAIDYA VISHAYAGALU
5. SANGITARATNAKARA
6. SUPASASTRA.

ISLAMIC LANGUAGES

1. JAMIL—AL—ASHYA.
2. TIBB—E—FARIDI.
3. TAHQIQ—AL—BUHRAN.
4. SAFINAT—AL—NAJAT.

*"B" From the Tanjore Maharaja Serfoji's Sarasvathi Mahal
Library, Tanjore.*

TAMIL

1. SARABENDRAVAIDYA MURAI. (Diabetes).
2. Do. (Eyes).
3. AGASTIYAR
4. KONKANARSARAKKU VAIPPU.
5. TIRUCHITRAMBALAKKOVAIYAR with Padvurai.
6. KALACAKRAM.
7. TALASAMUDRAM.

8. BHARATANATYAM.
9. a. PANDIKELI VILASAM NATAKAM.
b. PURURAVA CAKRAVARTI NATAKAM.
c. MADANA SUNDARA VILASA NATAKAM.
d. PERCY MACQUEEN'S COLLECTION in the Madras University Library on Folklore.
10. RAMAYAN AMMANAI.
11. TAMIL, PADALKAL including Pattinattar Venba and Vannankal.

TELUGU

1. KAMANDAKANITISARAMU.
2. TALADASAPRANAPRADIPIKA.
3. a. RAGHUNATHA NAYAKA ABHYUDAYAMU.
b. RAJAGOPALA VILASAMU
4. RAMAYANAMU by Katta Varadaraju.

MAHRATHI

1. NATYASASTRA SANGRHA.
2. a. BOOK OF KNOWLEDGE.
b. FOLK SONGS.
c. DORA DARUN VENI PADDHATI
d. ASVASA CATULA DUMANI.
3. a. PRATAPASIMHENDRA VIJAYA PRABANDHA.
b. SARABHENDRA THIRTHAVALI
c. LAVANI.
4. DEVENDRA KURAVANJI
5. BHAKTA VILASA.
6. SLOKA BADDHA RAMAYANA.

SANSKRIT

1. ASVASASTRA with Tricolour illustrations.
2. RAJAMRGANKA.
3. CIKITSAMRTASAGARA.
4. AYURVEDAMAHODADHI.
5. GITA GOVINDA ABHINAYA.
6. a. COLACAMPU.
b. SAHENDRA VILASA.
7. DHARMAKUTAM—Sundara Kanda.
8. JATAKASARA.
9. VISNUTATTVANIRNAYA VYAKHYA
10. SANGITA DARPANA
11. BIJAPALLAVA

During 1950, only the Sub-Committees for Tamil, Telugu and Kannada met in the month of July 1950 at Madras. The following books were taken up for publication in the various languages in 1950-51.

TAMIL

1. DAKSHINAMURTHY-VAIDYA ATTAVANAI	Medicine
2. VISVAMITRAVYAKHYA.	... "
3. ANUBHAVAVAIDYAM.	... "

TELUGU

1. SAIVACARASANGRAHAMU.	.. Philosophy
2. AUSADAYOGAMULU.	... Medicine
3. ABHINAYADARPANAMU.	... Dance

SANSKRIT

1. AROGYACINTAMANI.	... Medicine
2. TATVASARA with Ratnasarini.	.. Philosophy
3. SUTRARTHAMRTA LAHARI.	... "

MALAYALAM

1. ASVACIKITSA.	... Medicine
2. PALASARASAMUCCAYA.	... Astrology

KANNADA

1. VAIDYA SARA SANGRAHA.	... Medicine

It is hoped that the publication of most of the important manuscripts will be completed within the next four years.

Some of the manuscripts taken up for publication are represented by single copies in the Library and consequently the mistakes that are found in them could not be corrected by comparing them with other copies. The editors have, however, tried their best to suggest correct readings. The wrong readings are given in round brackets and correct readings have been suggested in square brackets. When different readings are found, they have been given in the footnotes except in the case of a few books in which the correct readings have been given in the footnote or incorporated in the text itself.

The Government of Madras have to be thanked for financing the entire scheme of publication although there is a drive for economy in all the departments. My thanks are due to the members of the Expert Committee who spared no pains in selecting the manuscripts for publication,

I have also to thank the various editors, who are experts in their own field, for readily consenting to edit the manuscripts and see them through the Press. The various Presses that have co-operated in printing the manuscripts in the best manner possible also deserve my thanks for the patience exhibited by them in carrying out the corrections made in the proofs.

This edition is based on two manuscripts preserved in the Government Oriental Manuscripts Library, Madras, described under D. No. 2243 (Paper) and D. No. 2244 (Palm leaf). The work mainly deals with the procedure for the worship of Siva as laid down in the Sanskrit Saivagamas. It is hoped that this will prove to be a useful addition to the Telugu Saiva Literature which is lost and ancient.

Messers T. L. Narasimha Rao B. Sc., and Vidvan M. Sarabhayya, Telugu Pandits of this library are to be thanked for their help in going through the proofs.

Govt. Oriental Manuscripts }
Library, Madras. }

T. CHANDRASEKHARAN,
General Editor,
Madras Govt. Oriental Series.

PREFACE

Saivacarasangrahu written by Tirumalanathakavi is a treatise on the form of worship of Siva. Saiva cult is very ancient and the Mohenjo Daro Civilisation is said to have afforded evidence of its existence. The vast Bharatha Land from the Mount Everest to the Cape Comorin is studded with temples of Siva and Saivism spread even into greater India. The Rig Veda praises Rudra, and all the later Sanskrit Literature abounds in accounts dealing with Siva's supremacy. As Sanskrit got restricted practically to the use of the scholars and Prakrit disappeared from the land as a spoken language, the regional languages came to the fore-front, and Telugu as one of such, developed a great literature an important branch of which is the Saiva-Vangmaya.

In the Andhra land Sri Sailam, Kalahasti, Daksharama and the other Aramas beginning with the Amararama of Amaravati have been the centres of pilgrimage and a lot of Saiva literature grew, not only as translations and adaptations of the original Sanskrit texts but also as accounts of the greatness and efficacy of these Saiva Kshetras. Works dealing with Saivite Religion appeared in Telugu in various forms as Dwipada Kavyas, Padya Kavyas, Yakshaganas, Udaharana Kavyas, Puranas, Prabandhas, Sthala puranas, Satakas, and Geya Kavyas. Generally these books dealt with the legendary accounts of Sivas' greatness, the origin of the Universe, the Saiva philosophy in general and arguments to pull down other faiths but not mainly with the form of worship. In Sanskrit, there are the Agamas and the Tantras for this purpose but even they are interspersed with descriptions and accounts of the greatness of Siva.

The present book deals only with the daily ritual, the mode of worship, the flowers to be used, the types of incense that has to be used, the Naivedya to be offered, how Vibuthi or the sacred ashes is to be prepared and stored, the value and efficacy of the different types of Rudraksha beads, and in fact all that a simple and a pious follower of Siva should know in his daily routine of worship is given in this book in Telugu. There are some more unpublished works of this type belonging to the middle ages,

Author and date : The author is one Tirumalanatha Kavi or Timma Kavi (an abbreviated form). He was the son of Aubala mantri and he dedicated this book to Pillalamarri Gannamatya who was a friend of the grandson of Varanasi Siddha bhikshavritti of Srisaila.

Tirumalanatha's father Aubala is surmised to be the uncle of Mallamantri who flourished as the governor of Vinukonda and was honoured by Azamkhan. His time can be fixed as being near about 1477 A. D. If the surmise of the relationship between the author of this work and Mallamantri can be established beyond doubt by any other independent proof we can undoubtedly accept that the author lived in the last part of the 15th century A. D.

Another way to arrive at the date of the compilation of this work is to determine the date of Varanasi Siddha Bhiksha Vritti and to estimate the time when his grandson, a friend of the patron of this work, could have flourished. This is by no means easy. Detailed investigations carried out by me show that there were three names at least, Santa Bhiksha Vritti, Varanasi Siddha Bhiksha Vritti and Ajati Virasaiva Siddha Bhiksha Vritti who acted as the rulers of the Virasaiva Siddha Bhiksha Vritti Matha of Srisaila. Out of these three only two are mentioned by the Inscriptions as far as I have examined. It is tentatively surmised that he ruled after Santa Bhiksha Vritti, as can be deduced from the available evidence and the date of the work is fixed as such, to be 1510 A. D.

I have compared the work with some of the Sanskrit Originals from which the author has drawn his material and the references have all been given at length in the Telugu Introduction. The inscriptional and other evidence regarding the date of the work has also been discussed at length in the Telugu introduction and the kind reader is referred to the same. I hope the results will be useful to separate at least one thread out of the tangle of evidence generally amassed to establish the dates of poets.

I thank the Curator of the Government Oriental Manuscripts Library for kindly affording me this opportunity to edit this work and I thank his staff for kindly co-operating and seeing through the final proof before it is struck.

Waltair, }
19-1-51 }

G. J. SOMAYAJI.

శైవాచారసంగ్రహము

(తిరుమలనాథకవి రచితము)

ఉ పొద్దా త ము

ప్రద్యరూపమైన యీ కృతి తిరుమలనాథకవితే వ్రాయబడి, యాజ్ఞవల్క్యుడును భారద్వాజ గోత్రుడును నయిన పిల్లలమట్టి గన్ననామాత్యునకు నంకిత మీయబడినది. కవి కుంటముక్కల నిలయుడు. అహోబల మంత్రీంద్రుని నందనుడు. కృతి పతి వాస్థానము మొదలగునవి జేర్చొనబడలేదు. గ్రంథమునందలి విషయము శైవాచార సంగ్రహమే; అనగా శైవమతస్థులనుసరింపవలసిన యాచారములను సంగ్రహముగాఁ జేర్చొనుట. శైవపురాణ సంహితలసారము సర్వము సంగ్రహించి వ్రాయవలసినదని కృతిపతి కవి నభ్యర్థించెను.

ఆసనభేదంబును, విభూతికల్పన మహత్త్వంబును, రుద్రాక్షజనన ధారణంబును, ధారణ ఫలంబును, ఈశ్వరపూజలోని అర్ఘ్యపాద్యాభిషేక రంగవల్లీ వస్త్రోపవీత చందనాది గంగసమర్పణ విధాన ఫలంబులును ప్రథమాశ్వాసంబునఁ జేర్చొనబడినవి. ద్వితీయాశ్వాసమున శివపు జావిశేషంబులకు వివిధ కుసుమఫల తారతమ్యంబులును, పత్రిఫలమూల ధూపదీప తిలాక్షత వాద్యనృత్యగీత ప్రబంధ వివిధ క్రమంబులును ఫలంబులును దెలుపఁ బడినవి. తృతీయమున నైవేద్య తాంబూల ప్రదక్షిణ నమస్కారంబుల విధాన ఫలంబులును లింగపాదోదక ప్రసాదోదక మహత్త్వంబును, భక్తమహేశ్వర ప్రసాద ప్రాణలింగ శరణ మట్స్థలంబుల ప్రకారంబును, సంసార హేయత్వంబును, గురుశిష్య లక్షణంబులును వివరింపబడినవి.

శైవగ్రంథములయందు శివమాహాత్మ్యమును బ్రతిపాదించు పౌరాణిక గాథలు, శివశక్తి స్వభావ విచారము, అన్యమత ఖండనము, స్వమతస్థాపనము మొదలైన యనేక విషయములలో లీనమయి శైవాచారములు చెప్పబడియుండును. వాని నన్నిటిని సంగ్రహించి తెనుఁగున ఆచార వ్యవహారములను పూజావిధానమును మాత్రము తెలిసికొని నిత్యవ్యవహారమును నడుపుకొనుచుండు భక్తజనులకు అనుసరణీయముగా ఈ గ్రంథము వ్రాయబడినది.

శై వ మ త ము

భారతదేశమందు శైవమత మనాదిగా వర్ధిల్లుచుండినయది. దీనికి ఋగ్వేదము నుండియు, నితర వేదములనుండియు, స్మృతీతిహాస పురాణములనుండియు ననేక ప్రమాణములను శైవులైనవారు నిరూపించుచున్నారు. వీరు వేదములందలి పరబ్రహ్మ

స్తుతి పరములైన సర్వవాక్యములను, ఈశ్వరస్తోత్ర పరములుగాను, తదితర దైవతములెల్లను శివునకు భక్తులుగను క్రిందివారుగాను, నిరూపించుచుండును. ఈ విశ్వమంతయు మహేశ్వర సమన్విత శక్తిజాతముగాఁ బేర్కొనఁబడుచున్నది. ఋగ్వేదమునందు స్తుతింపఁబడిన రుద్రుఁడు రక్షకుఁడుగాను, శిక్షకుఁడుగాను మహాప్రభావవంతుఁడుగాను నిరూపింపఁబడి యున్నాఁడు. రుద్రస్వరూపమును ధ్యానించుట ఋగ్వేద కాలమునుండియు నున్నదే. 1

అధర్వవేదమునందును రుద్రస్తావకములైన మంత్రములుగలవు 2. శతపథ బ్రాహ్మణమునను కాషీతకీ బ్రాహ్మణము నందును 3, ఉపనిషత్తుల నూటయెనిమిదిటిలో 15 ఉపనిషత్తులలోను శైవపారమ్య ప్రతిపాదక విషయములున్నవి. అక్ష

1. ఋగ్వేదము.

మానస్తోకే తనయే మాన ఆయా మానోగోషు మానో అశ్వేషు రీరిషః । వీరాన్మానో రుద్రభామితో వధీర్హ విష్మంతః సదామిత్యై హవామహే.

ఋగ్వేదము. మండలము. 1. సూ. 114. ఋ. 8.

ఆరేతేగోషు మత పూరుషఘ్నం క్షయదీర్ సుమ్నమస్మైతే అస్తు । మృశాచనో అధి చ బ్రూహి దేవాధాచనం శర్మ యచ్ఛద్విబర్హాః॥

మండ. 1. సూ. 114. ఋ. 10.

మా త్వారుద్ర చుక్రుధా మా నమోభి ర్మాదుష్టుతీవృషధ మాసహూతీ । ఉన్నో వీరా అర్షయ భేషజేభిర్భిషక్తమమ్ త్వా భిషజామ్ శృణోమి॥

మండ 2. సూ 88. ఋ. 4.

88. వ. సూ క్తమంతయును రుద్రస్తావక మైయున్నది.

2. అధర్వవేదము—

సహస్రాక్షమతి పశ్యం పురస్తాద్ రుద్రమస్యంతం బహుధా విపశ్చితం మోపారామ జిహ్వాయేయ మానమ్॥ కాండ 11. సూ 2-7.

నమస్నియం నమఃప్రాత ర్నమో రాత్ర్యా నమోదివా । భవాయచ శర్వాయ చోభాభ్యా మకరం నమః॥ కాండ 11. సూ 2-6.

నమస్తే స్త్వాయతే నమోఅస్తు పరాయతే
నమస్తే రుద్రతీషత అసీనాయోత తే నమః.

„ 5.

3. కాషీతకీ. అధ్యాయ — VI, 1-9

శత పథ II, 6.2

“సజుహోతి, ఏషతేరుద్రభాగః సహ స్వప్రాంబికయా తంజుషస్వ స్వాహే త్యంబికాహవై నామస్య స్వసా తయావైష సహభాగస్త ద్యదవైష స్త్రియ సహ భాగస్తస్మా త్త్రియమృకా నామతద్యా అస్యప్రజ్ఞా జాతస్తా రుద్రయా త్ప్రముంచతి.” శతపథ బ్రాహ్మణము. అధ్యాయ. 2.6.2-9

ఇది యంతయు రుద్రస్తావకమే అయియున్నది.

మౌలిక, అధర్వశిఖ, అధర్వశిర, కాలాగ్నిరుద్ర, కైవల్య, గణపతి, జాబాలి, దక్షిణా
 మూర్తి, పంచబ్రహ్మ, బృహజ్జాబాల, భస్మజాబాల, రుద్రహృదయ, రుద్రాక్ష
 జాబాల, శరభ, శ్వేతాశ్వతరోపనిషత్తులు శైవ పరములు. అష్టదశ మహాపురాణ
 మలలో శైవ మార్కండేయ లింగస్కాంద పురాణములు ముఖ్యముగా శైవ
 పరములు. ఇతరములయందును శివపారమ్యము చెప్పబడుచునే యుండును. ఉప
 పురాణములయందును, శివధర్మ, వాశిష్ఠ, లింగ, మాహేశ్వర సాంబాదులు శైవ
 మత ప్రతిపాదకములు. ఇవిగాక శైవాగమములు 28 గలవు. కామిక, యోగజ,
 చింత్య, కారణ, అజిత, దీప్త, నూత్న, సహస్ర, అంశుమత్, విజయ, విశ్వాస,
 స్వాయంభువ, అనల, వీర, శాంత, భాకుట్ట, విమల, చంద్రజ్ఞాన, బింబ, ప్రోద్ధిత,
 లలిత సిద్ధ, సంతాన, సర్వ, పరమేశ్వర, కిరణవాతూలము లనునవి శివతత్త్వరత్నా
 కరమునఁ బేర్కొనఁబడినవి 1. శివప్రోక్తములైన తంత్రము లనేకములు శివతత్త్వ
 రత్నాకరమునఁ బేర్కొనఁబడినవి 2. ఇంతియగాక యనేక శైవమతాచార ప్రతి
 పాదకములైన గ్రంథము లాసేతు హిమచల వ్యవస్థానమును జిరకాలమునుండియుఁ
 బ్రచారములో నున్నవి.

కాశ్మీరదేశమున శైవాగమములు శైవసిద్ధాంతములు మిక్కిలి ప్రాచీనకాలము
 నుండియుఁ బ్రచారములో నుండినవి. అట్లే తమిళదేశమున శివభక్తి మహిమలు,
 శివాలయములు, శైవమతములు, మిక్కిలి ప్రాచీనకాలములోఁ బ్రసిద్ధికెక్కినవి.
 భారతదేశమున హిమాలయ పర్వతమునుండి కన్యాకుమార్మగమువఱకు సుప్రసిద్ధములైన
 శివాలయము లత్యంత ప్రాచీనములున్నవి. నేపాలమునఁ దలి పశుపతినాథుని యాల
 యము, కాశీ విశ్వేశ్వరాలయమును, దక్షిణముననున్న శ్రీ రామేశ్వరమును శైవము
 యొక్క ప్రాచుర్యమును బెల్లపుకన్నవి.

ఆంధ్ర కన్నడ దేశములందలి శైవమతము

శ్రీశైలము, కాళహస్తి, దక్షారామము అగు మూడు శివక్షేత్రములును
 మిక్కిలి ప్రసిద్ధములు. అమరారామ, కొమరారామ, క్షీరారామ, దక్షారామ,
 చళుక్యారామము లనఁబడెడి పంచారామములును శైవములే. కర్ణాటదేశమున శ్రీ బస
 వేశ్వరుఁడు జన్మించి వీరశైవమును బోషించి శైవమతము నిర్మూలించుటకుఁ జాల పని
 చేసెను. కన్నకభాషలో ననేకములైన శైవ గ్రంథములు గలవు. ఆ దేశముననే
 నేఁడును వీరశైవమునకు హెచ్చుమంది అనుయాయులు గలరు. సంస్కృతభాషా
 ప్రచారము తక్కువయ్యి దేశభాషకు మిక్కిలి ప్రచారము కలుగుచుండిన పదునొకొం
 డవ శతాబ్దమునుండియుఁ దెనుగుభాషలో ననేకములైన శైవగ్రంథములు జనసామా
 న్యమున కుపయోగపడునట్లు వ్రాయఁబడుచు వచ్చినవి. కద్యకావ్యములు, స్థలపురా
 ణములు, ద్విపదలు, ఉదాహరణములు, స్తోత్రములు తెలుగు కన్నడములలో బయలు
 దేరినవి. శ్రీహల్కరికి సోమనాథుని (13.వ.శతా) బసవపురాణము, పండితారాధ్య
 చరిత్ర మొదలగునవి, నన్నిచోడుని కుమారసంభవము, యథావాక్కుల అన్నమయ్య

1. శివతత్త్వ రత్నాకరము I, i, 43-76-శ్లో.

2, " I, i, 64-78-శ్లో.

సర్వేశ్వర శతకము మొ॥ శతకములు, శ్రీనాథుని కాశీఖండ భీమఖండములు, పిడుపర్తి సోమనాథుని బసవపురాణము మొదలగునవి మిక్కిలిగా ఆంధ్రదేశమందంతటను వ్యాపించినవి. శైవవాఙ్మయమును గూర్చియు, శైవమతమును గూర్చియు విశేషించి వ్రాయుట కిది యదనుగాను. ప్రయత్నమునులేదు.

మనము ముఖ్యముగా విమర్శింపవలసినవి శైవాచార సంగ్రహమును నీ గ్రంథమునకు సబంధించినకాలము, కర్త యనుసరించిన గ్రంథములు మొదలగునవి. వానినిఁ గూర్చియే లభించినంతవఱకు నిచ్చట వ్రాయఁబడుచున్నది.

శైవాచార సంగ్రహమునఁ బేర్కొనఁబడిన గ్రంథములు క్రింద పట్టికగా నీయఁబడినవి.

విషయము	గ్రంథము	ఆ.ప.సం.
1. భస్మధారము	జాబాలోపనిషత్తు	1—26
2. భస్మోత్పత్తి	శైవపురాణము	}
3. „	వాయవీయసంహిత	
4. భూతిస్నానము	కామికాగమము	1—84
5. „	క్రియాసారము	1—41
6. స్నానభేదములు	వాశిష్ఠము	1—45
7. స్నాన తాతమ్యము	శివధర్మోత్తరము	1—47
8. భస్మస్నానఫలము	లైంగము	1—54
9. స్నాననామములు	లోకోత్తరము	1—47
10. „	శివధర్మోత్తరము	„
11. „	భీమాగమోత్తరము	1—58
12. „	లింగపురాణము	1—60
13. „	స్కందపురాణము	„
14. స్నానార్చనజపము	గరుడపురాణము	„
15. త్రిపుండ్రధారణ	వాశిష్ఠము } లైంగము }	„
16. భస్మస్నాయికి నమస్కారఫలము	స్కాందము	1—66
17. రుద్రాక్షజననము	„	1—71
18. రుద్రాక్షధారణ	విద్యాగమము	1—69
19. రుద్రాక్షధారణ	స్కాందపురాణము	1—76
20. రుద్రాక్షగాలి	గరుడపురాణము	1—74
21. రుద్రాక్ష ప్రత్యేక్షామాయములు	వామనపురాణము	1—78
22. గంధాష్టకము	శారదాతిలకము	1—98
23. గంధాష్టక సమర్పణఫలము	క్రియాసారము	1—94
24. పూజాఫలము	లింగపురాణము	2—12
25. పుష్పవిధములు	కాలోత్తరము	2—31

26. పుష్పతారతమ్యము	మార్కండేయ పురాణము	2—16
27. పుష్పవై విధ్యము	స్కాందము	2—17
28. పుష్పతారతమ్యము	శివధర్మోత్తరము	2—19
29. పూజానర్హ కుసుమములు	లింగపురాణము	2—45
30. "	శైవపురాణము	2—48
31. ప్రత్యేక పుష్పజాతులు	లింగపురాణము	2—54
32. వివిధ కుసుమపూజావిశేషము	స్కాందము	2—75
33. "	ధర్మోత్తరము	2—27
34. "	క్రియాసారము	2—80
35. "	స్కాందము	2—84
36. పత్రములు	క్రియాసారము	2—85
37. ధూపము	"	2—210
38. పంచాక్షరి	వాయవీయము	2—180
39. నైవేద్యము, పాత్రలు నివేదించు క్రమము	వీరతంత్రము	3—2
40. తాంబూల సమర్పణ	క్రియాసారము	3—24
41. నైవేద్యగ్రహణార్హతానర్హతలు	శైవసంహిత	3—42
42. శివైకాయత్ర చిత్తులకుఁగల్గుసిద్ధులు	సిద్ధాంతశిఖామణి	
43. "	స్తోత్రార్ణవము	
44. "	శివధర్మోత్తరము	
45. "	వాశిష్టము	
46. "	భగవద్గీత	
47. "	శైవగత్నాకరము	3—64
48. భక్త మహేశ్వర ప్రసాద స్థలములలో నేవ్యసేవక భావములు	వాశిష్టము	3—80
49. "	లింగపురాణము	3—71
50. "	భగవద్గీత	
51. "	స్తోత్రార్ణవము	
52. "	శివధర్మోత్తరము	
53. ప్రాణలింగి లక్షణములు	వాశిష్టము	
54. "	తత్వసారము	
55. "	స్కాందము	
56. "	భీమనూత్రము	8—90
57. శరణుల లక్షణము	వాశిష్టము	
58. "	మార్కపురాణము	
59. "	వాత్సాలతంత్రము	
70. "	స్కాందపురాణము	8—90

61. నైవేద్యపాత్రలో భోజనాది కృత్యములు సేయుట తత్ఫలములు	శివాద్వైతము	
62. ,,	భగవద్గీత	
63. ,,	వాశిష్టము	
64. ,,	స్కాందము	
65. ,,	రుద్రయామిళము	8—99
66. మంత్రము తదుపదేశ విధానములు	సిద్ధాంత శేఖరము	
,,	శివభక్త్యోత్తరము	
,,	వాశిష్టము	3—114

పయిని నిరూపింపఁబడిన గ్రంథములనుండి విషయము లెంతవఱకును సరింపఁ
బడినవో తెలియుటకు సంస్కృత గ్రంథములనుండి యీ క్రింద నుదాహరణము
లొసంగఁ బడుచున్నవి.

1. విభూతే రుత్పత్తిక్రమః :— జాబాలోపనిషత్తు ప్రథమ బ్రాహ్మణము.
ఓం తథేతి । సద్యో జాతాత్ పృథివీ । తస్యా సాన్యస్యన్నిశ్చుతిః ।
తస్యాః కపిలవర్ణా నందా । తద్గోమయేన విభూతిర్జ్ఞాతా ।
వామదేవాదుదకమ్ । తస్మాత్ ప్రతిష్ఠా । తస్యాః కృష్ణవర్ణాభద్రా ।
తద్గోమయేన భసితం జాతం ।
అఘోరాద్వహ్నిః । తస్మాద్విద్యా । తస్యారక్తవర్ణా మరభిః ।
తద్గోమయేన భస్మజాతమ్ ।
తత్పురుషద్వాయుః । తస్మాచ్ఛాంతిః । తస్యాశ్వేతవర్ణా సుశీలా
తస్యాః గోమయేన త్షారంజాతం ।
ఈశా నాదాకాశం । తస్మాచ్ఛాంతి త్యతీతా । తస్యా శ్చిత్రవర్ణా
సుమనా । తద్గోమయేన రక్షజాతా ।
విభూతిర్భసితం భస్మక్షారం రక్షేతి భస్మనో భవంతి
పంచ నామాని । పంచభిర్నామభిర్భృశ మైశ్వర్యకారిణా
నూభిః । భస్మ సర్వాఘ భక్షణాత్ । భాసనాద్భసితం ।
క్షారణాదాపదాం త్షారం । భూతప్రేత పికాచ బ్రహ్మ
రాక్షసాపస్మార భవభీతిభ్యోభి రక్షణాద్రక్షేతి ।

శ్రే వా. సం. ఆ. 1. పద్య 26-31

2. విభూతే రుత్పత్తిక్రమః :— బృహజ్జాబాలోపనిషత్తు తృతీయ బ్రాహ్మణము.
వికలాంగా మన్మత్తాం మహాఖిలా మశివాది చిహ్నన్వితాం పునర్ధేనుం
కృకాంగం వత్సహీనా మశాంతా మదుగ్ధదోహినీం నిరిన్ద్రయాం జగ్ధ
తృణాం కేశ చేలాస్థిభక్షిణీం సంధినీం నవప్రసూతాం రోగార్తాం గాం

విహాయ ప్రశస్త గోమయ మాహారే ద్రోమయం ఖసం స్థం గ్రాహ్యం । శుభే
సానేవా పతిత మపరిత్యజ్యా తఱిర్ధ్వం మర్దయేద్దవ్యేన । గోమయ గ్రహణం
కపిలా వా ధవళా వా అలాభే తదన్యా గౌః స్యాద్దోష వర్జితా, కపిలా
గోభస్మోక్తమ్ । లబ్ధ గోభస్మనా చేదన్య గోక్షారం యత్రకాపి స్థితం యత్ర
న హి ధార్యం సంస్కార రహితం ధార్యం ।

శైవా. సం. ఆ. 1. పద్య. 88.

3. చతుర్విధ భస్మకల్పనమ్ :—

అథ చతుర్విధం భస్మకల్పమ్ । ప్రథమ మనుకల్పమ్ ।
స్వతీయ ముపకల్పమ్ । ఉపోపకల్పమ్ తృతీయమ్ । అకల్పం చతుర్థమ్ ॥
ఆగ్నిహోత్ర సముస్థాతా విరజానల మనుకల్పమ్ । వనే శుష్కం శక్యత్
సంగృహ్య కల్పోక్తవిధినా కల్పిత ముపకల్పా స్యాత్ । అరణ్యే శుష్క
గోమయం చూర్ణీకృత్యాను సంగృహ్య గోమూత్రైః పిండికృత్య కల్పోక్త
విధినా కల్పిత ముపోపకల్పమ్ । శివాలయస్థ మకల్పం శతకల్పంచ । ఇత్థం చతు
ర్విధం భస్మ సర్వపాపం క్రింతయేత్ మోక్షం దదాతీతి భగవాన్ కాలాగ్ని
రుద్రః ॥

శైవా. సం. 1. ఆ. ప. 86, 87.

ఇందలి విషయమునకును మన గ్రంథకర్త వ్రాసినదానికిని గొన్ని విధ
ములలో భేదము గలదు. శైవాచార సంగ్రహ కృతికంటె నవీనమై అనఁగా
శక. సం. 1681 సర్వధారినామసంవత్సరమున కెళది బసవరాజుచే రచింపఁ
బడిన శివతత్త్వ రత్నాకరమున నీ విషయ మిట్లు తెలుపఁబడినది.

“కల్ప్యం తద్భస్మ : జ్ఞేయ మనుకల్పం తథోచ్యతే । శుష్కం వనగతం
యత్తు గోమయం చూర్ణితం తథా నిర్దగ మనుకల్పాఖ్య మపాకాది గతంచయత్ ।
వస్త్రేణోద్ధాలితం భస్మ గోమూత్రాబద్ధ పిండితమ్ । దగ్ధం ప్రాగు కవిధినాభవే
ద్భస్మోపకల్పకమ్ । అన్యైరాపాదితం భస్మన్యాకల్ప మితి కల్పితమ్ ।

శివ. త. ర. 8. కల్లోలము. 5. పటలము శ్లో. 54-57.

4. నారాయణ సంహితాంతర్భూత విభూతిధారణ విధిః :—

కపిలానుః శక్యత్ స్వచ్ఛం గృహీత్వా గగనే పతిత్
సక్తిన్నం నాపి మలీనం నదుర్ధంగం నచోషితం
ఉపర్యగః పరిత్యజ్య గృహీతా తృతితా యది
పిండికృత్య శివాగ్న్యాదౌ తత్ క్షి కేన్ములమంత్రతః ।
ఆదాయ వాససాచ్ఛాద్య భస్మాధానే వినిక్షిపేత్
తైజసం దారవం చాథ మృణ్మయం చేలమేవ చ ।
అనడ్వా శోభనం శుద్ధం భస్మాధారం ప్రకల్పయేత్ ॥
క్షామే చైవాతిశుద్ధే వా ధనవద్భస్మ నిక్షిపేత్ ।
ప్రస్థితో భస్మగృహీత్యాత్ స్వయం చానుచరోపివా ।

నచాయుక్త కరే దద్యాత్ నచాశుచి తలే క్షిపేత్ ।
 న సంస్పృశేత్తు నీచాంగైః సక్షిపే న్నచలంఘయేత్ ॥
 తస్మాద్భసిత మాదాయ నినియుంచీత మంత్రితమ్ ।
 నిభూతి ధారణవిధిః శ్రుతిప్రకృత్ మయేరికః॥

తై వా. సం. 1. ఆ. 38 41 ప.

5. ప్రాణానాయమ్య సంకల్ప్య భస్మస్నానం సమాచరేత్
 ఆదాయ భసితం శుద్ధమగ్నిహోత్ర సముద్భవమ్,
 శకలీకృత్య తద్భస్మ విరజానజం తువా ।
 అగ్నిరిత్యాదిభిర్మం తైః పద్భిరాధర్వణైః కరుత్
 విమృశ్యాంగాని మూర్ధ్నాది చరణాంతంచ తైః స్సంస్పృశేత్ .
 వక్ష్యమాణ క్రమేణైవ సముద్ధాత్యచ భస్మనా
 ఈశానేనతు మత్రే స్యమూర్ధ్నాని వినిక్షిపేత్
 తత ఆదాయ తత్ భస్మ ముఖే తత్త్వరుషేణతు
 ఆఘోరాభ్యేన హృదయే గుహ్యేవామాహ్వయేనచ
 సద్యోకాత భిధానేన భస్మ పాదద్వయే క్షిపేత్
 సర్వాంగం ప్రణవేనైవ ముత్రేణోద్ధాశనం తతః.

తై వా. సం. 1. ఆ. 43. ప.

6. ఏత దాగ్నేయకం స్నానముదితం పరమర్షిభిః ।
 సర్వకర్మ సమృద్ధ్యర్థం కుర్యాదాదౌ యథావిధి॥
 భస్మస్నానం మహాశ్రణ్యం సర్వసౌఖ్యకరం పరం ।
 ఆయుష్యం బాహురోగ్యం శ్రీర్యశః పుష్టివర్ధనం॥
 రక్షార్థం మంగళార్థంచ సర్వసంపత్సమృద్ధయే ।
 భృద్ధిగ్ మనుష్యాణాం మహామారీ భయంనచ॥
 జ్వరరక్షిః పిశాచాశ్చ పూనా కుష్ఠగుల్మకాః ।
 భగంధరాణి సర్వాణి చాశీతిర్వాతరోగః ।
 చతుష్పత్తిః కైత్యరోగా శ్లేష్మో స్సప్తతిపంచకాః ।
 వ్యాఘ్రచోర భయంచైవా ప్యన్యే దుష్టగ్రహాఽపి॥
 భస్మస్నానేన నశ్యంతి సింహానేవ యథాగతాః
 యోగీ సర్వాంగకస్నాన మాపాద తలమస్తకం ।
 త్రిసంధ్య మాచరేన్నిత్య మాశుయోగమవాప్నుయాత్ ॥
 భస్మస్నానేన పురుషః కులస్యోద్ధారకోభవేత్ ।
 భస్మస్నానం జలస్నానా దసంఖ్యేయ గుణాన్వితం॥
 సర్వతీర్థేషు యత్ప్రణ్యం సర్వతీర్థేషు యోగ్యం ।
 తత్ఫలం లభతేసర్వం భస్మస్నానాన్నసంశయః॥
 మహాపాతక యుక్తోవా యుక్తోవాప్యపపాతకైః ।
 భస్మస్నానేన తత్సర్వం దహత్యగ్నిరివేంధనం॥

భస్మస్నానా త్పిరంస్నానం పవిత్రం నైవ విద్యతే ।
 ఏవముక్తం శివేనాదౌ తదాస్నాతః స్వయంశివః ॥
 తదాప్రభృతి బ్రహ్మద్యాః మనయశ్చ శివార్థినః ।
 సర్వకర్మసు యత్నేన భస్మస్నానం ప్రచక్షరే ॥
 తస్మాదేత చ్చిరస్నాన మాగ్నేయం యస్మాచరేత్ ।
 అనేనైవ శరీరేణ స హి రుద్రోన సంశయః ॥
 అభక్ష్య భక్షణం యేషాం భస్మధారణపూర్వకం ।
 తేషాం తద్భక్ష్యమేకంస్యా న్మునే నాత్ర విచారణా ॥
 యస్మాన్నితి భస్మనా నిత్యం జలే స్నాత్వా తతఃపరం ।
 బ్రహ్మచారీ గృహస్థోవా వానప్రస్థోధవాదరాత్ ॥
 సర్వపాప వినిర్ముక్తస్సయాతి పరమాంగతిం ॥
 ఆగ్నేయ భస్మస్నానం యతీనాంచ విశిష్యతే ।
 ఆర్ద్రస్నానాద్వరం భస్మస్నాన మార్ద్రమభోధ్రువః ॥
 ఆర్ద్రంతు ప్రకృతిం విద్యాత్ ప్రకృతిం బంధనం విదుః ।
 ప్రకృతేస్తు ప్రహాణాయ భస్మనా స్నానవిష్యతే ।
 భస్మనా సదృశంబ్రహ్మ న్నాస్తిలోకత్రయేష్యపి ।
 ఋక్షార్థం మంగళార్థంచ పవిత్రార్థం పురాసురైః ॥
 భస్మదృప్త్యై మునేశ్వర్యం దత్తం దేవ్యై ప్రియేణ తు
 తస్మాదేత చ్చిరస్నానా దాగ్నేయం యస్మాచరేత్ ।
 భవపాశ వినిర్ముక్తః శివశా కే మహీయతే ॥

శైవా. సం. 1. అ. 42-66. ప.

7. రుద్రాక్షజాతాలోపనివత్తు-రుద్రాక్షోత్పత్తిః—

తం హోవాచ భగవాన్ కాలాగ్నిరుద్రః. త్రిపురవధార్థ
 మహం నిమిలేతాక్షోభవమ్ । తేభ్యో జలబిందవో
 భూమా పతీతాస్తే రుద్రాక్షాజాతాః । సర్వాసుగ్రహార్థాయ
 తేషాం నామోచ్చారణమాత్రేణ దశగోప్రదాన ఫలం దర్శన
 స్పర్శనాభ్యాం ద్విగుఃఫల మతః ఊర్ధ్వం వత్తుం నశక్నోమి ।
 దివ్యవర్ష సహస్రాణి చక్షురుస్మీలితంమయా
 భూమావక్షి పుటాభ్యాంతు పతీతా జలబిందవః ।
 తత్రాశ్రు బిందవోజాతా మహారుద్రాక్షవృక్షకాః
 స్థావరత్వ మనుప్రాప్య భక్తాసుగ్రహ కారిణాత్ ॥

శైవా. 1. అ. 68. ప.

8. శారదాతిలకము 4-వ పటలము శ్లో. 99 మొదలు.

అభ్యర్చ్య దేవం గంధాద్యై రంగాదీన్ పూజయేత్తతః
 గంధశ్చందన కర్పూర కాలాగురుభి రీరితః ।
 కమలే కరవీరే ద్యే కుముదే తులసీద్వయం

జాతీద్వయం కేతకీద్వే కల్వారం చంపకోత్పలే
 కంద మందారపున్నాగ పాటలా నాగపంచకమ్
 ఆరగ్వధం కర్ణికారం పారింతే నవమల్లికా ।
 సౌగంధికం సకోరంటం పాలశాశోక మల్లికాః
 ధత్తూరం సర్జకంబిల్య మర్జునం మునిపత్రకమ్ ।
 అన్యాయపీ సుగంధీని పత్రపుష్పాణి దేశికైః॥
 ఉపదిష్టాని పూజాయా మాచీత విచక్షణః
 మలినం భూమి సంస్పృష్టం కృమికేశాదిదూషితం ।
 అంగస్పృష్టం సమాశ్రూతం త్యజేత్పుర్యుషితం గురుం ।
 దేవస్య మస్తకం కుర్యాత్ కుసుమోపహితంసదా ।
 పూజాకాలే దేవతాయా నోపరి భ్రామయేత్కరం॥
 అగురూశీర గుగ్గులు శర్కరామధుచందనైః
 ధూపయేదాజ్య సమ్మిశ్రైః నీచైర్దేవస్యదేశికైః॥
 వర్త్యా కర్పూర గర్భిణ్యా సర్పిషా నిలజేనవా

I-107

సర్వతంత్ర స్వతంత్ర ఆచార్య శ్రీలక్ష్మణదేశికేంద్ర విరచితమ్ సర్వశాస్త్ర
 పారింగత శ్రీమద్రాఘవభట్ట విరచిత పదార్థాదర్శనానుక టీకాసహితమ్.
 బనారస్ ముద్రితము సంవత్. 1958 (విక్రమ. శక) (రాజరాజేశ్వరీ ముద్రా
 లయమ్.)

9. అక్షమాలికా పనిషత్తు :—

ప్రవాళ మాక్తిక స్ఫటిక శంఖ రజతాష్టాపద చందన పుత్రజీవికాబ్జ
 రుద్రాక్ష ఇతి ఆక్షాంతర మూర్తి సంధిధానానుభావాః.

శైవా. సం. II ఆ. 130-18. ప.

10. భక్తలక్షణమ్ కూర్మపురాణే ఉ త్తరభాగే॥ అధ్యాయః :—

అద్వేష్టా సర్వభూతానాం మైత్రః కరుణ ఏవచ
 నిర్మమో నిరహంకరో యోమద్భక్త స్సమేప్రియః ।
 యస్మాన్నో ద్విజతేలోకో లోకాన్నో ద్విజతేచయః
 హర్షామర్ష భయోద్వేగైర్మక్తోయస్సహి మేప్రియః ।
 అనపేక్షశుచిర్దక్ష ఉకాశీనో గతవ్యధః
 సర్వారంభ పరిత్యాగీ భక్తిమాన్ యస్సమేప్రియః॥
 తుల్యసిందా స్తుతిర్మానీ సంతుష్టో యేనకేనచిత్
 అనికేత స్థిరమతి ర్మద్భక్తో మాముపైష్యతి ।
 సర్వకర్మాణ్యపి సదా కుర్వాణో మత్పురాయణః
 మత్ప్రసాదా దవాప్నోతి శాశ్వతం పరమం పదం॥
 చేతసా సర్వకర్మాణి మయి సన్నయస్య మత్పురః
 నిరాశో నిర్మమో భూత్వా మామేకం శరణంప్రజేత్ ।

త్యక్త్యా కర్మసూసంగం నిత్యతృప్తో నిరాశ్రయః
కర్మణ్యభి ప్రవృత్తోపి నైవ తేన నిబధ్యతే ।
నిరాశీ యతచిత్తాత్మా త్యక్త సర్వపరిగ్రహః
శరీరం కేవలంకర్మ కర్వన్నాప్నోతి మత్పదమ్.

శైవా. సం. III—90-99. ప.

మాదిరిమాత్రముగా పయి నొసంగఁబడిన యాయా గ్రంథోద్భృత భాగములను బరిశీలించినచో శైవాచార సంగ్రహకర్త మిక్కిలి పరిశ్రమ మొనరించి భక్తిశ్రద్ధలతో శ్రుతి స్మృతి పురాణాది సమ్మతమైన విషయములను సంగ్రహించి యాంధ్రీకరించె నని స్పష్టముగాఁ దెలియుచున్నది.

గ్రంథరచనా కాలము

ఈ విషయము నిర్ణయించుటకు రెండు మార్గములు గలవు. కవి ప్రథమాశ్వాస మున 9-వ పద్యములో “పరాశరముని గోత్రజు - అహోబల మంత్రిండుని నందను తిమ్మనార్యు” అని చెప్పికొని యున్నాఁడు. ఆశ్వాసాంత గద్యములయందును “శ్రీమదహోబలామాత్యపుత్ర సకలవిద్యావిధాన తిరుమలనాథాభిధాన ప్రణీతంబు” అని యున్నది. “పరాశరగోత్రజు నన్నుఁ గుంటముక్కల నిలయున్” అని 1-వ ఆ. 8-వ. పద్యములోఁ జెప్పటవలన నీతఁడు గుంటముక్కల వాస్తవ్యుడని యూహింపవచ్చును. నా మిత్రులు శ్రీ నిడుదవోలు వెంకటరావుగారు “శివాగమ ముల ననుసరించి తెలుఁగున శివపూజావిధానాదికమును దెల్పు నీ కృతి గుంట ముక్కల తిరుమలనాథకవి విరచితము” అని భారతి రజతోత్సవ సంచికలో వ్రాసి యున్నారు. “గుంటముక్కల నిలయున్ అని యుండుటచేఁగాఁబోలు నీ కవి యింటిపేరు గుంటముక్కలవారని యూహించియుండురు. దీని కింకొక యాధారము కూడ నున్నది. తిమ్మకవి “పరాశరముని గోత్రజునన్ను గుంటముక్కల నిలయున్” అని పరాశరమునిగోత్రజుడనని చెప్పికొనుటచేతను, కొక్కొకకృతిపతి యయిన గుంటముక్కల మల్లమంత్రి “మని పరాశరగోత్ర ముఖ్యాత్ముడు” అని వ్రాయుట వలన గుంటముక్కలవారిది పరాశరగోత్రము అని నిశ్చయముగాఁ దెలియుటచేతను, తిమ్మకవి యింటిపేరు గుంటముక్కలవారని యూహించుట కవకాశము చాలఁ గలదు. గుంటముక్కల గ్రామ వాస్తవ్యుడో లేక గుంటముక్కల అనునది యింటి పేరో రెండునో అయియుండుననుట సిద్ధాంతము.

కవి తన తండ్రిపేరు అహోబల మంత్రిండుడని చెప్పికొనియున్నాఁడు. ఈ అహోబలమంత్రిండుఁ డెవ్వఁడు అను ప్రశ్న బయలుదేరుచున్నది. వీరశైవ వాఙ్మయమును గూర్చిన పై భారతి వ్యాసములో శ్రీ వేంకటరావుగారు “గుంట ముక్కల తిమ్మకవి కొక్కొకమునకుఁ గృతిపతియగు భైరవమంత్రి యన్నయగు ఔబళమంత్రి కుమారుడు” అని వ్రాసియున్నారు. కొక్కొక కృతికర్త శ్రీ వత్స గోత్ర సంభవుడైన కూచనమంత్రి కుమారుడగు ఎఱ్ఱన. ఇతఁడు వ్రాసిన గ్రంథములలో కొక్కొకము గుంటముక్కల మల్లయమంత్రి కంకిత మీయఁబడినది. సకలనీతి కథా

నిధానము పై మల్లయమంత్రి యన్నయగు గంగనామాత్యుని కుమారుడు చిన్న భైరవ
మంత్రి ప్రేరణమున తిరుమల వెంకటేశ్వరస్వామికి గృతియాయబడినది. మల్లయ
మంత్రి వినుకొండకును చిన్నభైరవమంత్రి కొండపల్లికిని ప్రభువులు. మల్లయమంత్రి
ఆజమాఖానువలన గౌరవబిరుదము పడసినవాడు. పై విషయము లీ క్రిందికృత్యాది
పద్యములవలనఁ దెలియఁగును.

సీ. హరిపదధ్యాన తత్పరుఁడు చండల మహా
లక్ష్మీప్రసాదైక లబ్ధవరుఁడు,
రహి గజపతిమహా రాయలిచ్చిన సమం
చితమహా పాత్ర ప్రసిద్ధయశుఁడు
ఆజమాఖాన రాయనిచేత నొడయఁడై
వినుకొండ దుర్గమేలిన ఘనుండు
కృతివన నిక్షేప పృథుతటాకాలయ
తనయాని సప్తసంతాన ఘనుఁడు

గీ. ముని పరాశరగోత్ర సంజనితుఁడార్య
సేవ్య తిరువేంగళాచార్య శిష్యుఁడనఘ
మంత్రి పెరుమాళ్ల కొమ్మయ మనుమయోబ
మంత్రి తెలగయ భైరవ మల్లమంత్రి.

ఆంధ్రకవుల చరిత్రము. వాల్మీకీ II పుట. 155.

సీ. మునిపరాశరగోత్ర ముఖ్యాత్ముఁడగు గుంచి
పల్లి పెర్మాళ్లాజు భాగ్యమూర్తి
ఆపెరుమాళ్లాజు కాత్మజుండైయొప్పు
గురుధైర్య నగరాజు కొమ్మరాజు
కొమ్మయమంత్రికిఁ గూర్మినందనుఁడయ్యె
మనుమయామాత్యుఁడమాత్యహేళి
ఆమనుమయ్యకు నవతరించెను వేడ్కఁ
గొండుారి యశాబళ కోవిదుండు

తే. పొసఁగ నొబళమంత్రికిఁ బుత్రుఁడయ్యె
దెలుఁగయామాత్యుఁడవ్వు దిగ్గి పక్షిరి
యట్టి తెలుఁగయ్యకునుబుట్టి నసమయశుఁడు
భైరవామాత్యుఁడరి మంత్రి భంజనుండు.

తే. జౌబళుఁడు తోడఁబుట్టిన యన్నగాఁగ
మంత్రి గోపయ సింగయా మాత్యవరులు
తమ్ములుగ రూపక్షిరి ప్రతాపములను
బ్రబలె నిలఁ గుంటముక్కల భైరవుండు.

అ. అట్టి బయ్యమంత్రి కనుకూల సౌభాగ్య
గరిమ గలిగి పత్నియగుచుఁ దనరి
యక్కమాంబ తనయు లగు నలువురఁగనె
గుణ సముద్రులనుచు.....బొగడ.

క. వారెవ్వనిన గంగను
ధీరుఁడు పెదమల్లయయును దీప్తయశ శ్రీ
ధారుఁడు మల్లమాత్యుఁడు
భైరవ్యయు ననఁగ నిఖిల భాగ్యోన్నతులై.

వ. వారిలోన.

నీ. మహమందు నురతాని మన్నింపనొడయఁడై
శీలతో దుర్గంబు లేనాఁడు
గజపతిరాయల కరుణచే బెహదామ
హ పాత్ర విభవంబు లందినాఁడు
కర్ణాటసూపతి కప్పంబువెట్టంగ
నయమతి రాజ్యంబు నడపినాఁడు
మహిమతో నిట్టి సామంతరాయల రాజ్య
భార ధారేయుఁడై ప్రబలినాఁడు

తే. సన్నతావాస జగదంబ చందలాంబ
తనకు నిలువేల్పుగా భువిఁ దనరినాఁడు
మంత్రి మాత్రుండే నీతి నిర్మాణదేవ
మంత్రి యాకుంటముక్కల మల్లమంత్రి.

త జావూరు సస్వతీమహాలు తెలుఁగు గ్రంథముల కేటలాగు 841-342 పు.
సకల వీతికథా నిధానములోని కృతిపద్యములయందు

క. ఇటువంటి కొండపల్లీ
పుటభేదన మంత్రిమకుట.....

కుంటముక్క పిన్నభైరవుఁడొప్పున్.” అనియును)

“ మాపిన తండ్రైన మల్లమంత్రికినిఁ గా
కొక్కకంబు చెప్పిన కోవియఁడవు”
అనియుఁ బేర్కొనఁబడినది. మద్రాసు ప్రాచ్యలిఖిత పుస్తక భాండాగారము
కేటలాగు. వాల్యము III పుట 1128-24

పై పద్యములనుబట్టి కుంటముక్కలవారి వంశములో ఇరువురు డౌబటులు
ఉన్నారని తెలియుచున్నది. కొక్కొక కృతిపతియగు మల్లయమంత్రి తాత డౌబటు

మంత్రి; ఆతని కొక్కండే కుమారుడు (తెలుగయమాత్యుడు) పేర్కొనబడెను. మల్లయమంత్రి పెదకొండయిన జోలకుని కొమారులగురించి యేమియు చెప్పబడలేదు. మన కృతికర్తయైన తిమ్మయమంత్రి యీ యహోబలుని? కుమారుడయి యుండవచ్చు నేమో యను ఆనుమానమున కవకాశమున్నది. అట్లయినచో అన్నదమ్ముల పిల్లలైన మల్లయమంత్రియు తిమ్మమంత్రియు నించుమించుగ సమకాలికులే యయి యుండవచ్చును.

మల్లయమంత్రి కాలమును నిర్ణయించు కుంగల యాధారములు 1. అతడొమాఖానునిచే గౌరవింపబడెననుట. 2. గజపతి మహారాయలచేత మహాపాత్ర బిరుదములందుట. 3. మహమందు సురతానిచే మన్నింపబడుట.

ఆజమాఖాను ఓరుగంటిలో (వరంగలు) మహమ్మదు బహమనీయొక్క అధికారము క్రింద, 1477 క్రీ. శ. (సమీపమున లేక కొంచెము వెనుక) అనగా 1899 శక సం. పాలించినట్లు తెలియుచున్నది 1.

గుంటూరుజిల్లా వినుకొండతాలూకా మతుకుమల్లి గ్రామములో శ. సం. 1406 క్రోధి కార్తికశుద్ధ పూర్ణిమనాడు చంద్రగూణ సమయమున మతుకుమల్లిగ్రామము సామంతరాయ మహాపాత్రుడైన ఆజమాఖానునిచే దానముచేయఁ బడినట్లు ఒక శాసనము వ్రాయబడినది. 2

ఈ కాలము పురుషోత్తమ గజపతి పాలించిన కాలముగాఁ దెలియుచున్నది. పురుషోత్తమ గజపతి 1470 క్రీ. శ. (శ. 1392) లో రాజ్యమునకు వచ్చినట్లు ఒరిస్సా దేశ చరిత్రకు (ఆర్. డి. బెనర్జీ కృతము 1.303) బట్టి తెలియుచున్నది.

మహమందు సురతానియు పద్యములో చెప్పబడిన యతడు మూడవ మహమ్మదుసా యనతడు, ఈతడు క్రీ. శ. 1470 లో కొండపల్లి కొండవీడు మొదలైన ప్రదేశములను జయించినట్లు కృష్ణస్వామి ఆయ్యంగారు వ్రాయుచున్నారు. పై పద్యములలోని ముగ్గురి కాలమును పరిశీలింపగా నిస్సంశయముగా మన మల్లయమంత్రి క్రీ. శ. 1470 క్రాంతమున విక కొండను పాలించినట్లు నిశ్చయమగుచున్నది.

తైలచార సంగ్రహకృతికర్త తిరుమలనాథకవి కొక్కొక కృతిపతి మల్లమంత్రికి అన్నకొడుకే అయియుండిన పక్షమున క్రీ. శ. 1480 లేక శ. సం. 1402 ప్రాంతములో నుండి యుండును.

కృతిభర్తనుబట్టి నిర్ణయింపనయిన కాలము

కృతిభర్త పిల్లలమఱి గన్నామాత్యుడు. ఈతడు గన్న వైద్యపతి పాత్రుడును, విస్సామాత్యపుత్రుడును నయియున్నాడు. ఈ కృతిభర్త వీరభద్రునకు

1. Historical Inscriptions of South India P. 228.

2. E. R. Madras Circle 1935-36 No. 226

హితుడు. ఈ వీరభద్రుడు వారాణసి సిద్ధభిక్షావృత్తి యోనాథుని కుమారుడైన
గేమయ ప్రభుని సుతుడు. (శ్రేణి. సం. ఆ 1. ప. 4.) కృష్ణభర్తయు, వారాణసి
సిద్ధభిక్షావృత్తి పాత్రుడును మిత్రులు. ఈసిద్ధభిక్షావృత్తికాలము విమర్శించి తెలిసి
కొనవలసియున్నది.

సీ. అఖిల జ త్కర్తయుగు సుమాభర్తకు
శ్రీనగాధిపునకు సిద్ధలింగ
తనునకు మల్లికార్జున మహాదేవున
కపరావతారమై యఖిలదిశలఁ
జలఁగిన వాడు.

తిమ్మకవి వ్రాసిన యీకృత్యాది వాక్యమునుబట్టి యీతఁడు శ్రీశైలమునందలి
శివయోగివర్యుడని తెలియుచున్నది.

సిద్ధభిక్షావృత్తి

ఆంధ్రదేశమున కాకతీయ ప్రభువుల కాలము నుండియు శైవమతావలంబుతైన
గురువులు మతాధిపతులయి గొప్పకీర్తితోను అధికారముతోను నుండినట్లు తెలియు
చున్నది. మదరాసు శాసనపరిశోధనాలయమువారి రిపోర్టులలో పంచమతముల వారి
స్థానములు శ్రీశైలముననున్నట్లును, వారిలో వీరశైవసిద్ధభిక్షావృత్తి మతము చాల
ప్రధానమైనట్లును వ్రాయుచున్నారు 3.

శ. స. 1825 (ఎ.డి. 1915, నెం. 86 శాసనములో గణమతము, అరసమతము
ఎడమతము అనునవి పేర్కొనబడినవి. మఱియొక శాసనములో (ఎ.డి. 1922 శా.
నెం. 769 లో) భృంగిమతము పేర్కొనబడినది. గోళగిరిమతము మహాప్రసిద్ధమై
నట్లును, దాని యధిపతి “శ్రీ విశ్వేశ్వరదేశికః గణపతిష్ఠాపాల దీక్షాగురుః | కృత్యా
.....శ్రీ గోళకిమతము దారచిత్తః” శ. సం. 1188) “త్రిభువన విదిత త్రితక్ష
గ్రామ గోళగిరి మతమహాచార్య సామ్రాజ్యపట్టభద్ర”. (శ. సం. 1174) త్రితక్ష
గ్రామ గోళగిరి మహామత శైవసామ్రాజ్య పట్టభద్ర శ్రీమద్రాజగురు.” శ.సం. 1185)
అనియు దక్షిణహిందూదేశ శాసనములు వాల్మీయు X లో నెం. 838, 840, 876,
395, 400 నెంబర్ల శాసనములబట్టి తెలియుచున్నది. 1936—37 వ సం. ఎ. డి.
పుట 66 నుబట్టి యీవ తాధీశ్వరుడు శ. సం. 1185 నుండి 1193 వఱకును పాలించి
నట్లును, కులక్రమాగతముగా వీరి కధికారము సంక్రమించినట్లును దెలియుచున్నది.

పై దానినిబట్టి సిద్ధమైనదేమనఁగా శైవగురువులు రాజతుల్యులై గొప్ప యధి
కారములు గలిగి కులక్రమాగతముగా ఆంధ్రదేశములోని మతములను పాలించిన
దేవయము.

3. E. R. Madras 1915 Page 72

The Jangams had five of their important Monasteries and pontifical seats on the hill, the most prominent of which was apparently the Veerasaiva Siddha Bhiksha Vrithi Matha often mentioned in the Inscriptions.

ప్రకృతము సిద్ధభిక్షావృత్తిమతమును అట్టిదియేయై యుండనోపు. కాని శాసనములో సిద్ధభిక్షావృత్తి ప్రశంస వచ్చినను, ఆయన దొక మతముగా పేర్కొనబడినట్లు కనుపించలేదు.

ఈసిద్ధభిక్షావృత్తిని పేర్కొను శాసనములు 14 నేను గుర్తించితిని. ఇంతియగాక శాంతభిక్షావృత్తి యతినాధుని గూర్చి వాఙ్మయములో మూడు అంధములలోఁ గలదు. శాసనములలోఁ గొన్నియెడల ఆజాతిసిద్ధభిక్షావృత్తి అయ్యవారు అని పేర్కొనబడుచు వచ్చినది. ఈ మూడు క్షేత్రము వీరిని గూర్చిన ప్రశంసయుఁ గ్రింద నొసంగబడుచున్నది.

I శాంత భిక్షావృత్తి :

(1) శ్రీ నాథునిచే రచియింపబడినట్లు తెలియబడుచున్న శివరాత్రి మాహాత్మ్యమునందు, “శ్రీ శాంతభిక్షావృత్తి యతీశ్వరుఁడు శివకథా విధానంబులఁ బ్రొద్దుపుచ్చుచుఁ దనమూల భృత్యుడగు పువ్వలముమ్మ దేవయ్యశాంతునిం గనుం గొని” అని వ్రాసియున్నది. శివరాత్రి మాహాత్మ్య రచనాకాలము క్రీ. శ. 1424 శ. సం, 1846) అని వీరేశలింగముగారును, క్రీ. శ. 1440 వ సం. రమని ఆంధ్రకవి తరంగిణికారులును అభిప్రాయపడుచున్నారు.

(2) నవనాథ చరిత్రములో గౌరనమంత్రి ముక్తిశాంతభిక్షావృత్తి రాయ ప్రశంస నీక్రిందిరీతి నొనరించెను :

శ్రీ మహనీయ ప్రసిద్ధి పెంపెనఁగు
శ్రీ మల్లికార్జున శ్రీ మహాలింగ
సర్వలోకోత్తమ సామ్రాజ్యభార
నిర్వాహక ప్రౌఢి నీలోవిదుఁడు
కహనాంబరధ(?) జైన కోలాహలుండు
మహితబిజ్జలరాయ మానమర్దనఁడు
సన్నత శైవదీక్షాగురుండ సమ
సన్నాహ గజపతి సప్తాంగశూరు

.....

అవిరళయోగవిద్యానిధి యపర
శివమూర్తి సంతతా శ్రీతకల్పతరువు
ఘనముక్తిశాంత భిక్షావృత్తిరాయఁ
డన పమంజైవ మహావైభవంబు
దనర.....

శ్రీకముజ్జ్వల రత్నసింహాసనమున
నానీనుండై.....మహారాజాధిరాజు”

పదవినిమించిన మహావైభవంబున వెలుంగొండు చుండినట్లు కృత్యాదిని గలదు.

“శ. సం. 1349 (క్రీ. శ. 1427) రామాయమునకు టీక వ్రాసిన సింగయ మాగవన్య లునియొద్ద మంత్రీగానున్న పోతరాజు నకజుడగు నయ్యబామాత్యుని కొడుగు గాంవ 15 శతబ్ది పూర్వార్థమున నుండెననుటకు సందేహములేదు” అని శ్రీ కోరాడ రామకృష్ణయ్యగారు వ్రాసిరి.

“అసమసన్నాహ గజపతి సప్తాంగశూరుఁడు” అని చెప్పబడియుండుటచేత శ. సం. 1382 అనఁగా, సం. 1460 (క్రీ. శ. ముహూ కపిలేంద్ర గజపతిచే శ్రీశైలమున వేయింపబడిన ఓధశాసనమును (ఎ. డి. 1915 సం. నెం. శా.) సంబంధించియుండ వచ్చును.

8. వెలుగోటివారి వంశావళిలో (మదరాసు విశ్వవిద్యాలయ ప్రచురణము)

“శాంతభిక్షావృత్తి జగమెల్ల నెఱుంగ శ్రీశైలపట్టంబునఁ జాటినాఁడు లీల నొప్పారు మాదయలింగ విభుఁడు” అని యున్నది. పుట. 51

ఈ మాదయలింగుడు రాజమహేంద్ర రాజ్యముపయిని 1426—1427 (క్రీ. శ.) సంవత్సరములలో దండెత్తెనని శ్రీ నేలటూరి వెంకటరమణయ్యగారు పైగ్రంథము నుపోద్ఘాతములో వ్రాసియున్నారు.

“శాంతభూధవలింగ జనపాలుఁ గొట్టవె రాణమీఱఁగఁ గృష్ణరాయలెఱుంగ” పు. 80. అని గని తిమ్మనాయనిగూర్చి యాగ్రంథమందే గలదు. ఈ విజయము 1509—1527 క్రీ. శ. నడుమజరిగియుండవలెనని పై ‘కృష్ణరాయలెఱుంగ’ అను వాక్యముచే నూహింపబడినది.

4. శ్రీ శైలమునందలి యొకశాసనము :—

(ఎ. రి 1915 నెం. 48) —వి. రంగాచారి. మదరాసు రాజధాని శాసనములు వాల్క్యుము II నెం. 479 లో వీరశైవ గురువైన శ్రీశాంతభిక్షావృత్తి అయ్యవారి ఆజ్ఞానుసారముగా మల్లికార్జునస్వామివారి పూర్వతోట కొఱకు చెఱువు, భోగవతీ నది మీది కట్ట మమ్మతు చేయించినట్లు శ.సం. 1499 భావ వైశాఖ బహుళ అమావాస్య శుక్రవారము విజయనగరరాజైన వీరప్రతాప రామరాజదేవయ్య మహారాజు నాజ్ఞాచొప్పున వేయింపబడినది. (ఈరాజు మూడవ రామరాజుని తెలియచున్నది. ఇది క్రీ.శ. 1576 కాని, 1577 కాని కావలెను. భావ సం.రము క్రీ. శ. 1574—75 అగు చున్నది. తిథిలో తప్పండవచ్చును.)

పై శాసనములను గ్రంథములనుబట్టి శాంతభిక్షావృత్తినామము క్రీ. శ. 1424, 1440, 1460, 1509—29, 1574 సంవత్సరములతో సంబంధించినట్లు తెలియు చున్నది.

భిక్షావృత్తి అయ్యగారి నామమును జేర్కొన్న శాసనములు శ. సం. 1440 మొదలు శ. సం. 1484 (క్రీ. శ. 1518—1562) వఱకును 13 లభించుచున్నవి.

ఎ.పి. రి.	సం. 1915-నెం. 12 రు.	శ.సం. 1440 ఈశ్వర.	సిద్ధభిక్షావృత్తి అయ్యంగారు
"	" 1938-నెం. 201 నెం. 202	శ.సం. 1453 ఖర	భిక్షావృత్తి అయ్యంగారు
"	" 1988-నెం. 306	శ.సం. 1471 సౌమ్య.	(జైనగిరి వాసస్థానము) సిద్ధభిక్షావృత్తి
"	" 1988-నెం. 205	శ.సం. 1472 సాధారణ	"
"	" 1988-నెం. 316	శ.సం. 1474 పరీధావి	సిద్ధభిక్షావృత్తి అయ్యంగారు
"	" 1892-నెం. 339 (దహిశా IV నెం. 799)	శ.సం. 1474 (?) పరీధావి	"
"	" 1911-నెం. 489 వి. రంగాచారిగారి మదరాసు రాజధాని శాసనము వా II పుట 945 నెం. 382	శ.సం. 1474 పరీధావి	"
"	" 1918-నెం. 202	శ.సం. 1480 కాశ్యపుక్తి	భిక్షావృత్తి అయ్య
"	" 1988-నెం. 379	శ.సం. 1464(?) శుభకృత్	అజాతి వీరశైవ సిద్ధభిక్షావృత్తి అయ్యవారు
"	" 1919-నెం. 686	శ.సం. 1484 దుందుభి	"
"	" 1928-నెం. 481	శ.సం. 1484(?) దుందుభి	"
"	" 1986-నెం. 293	శ.సం. 1484 దుందుభి	"

పైని జేర్కొనబడిన శాసనములందు రెండు పేళ్లు కనబడుచున్నవి. 1. సిద్ధభిక్షావృత్తి అయ్యవారు, 2. అజాతి వీరశైవ సిద్ధభిక్షావృత్తి అయ్యవారు. తొలిపేరితో నున్న శాసనములు 1440 మొదలు 1480 శ. సం. వఱకును—రెండవ పేరుగలవి 1464 లో నొకటి (సందిగ్ధ కాలముతోను) 1484 లో మూడు శాసనములలోను గనుపట్టుచున్నవి. కాని వారాణసీ సిద్ధభిక్షావృత్తి అయ్యవారి శాసనమొకటియును గనుపట్టలేదు. నెం. 205 సం. 1988, శాసనములో సిద్ధభిక్షావృత్తి అయ్యకు “శ్వేతాంబర తల గొండగండ, బిజ్జల రాయమానమర్దన” యను బిరుదములున్నవి.

శాంతభిక్షావృత్తి, సిద్ధభిక్షావృత్తి, అజాతి వీరశైవ సిద్ధభిక్షావృత్తి అను నీ మువ్వురును భిన్నులా? అభిన్నులా? అనునంశము తేలిపడవలెను. అభిన్నులనినచో నుమారు శ, స. 1340 నుండి శ. సం. 1484 వఱకును 144 సంవత్సరములు ఒక్కవ్యక్తియే యధికారమున నుండెనని యూహించుటకు వీలులేదు. ఒక యధికార వీరమునే భిన్నభిన్నవ్యక్తులు వేర్వేరు కాలములలో భిన్ననామములతో గురుపరంపరగా పరిపాలించియుండవచ్చును. అట్లయినచో వారాణసీ సిద్ధభిక్షావృత్తి యనినాథుడు

ప్రకృతము ఏర్పడిన గురుపరంపరలో నొక్కడయి యుండవచ్చును. ఈయూహయే సత్యమైనచో ఈవారాణసీ సిద్ధభిక్షావృత్తి యొప్పుడు పాలించియుండవచ్చునో తెలియుట కవకాశము లేదు. ఈపేరు శాసనములలో నేను వెదకినంతవఱకుఁ గనుపట్టలేదు. శాంతభిక్షావృత్తి నామము సుమారు శ. సం. 1846—1479 వఱకును, సిద్ధభిక్షావృత్తి నామము శ. సం. 1440 మొదలు 1480 వఱకును, అజాతి వీరశైవ సిద్ధభిక్షావృత్తి నామము శ. సం. 1464 మొదలు 1484 వఱకును శాసనములలో గనుపట్టుచున్నది. పయివానిలో శాంతభిక్షావృత్తిని బేర్కొన్న (48 నెం.రు 1915 ఎ. డి.) శాసనము కాలము కుదరక తప్పగానుండుటచేతను (1988 వ. సం. 879 వ. నెంబరు) శాసనము అసంపూర్ణముగాను కేవలము శోభకృత్ అనిమాత్రముండండి శక సంవత్సరము శ్రేష్ఠాన కుండుటచేతను, అందు పొరపాట్లున్నవని వానిని పరిహరించినచో సిద్ధభిక్షావృత్తి శ. సం. 1440—1480 వఱకును 40 సం.రములు, అజాతివీరశైవ సిద్ధభిక్షావృత్తి శ. సం. 1480 నుండి తరువాతను పాలించెనని యూహింపనగును.

శ్రీ కృష్ణరాయలు క్రీ. శ. 1509 అనగా 1431 శ. సం. పాలనకు వచ్చిన తరువాత కొంచెము కాలములో ముక్తిశాంతభిక్షావృత్తి పాలనమంతముకాగా, 1440 శ. సం. సిద్ధభిక్షావృత్తిపాలనకు ముందు కొన్ని సంవత్సరము లీ 'వారాణసీ' సిద్ధభిక్షావృత్తి పాలనము జరిగి యుండవచ్చును. ఈయూహ సత్యమైనచో వారాణసీ సిద్ధభిక్షావృత్తి యతినాథుని మనుమఁడును, తాతగారి పరిణతవయః కాలముననే ప్రసిద్ధికి వచ్చియుండవచ్చును. లేకున్నచో వారాణసీ సిద్ధభిక్షావృత్తి యతినాథుని మనుమని సంతగాఁ గవి ప్రశంసించియుండఁడు. యతినాథునికి స్థానమునుబట్టియు అధికారమునుబట్టియు వచ్చిన గొప్పదనము ఆతని కొమారునియందును మనుమని యందును ఆయన జీవితకాలముననే సంక్రమించియుండవచ్చును. కవి వర్ణనను పరిశీలించినను కృతిభర్తహితునియందు విశేషము చెప్పికొనందగిన ప్రభావాదికముగాని మహత్త్వముగాని కనుపట్టదు. కాబట్టి తాతగారి ఖ్యాతివలనను గొప్పదనమువలనను వీనికిని ప్రాముఖ్యమేర్పడి యుండుననుట యుక్తమని తోచుచున్నది.

అప్పుడు శైవాచార సంగ్రహకృతిభర్త శ. సం. 1440 కి ముందు (1518 క్రీ. సంవత్సరము) ఉండి ఈ గ్రంథమును కృతిపాండియుండవచ్చును.

కృతికర్తయైన తిమ్మకవి మల్లయశంతికి పెదతండ్రి కుమారుడైనచో 1470 (క్రీ. శ.) ప్రాంతమున నుండి యుండవచ్చునని తేల్చితిమి. ఆకాలమునకును ప్రస్తుతము తేలిన 1518 క్రీ. శ. సంవత్సరమునకును సుమారు 48 సంవత్సరములు భేదము కన్పించుచున్నది. తిమ్మకవి క్రీ. శ. 1470 ప్రాంతములో చిన్నవాడయియుండి 60 సంవత్సరముల వయసులోపున నీగ్రంథమును రచించి యుండవచ్చునేమో.

మొత్తముమీదఁ దిమ్మకవి కృష్ణరాయల కాలమువాడై యుండియుండవచ్చునని తోచుచున్నది. క్రీ. శ. 1510 సం.ర. సమీపమున నీగ్రంథము రచియింపఁ బడినట్లు తోచుచున్నది.

ఇంతియకాక కృతిభర్త పండితారాధ్య మహాదేశికుని శిష్యుడనని చెప్పి యున్నాడు. ఈ పండితారాధ్యుడెవ్వడో యెప్పటివాడో, అతని మహత్త్వ పాండిత్యములేవో తుది కేగ్రామవాసుడో కూడఁ దెలుపలేదు. కాబట్టి యా మార్గమునఁ గవికాలము నిర్ణయించుట కాధారములేదు. తిమ్మకవి శివకవులనుగాని, భవికవులనుగాని యెవ్వరినైన స్తుతింపలేదు. అతఁడు గ్రహించిన శైవమత ప్రతిపాదక సంస్కృత గ్రంథములైన 'శారదాతిలకము' 'శైవరత్నాకరము' కాలమును దెలిసికొనుటకుఁ బ్రయత్నింపవలయును. పై విచారణమున నీ గ్రంథము క్రీ. శ. 1510 వ సం.రమునకు వ్రాయఁబడియుండునని తాత్కాలికముగా నిర్ణయము చేయఁబడినది.

కవిత్వము

ఇది కేవల విషయప్రధానమైన మతగ్రంథముగావున నిందుఁ గవిత్వమునుగూర్చి విశేషము విమర్శింపవలసిన యవసరములేదు. పద్యములు పాదపూరణాదులు లేక కొంత బిగువుగలిగియున్నవి. చాలవఱకుఁ గవి లాక్షణికుల మార్గమునే యనుసరించినట్లు తోచుచున్నది. శివకవులలోఁ గలవని సామాన్యముగాఁ జెప్పఁబడునట్టి యతిప్రాసాది విశేషములుగాని ప్రయోగములుగాని యీ గ్రంథమునందులేవు.

సంస్కరణము

ప్రాచ్యలిఖిత పుస్తకాగారముననున్న ప్రతుల ననుసరించియే యీ ముద్రణము చేయఁబడినది. అందుఁక తాటియాకుప్రతి ఒక కాకితపు ప్రతియు నున్నవి. కాకితపుఁ ప్రతి తాటియాకు ప్రతినిజూచి వ్రాయఁబడియున్నట్లు తోచుచున్నది. వ్రాయస గాండ్ర తప్పలు అధికముగానున్నవి. పాఠభేదములుగాని గ్రంథపాతములుగాని విశేషములేవు.

ఈ గ్రంథమును సంస్కరించి ప్రచురింపవలసినదని నన్నడిగిన పుస్తకాగారాధికారులకు వందనములు— సిద్ధభిక్షావృత్తి కాలవిషయమున నేరుచేసిన పరిశోధనము మున్నుండు ఇతర గ్రంథముల కాలనిర్ణయ విషయమున పనికివచ్చునేమోయని యాసించుచున్నాను.

శ్రీ శైవాచారసంగ్రహము

తప్పొప్పుల పట్టిక

పుట. పంక్తి.	తప్పు	ఒప్పు
7	14	బహుళిని
10	4	నిలిచి
,,	14	బధము
,,	22	ణాఖ్యమున
11	16	గావించినక
12	28	అంగుష్ఠంబున
14	24	మూర్త్యైత్మకాయ
6	1	యగుశాంతి
23	20	సుమబండ్డసరము
30	12	నకల...బడయు
84	2	ప్రసవంబుల
87	6	బ్రయతుడ
89	5	కలరిగ
46	10	సంగ్రహంబును
52	2	చుక్కల
,,	17	ఫలము
,,	F.N.	సౌంజ్ఞ
58	18	వారాణసీ

ఈపుటలో అనేక స్థలముల 'ఫలము' అను శబ్దము 'పలము' గా నచ్చుపడినది.

55	8	స్వయంభువ
,,	21	భరపరా
56	11	కున్
,,	28	సంకరము
61	26	భూజింప
65	2	పంతం
,,	5	పొరయందు
67	26	మనుజుఁడు
68	11	వాశిష్ఠంబు

పైని నిరూపింపబడిన స్థలములలోగాక మఱి కొన్నియొడల చిన్నచిన్న స్థలిత్యములున్నవి. అవి మిక్కిలి సులభముగా దెలియఁగలవని విడిచితిని.

శైవాచారసంగ్రహము

ప్రథమాశ్వాసము

ఉ. శ్రీరమ్యాబ్జదళాక్షముఖ్య సురసంసేవ్యండు, కృష్ణానదీ
తీర్థస్థాముడు, మల్లికార్జున మహాదేవుండు, శ్రీశైలరా
జారాముండు, శివామనోహరుడు, నిత్యానందచంద్రాపుఁ డిం
పారన్ విస్సయగన్నధీమణి కభీష్టార్థంబు లిచ్చున్ దయన్. 1

వ. అని యిష్టదేవతా ప్రార్థనాబుజేసి పురాతనాద్యతన సుకవి సంకీ
ర్తనం బాచరించి సకలలోక హితార్థంబుగా నొక్క ప్రబంధంబు
నిర్మింపవలయునని తలంచినంత. 2

సీ. అఖిల జగత్కర్తయగు నుమాభర్తకు
శ్రీనగాధిపునకు సిద్ధలింగ
తనునకు మల్లికార్జున మహాదేవున
కపరావతారమై యఖిలదిశలఁ
జెలఁగి వారాణసీ సిద్ధభిక్షావృత్తి
యతినాథు నాత్మజుడై ధరిత్రి
వీరశైవాచార విభవంబు విశదంబు
గాఁ బ్రతిష్ఠించి యక్కజముగాఁగ

గీ. సకల ధర్మంబులును సప్తసంతతులును
భూతదయయును నాశ్రితపోషణంబుఁ
బ్రణుతికెక్కిన గేమయ ప్రభునిసుతుఁడు
వీరభద్రుండు పెంపొందు విమలకీర్తి. 3

సీ. ఫాలనేత్రములేని ప్రమథాధినాథుండు
 కరటి వక్త్రుడుగాని గణవిభుండు,
 యజ్ఞవిఘ్నంబు సేయని వీరభద్రుండు
 గోత్రభేదంబు గైకొననిగుహుండు,
 పశువువేషము భరింపని నందికేశుండు
 రమ్యత్వమెడలని రాజరాజు,
 తనువికారంబు పొందని భృంగిరిటిమూర్తి
 కందు మై జెందని చంబురుండు,

గీ. భూరిగంభీర్య విక్రమ భూరిశక్తి
 పరమః జ్ఞాన వితరణ భక్తిభావ
 రమ్యకాంతుల గేమయప్రభుని సుతుండు
 వీరభద్రుండు పెంపొందు విశదకీర్తి.

4

క. ఆ వీరభద్రునకు హితుఁ
 డై వెలసినయట్టి పుణ్యుఁ డనవరతంబున్
 శ్రైవార్చన సంపన్నుండు
 భూమినుతుండు గన్నవంత్రిపుంగవుఁడొప్పున్.

5

శా. భారద్వాజ పవిత్రగోత్రుండు జగత్ప్రఖ్యాతుండుద్యద్యశః
 ప్రారంభుండగు గన్నసైన్యపతి సత్పిత్రుండు శ్రీయాజ్ఞవ
 ల్యకూర్మాధాన్వయ దీపకుండయున విస్సామాత్యపుత్రుండు, వి
 ద్యారాజీవభవుండు గన్నయమహాదారుండు ధీరుండిలన్.

6

ఉ. నిత్యయశోవిశాలుండును నీతియుగంధరుఁ డ్రిధీరుఁడా
 దిత్యసమాన తేజుండు సుధీనుతుండున్నత ధర్మశీలుండున్
 సత్య వివేక భూరిగుణసాంధ్రుండు పిల్లలమఱిగన్ననా
 మాత్యుండు చెప్పనొప్పు మహిమన్విలసిల్లుచు నెల్లదిక్కులన్.

7

వ. అమ్మంత్రిశేఖరుం డొక్కనాఁడు వివిధశైవాగమ పురాణేతిహాస
 కథావినోదంబులఁ బ్రొద్దుపుచ్చుచుఁ బ్రమోదంబున.

8

క. అనుపమచరితుఁ బరాశర

మునిగోత్రజు సన్నగుంట ముక్కుల నిలయున్
ఘనుని సహజబల మంత్రీం
ద్రుని సందనుఁ దిమ్మనార్య నుతగాంభీర్యున్.

9

క. రప్పించి సమ్మదము మదిఁ

జిప్పిల ధనకసకరత్న చేలములఁ బ్రియం
బొప్పార నొసఁగి నాతో
నప్పుడు గంభీరఘణితి నతఁడిట్లనియెన్.

10

ఉ. నీవు మహానుభావుడవు నిర్మలబుద్ధి జగద్ధితంబుగా

శై వపురాణ సంహితల సారము సర్వము సంగ్రహించి ధా
త్రీ విదితంబుగాఁగ నొనరింపుము కెంపుననాకు సంకితం
బై విలసిల్ల నొక్కకృతి యార్యులకెల్లను సమ్మతంబుగన్.

11

వ. అది శైవాచార సంగ్రహంబనుపేరఁ బ్రసిద్ధంబుగా వెలయవలయు
నని బహుమానపూర్వకంబుగాఁ గర్పూర సహితంబుగాఁ దాం
బూలం బొసంగిన సంగీకరించి.

12

క. ఆశాపాశ విముక్తున

కాశావిదితునకుఁ బంశితారాధ్య మహా
దేశిక శిష్యునకును వా
రాశి గభీరునకు సుగుణ రమణీయునకున్.

13

క. వీరాంబా సందనునకు

ధీరునకు వివేకనిధికి ధీమంతునకున్
సారోదార కళానిధి
కారూఢ శివార్చనా మహాత్మ్యకృత్యునకున్.

14

క. అహిమకర విపుల తేజున

కహికంకణ సక్తమానసాంభోజునకున్
మహానీయధృతికి సుమతికి
మహిమోషేంద్రునకు గన్నమంత్రీంద్రునకున్.

15

వ. అనుపమజ్ఞానాభివృద్ధియు, నభిమతార్థసిద్ధియుఁగా నా యొనర్పం
బూనిన శ్రే వాచార సంగ్రహంబను కృతికిఁ బ్రస్తావం బెట్టిదనిన. 16

చ. ఇహపర సౌఖ్య హేతువగు నీశ్వరపూజయొనర్పఁగాఁదగున్
మహితవిభూతి నిద్ధరణిమండలిఁగల్గిన భక్తకోటికిన్
విహితముగాఁగఁ దత్కీర్తయల విశ్రుతభంగు లెఱుంగఁజెప్పెదన్
బహుళ పురాణశాస్త్ర పరిపాటి ధ్రువంబగు పూర్వసమ్మతిన్. 17

గీ. నరుఁడు పుణ్యోదకముల నుస్నాతుఁడగుచు
నియమములు దీర్చి యత్యంత నియతుఁడగుచు
శంభుపూజాస్థలంబు నిశ్చలతఁ జేరి
ధరణి మంత్రితజల పవిత్రంబుఁజేసి. 18

వ. ఆసన భేదంబులు వివరించెద. 19

సీ. జ్ఞానసంసిద్ధి కృష్ణాజినంబునఁగల్గు
వ్యాఘ్రచర్మమున మోక్షార్థసిద్ధి
యాభిచారికసిద్ధి యసితకంబళమున
నరుణ కంబళము వశ్యప్రదంబు
తెల్లకంబళము శాంతిదము మోక్షదమును
జిత్రకంబళ మిష్ట సిద్ధినిచ్చు
స్తంభనకరము వీతచ్ఛాయ కంబళి
పౌష్టికంబుల మేలు పట్టుచదర

తే. పౌష్టికములందు వశ్యప్రపంచములను
దర్భవీతంబు లెన్న శుద్ధ స్థలమున
వీనిలో నాసనంబు గావించి యొకటి
యొప్పుగా భూతి చల్లి కూర్చుండవలయు. 20

వ. మఱియు వైణికాసనంబున దారిద్ర్యంబును, దారుకాసనంబున
చౌర్యాగ్ర్యంబును, ధరణీతలంబున దాకిఖప్రాప్తియు, బాషాణం
బున రోగోత్పత్తియు, దృణాసనంబున గీర్తిహానియు, బల్లవాస
నంబున జిత్రవిభ్రమంబును నగుంగావున వీని వర్జించునది. 21

వ. మఱియు విభూతిధారణంబు సేయునది తత్క్రమం బెట్టిదనిన.

క. శుభములకు మూలమై జగ

దభినుత సౌభాగ్యలక్ష్మి కావాసంబై

యభినవ మహిమల కిరవగు

విభూతి మహాత్మ్యమింత వివరింతుఁ దగన్.

22

చ. పలికె భవాని శంభునికిఁ బ్రాంజలియై భవుభక్తిఁ జూచినన్

దలఁచిన ముట్టినన్ వినినఁ దాల్చినఁ సిద్ధిఘటింపఁజాలు న

త్యలఘు విభూతి లోకముల కిద్భుత లీలలనే పదార్థ మ

గలము శుభప్రదంబు పలుకందగు దాని దయాపయోనిధి.

23

చ. అనవుడు శంకరుండు జగదంబకు నిట్లను మంగళార్థమున్

ఘనతర సిద్ధిహేతువును గావుననుజ్జ్వల భూషణంబుగా

మునుదయచేసితిన్ భసితమున్నువనంబుల కవ్వభూతిఁ బెం

పును దురితక్షయంబునగుఁ బుణ్యమునబ్బు వశిత్వసిద్ధితో.

24

వ. అదియును నైశ్వర్యకరంబున విభూతియు, భాసనంబున భసితం

బును, సమస్త పాపభంజనంబున భస్మంబును, ఆపత్సంరక్షణంబున

క్షారంబును భూతప్రేత పిశాచ బ్రహ్మరాక్షసాపస్మార గ్రహచోర

సర్ప వ్యాఘ్రాది రక్షణంబున రక్షయు నన నేను తేజంగులయ్యె.

తదుత్పత్తి ప్రకారంబు వివరించెద.

25

సీ. కపిలవర్ణముగోవు కడునొప్పు నందనా

జనియించె దద్గర్భమున విభూతి

నల్లని మొదవు వర్ణనకెక్కు భద్రనాఁ

దద్గర్భమున భసితంబు పుట్టె

నెఱ్ఱనిధేనువు నేపారు సురభినాఁ

గలిగె భస్మంబు తద్గర్భమునను

బొగచాయ గలయావు పోలు సుశీలనా

క్షారంబు వొడమె దద్గర్భసరణి

తే. చిత్ర వన్నియల రుచిర సిద్ధిదాల్చు
నిట్టి సుమనోభిధాన మంగీకరించి
ప్రభవమొందె దదీయగర్భమునరక్ష
సంచలములేక యిట్లుదృఢించె భూతి.

26

వ. సద్యోజాతముఖంబున విభూతియు, వామదేవ వదనంబున భసి
తంబును, ఆఘోరవదనంబున భస్మంబును, దత్తరుషాననంబున
క్షౌరంబును, ఈశాన వక్త్రంబున రక్షయు నుదయించుటఁజేసి
తద్వక్త్ర క్రమంబున భూతిధరించు పురుషుండు రుద్రుండగు సందే
హము లేదు. నిత్యకార్యంబులందు విభూతియు, నైమిత్తిక క్రియల
యందు భసితంబును, ప్రాయశ్చిత్త కరణంబులయందు భస్మం
బును, మోక్షకర్మంబులయందు క్షౌరంబును, భయరక్షా ప్రయోగ
ములయందు రక్షయు ధరియించునది. గ్రంథాంతరంబునఁ జెప్పిన
తెఱంగున భస్మంబు శైవంబగు తేజోరూపంబని మానవీయ
సంహితంబుల్కు. మఱియు జాబాలో పనిషత్తున నొడివిన విధంబు
వివరించెన.

27

గీ. వసుధ వొడమె సద్యోజాత వక్త్ర మందు;
నుర్విఘ్నైఃపైనివృత్తి; యందుదృఢించె
గపిలధేనువు నందనాఁ; గలిగె దాని
గోమయమున విభూతి యక్షుద్రమహిమ.

28

గీ. వామదేవాననంబున వారితత్వ
మందునుఁ బ్రతిష్ఠదానభద్రాఖ్యదనరు
కృష్ణవర్ణముధేను వాగోమయంబు
నందు భసితంబు క్రమమున నంకురించె.

29

క. జనియించె నఘోరముఖం
బున ననలంబందు విద్య పుట్టగలిగె దా
[నను రక్తవర్ణ] సురభియు
నన, భస్మము దాని గోమయంబునఁ బొడమెన్.

30

క. తత్త్వరుషముఖజ మనిలము

తత్త్వత్రిక శాంతి ; మొదపు ధవళచ్ఛవి నం
దుత్పాదిల్లె సుశీల ; జ

గత్పావని పేడవలన క్షారము గలిగె.

31

గీ. కలిగె నీశానముఖమున గగన ; మంచు

శాంత్యతీతాఖ్య జనియించె శంభుమేన
నంద చిత్రాంగి సుమనస్సమాఖ్యమొదపు ;

సముదితంబయ్యె దద్దోమయమున రక్ష.

32

వ. మఱియు విభూత్యాది పంచకంబునకు రుద్రాంగత్వంబు వివరించెద.

ఆగ్నిమంథలంబు నడుమ నగ్నిజ్వాలా వృతుండును, గళదళక
యుక్తుండును, శక్తి స్వస్తికాది రుచిరహస్తండును సగు రుద్రునిం
దలఁచి తద్వహ్నియందు విభూత్యాదులు సంపాదించెదనని సంక
ల్పంబు నేయునది. మఱి గోవుల లక్షణంబు వివరించెద.

వికటాంగియు వెఱ్ఱియుబహుశినియు దుష్టును అలసయు శివ
చిహ్నాలు లేనిదియుఁ బునర్ధేనువు కృశించినదియుఁ బాలులేనిదియు
నిండ్రయరహితయుఁ గనవు మేయనిదియును వెండ్రుకలును

కార్పాస వస్త్రశకలని చయంబు భక్షించునదియును ఈచుకొన్న
దియు నవప్రసూతియు రోగిణియునైన గోవులగోమయంబు మాని,
యప్రశస్తభూమి పతితంబును మర్గంధయుక్తంబును బ్రాచియునైన
గోమయంబు విడిచి, ప్రశస్తంబగు గోమయంబుదెచ్చి యుత్పత్తి

స్థితి సంహారభేద గణితంబులుగా సద్యోజాతాది పంచబ్రహ్మ
మంత్రంబులు పంచప్రణవ పంచబీజ పురస్కరంబుగా నుచ్ఛరింపుచు,
గ్రహణంబును బిండికరణంబును శోషణంబును దహనంబును వస్త్ర
శోధనంబును గావించి, విభూత్యాది పంచకంబుత్పాదించి, యశోక

బిల్వ చూత దారువులంజేసిన పదిలంపు మంచి బరిణెలంగాని
లోహపాత్రలంగాని క్షౌశనమార్జనాది శోధన ప్రయత్నంబుల సంగ్ర
హించునది. మఱియు శైవపురాణంబున వాయువీయ సంహితం
జెప్పిన విధం బెఱిగించెద.

33

సీ. కపిలధేనువుపేడ గగన మారమునందుఁ
 బడఁ బాటి మీఁదనే పట్టవలయుఁ
 బడిన, దుర్గంధంబుఁ బర్యుషితంబును
 సతికఠినంబును ననుకుఁగాక
 యండంగఁ గ్రిందును నుపరిభాగంబును
 బుచ్చి యత్నమునను దెచ్చునదియుఁ,
 దద్దోమయంబు ముద్దలుచేసి యెంజించి
 హరవహ్ని మూలమంత్రాభిహతము

తే. గానొనర్చి యవక్ష్వంబు గాకయొనరి
 పక్ష్వమగునట్టి తెల్లని భస్మమమరఁ
 జీర వడివెట్టి తగిన యా దారుపాత్రఁ
 బోయఁదగు మంత్రయుక్తిఁ బ్రస్ఫుటముచేసి.

34

గీ. దారువున నొండె లోహపాత్రమున నొండె
 స్ఫటిక శశికాంతముఖ శిలా ప్రతతినొండె
 మంటినొండెను వస్త్రచర్మములనొండె
 మృదువుగా భస్మపాత్ర నిర్మింపవలయు.

35

వ. మఱియు నలాబు నారికేళముఖ ఫలాదికంబులనైన భస్మధార
 ణంబు నిర్మించి యందుఁ బ్రస్థపరిమితంబగు భసితంబు సంగ్ర
 హించి యామ్య హస్తముననొండె చరమహస్తమున నొండె ధరి
 యించునది. అశుద్ధ స్థలంబున నశుచిహస్తంబునఁబట్టక, నీచాంగ
 సంస్పర్శంబునేయక, తదుల్లంఘనంబును దదుపేక్షయు నాచరింపక,
 మంత్రయుక్తిం బ్రయోగించునది. మఱియు కామికా గమంబున
 నీశ్వరం దానతిచ్చిన విధంబు వివరించెద.

36

మ. రమణీయౌజ్జ్వల భూతికల్పిత పవిత్రస్నాన మాగ్నేయ మ
 శ్రమతం దత్కృతి భక్తిముక్తులగు సంసార ప్రభేదస్ఫుట
 శ్రమత న్నాల్గుతెఱంగు లాభసితముం గల్పా నుక ల్పోపక
 ల్పములు మూఁడున కల్పకంబుననఁ గల్పంబెక్కుఁదామూటికి.

సీ. తెవులేమియును లేక సవరనై దృఢమైన
యంగంబుగల కరియావుదొండె
గపిల ధేనువుదొండె గరగరనైన గో
మయము సద్యోజాత మంత్రయుక్తి
నలిన పత్రంబున నభమునంద గ్రహించి
వామదేవమున దుర్వార నియతిఁ
బలుముద్దచేసి నిర్మలభూతి నెంజించి
యది యఘోరమున దుదాగ్నియందు

తే. దహన మొనరింపఁ గల్పంబు తద్విభూతి
వశ్యమగు శుష్క-గోమయ వశ్యరజము
పూర్వ పరిపాటి మనుయుక్తముగ దహింపఁ
గల్పత త్వజ్జులది యనుకల్పమండ్రు 38

క. పాకస్నానము భసితము
కోకను శుచియై పవిత్ర గోమూత్ర కృత
స్త్రీకృత పిండికృత పూ
ర్వాకృతి నుపకల్పసంజ్ఞ యగు దగ్ధంబై 39

వ. అమంత్రకంబై యన్యపాదితంబైన భస్మంబకల్పకంబు. 40

గీ. బ్రాహ్మణక్షత్రి వైశ్యవర్ణములవారి
కర్హములు కల్పముఖ్యంబులైన మూడు
భస్మములును; సమంత్ర సంపాదితమగు
భూతి యితరులకెల్లను బూయవచ్చు. 41

వ. వీనిలో నొకటి కనకాది పాత్రములయందు సంగ్రహించుకొని
తద్భస్మంబునఁ ద్రిసంధ్యలయందను స్నానము నేయునది.
మఱియుఁ గ్రియాసారంబునఁ జెప్పిన తెఱఁగు. 42

క. ఈలాగు విధికృతంబగు
నా లలితవిభూతిఁ జేయనగు స్నానము ప్ర

క్షాళిత కరచరణుడు మో

క్షాళికి 1 నియమంబునై యఖండితభక్తిన్.

43

వ. మఱియు భస్మము ప్రయత్నంబున రేణువులు భూపతనంబు గాకుండ
హస్తంబునందు నిలిచి నిర్మలవారి యుక్తంబుగా నెనిమిదిమాఱులు
పంచాక్షరంబు లుచ్చరించుచు, శిరస్సునందు నీశానమంత్రంబునను,
ఆననంబునఁ దత్పరుష మంత్రంబునను, వక్షంబున నఘోర
మంత్రంబునను, గుహ్యంబున వామదేవ మంత్రంబునను, పాదం
బుల సద్యోజాత మంత్రంబునను, కరంబులఁ బరిమార్జనంబుచేసి,
సర్వాంగములయందు నుద్ధాళనము చేయునది. ఇది యాగ్నేయ
స్నానమండ్రు.

44

మ. యతికృత్యంబు విశుద్ధ భస్మకృత భవ్యస్నానమాగ్నేయ సం
జితమాంబున నెక్కు 2 రంధ్రమున హింసింపఁ జెడున్ జంతువుల్
క్షీతీనా స్నాపనంబు ప్రాకృతము భాషింపబడున్ ప్రాకృతా
గతమున్ బధములంచు భస్మపరిషేకం బొప్పు బంధముమై (?)

వ. అని వాళిష్ఠతైంగ్యంబులంబులు. మఱియు శివధర్మోత్తరంబునఁ
జెప్పిన తెఱఁగు.

45

శా. వారిస్నానముకంటె నెక్కుడిల దుర్వార ప్రభావాదిక
స్ఫారజ్ఞాన వివర్ధనస్ఫురణ భస్మస్నాన మీరెంటిలో
సారాంశజ్ఞత సారవారుణాడ స్నానంబు వర్జించి యా
చారార్థం బొనరింపఁగాఁదగు శుభస్నానంబు నాగ్నేయమున్. 47

వ. మఱియు లోకోత్తరంబున.

48

మ. సలిలస్నానము వారుణాఖ్యమున, భస్మస్నానమాగ్నేయమై
చెలువొందు, న్నిలసాతకంబయినవృష్టిన్ దివ్యసంజ్ఞంబు భా
సిలు, వాయవ్యమనంగ గోఖురరజస్సేకంబునన్, బ్రాహ్మమిం
పలకున్ మానస మంత్రయోగమునఁ బ్రఖ్యాతంబు లీస్నానముల్.

1. మోక్షాళిత నియమంబు నయ్యఖండితభక్తిన్. అని. కా. ప్రతి.

2. ఆజ్ఞేయ. కా. ప్రతి. 3. రంధ్రమున కా. ప్రతి.

గీ. దివ్య వారుణాగ్నేయ వాయవ్యములును
బ్రాహ్మముననను నీస్నాన పంచకంబు
నందు ను తమ మనికాదె యభవుడాది
లీల నొనరించె భసిత ముద్ధూశనంబు.

50

క. పరమేష్ఠియు సురలును గి
న్నరులును యక్షులు మరుద్గణంబులు మునులున్
గరుడ పితృ భూతముఖ్యులు
పారిపారిఁ బూయుదురు స్నానమున భస్మమ్మున్.

51

క. కావున భస్మస్నానము
శైవముఁ బోల్పంగ లేదు; సంహృతభవపా
శావలియై నరుఁడుండును
బావన శివలోకసౌఖ్య భరితుండగుచున్.

52

మ. సమదేభంబుల సహ్యాసింహతను సంస్పర్శమృతిన్ బొందు చం
దమునం గ్రాఁగు గ్రహంబులున్ గుటిలభూతప్రేత సంఘాతమున్
భ్రమదాహజ్వర గుల్మరోగ పవనాపస్మార కుష్ఠాది రో
గములున్ దుష్టభయంబులున్ భసిత సేకంబొప్పుఁ గావి చినన్. 53

గీ. క్షీతి సకార్య సహస్రంబుఁ జేసియైన
యత్నమున భస్మమునఁ దానమాడు నెవ్వఁ
డతని తత్సర్వ కలుషంబు లపహరించు
క్షౌరమనలంబు వనములు గాల్చుభంగి.

54

వ. అనుచు లైంగ్యంబునను స్కాందంబునను బలుకు. మఱియు శివ
ధర్మోత్తరంబునఁ జెప్పినతెఱుఁగు.

55

క. నయమేది నరుఁడు క్రూరత
భయద మహాపాత కోప పాతకయుక్తుం
డయినను భస్మస్నానము
నియతిఁ బొనరించి వాని నిరసించుదుదిన్,

56

క. నియత స్నానము విజితేం

ద్రియుడై భస్మమున నాచరించిన నరుడెం
తయు మహిమ నేకవింశ

స్వయయుతుడై పరమపదమునను వర్తించున్.

57

క. ధర యోగి త్రిసంధ్యల నా

చరణతల శిరస్కపైన సర్వాంగమునన్

వరభస్మచూడినను సు

స్థిరముగ వేగంబె యోగ సిద్ధింబడయున్.

58

వ. మఱియు భీమాగ మోత్తరంబున.

59

గీ. ధర్మ మెయ్యది సకల తీర్థములునాడ

నెన్నియజ్ఞంబులును జేయ నేమిఫలము

కోటిగుణితంబు దానికెక్కుడుగఁ బడయు

మహిమ మనుజుండు ఫలము భస్మమునఁదోగి.

60

వ. మఱియు భస్మస్నానంబున విశుద్ధాత్ముండును జితేంద్రియుండును

జిత్రకోధుండునునై పురుషుండు మత్సమిషంబునకువచ్చి పునరా

వృత్తి లేకయుండునని శివుండు లింగపురాణమునను బలుకు.

మఱియు భస్మస్నానమునకు నుత్కృష్టంబును బవిత్రంబు నగు

స్నానంబు లేదని సురలకుంజెప్పి శివుండు తాను భస్మస్నానంబు

చేసెనని స్కాందపురాణంబునఁ బలుకు. మఱియు భస్మస్నానం

బును బంచాక్షర జపంబును లింగార్చనంబును నగు నీ మూడును

బరిత్యజింపక యాచరించునదియని గరుడపురాణంబునఁ బలుకును.

ప్రణవపూర్వకంబగు పంచాక్షరంబున భస్మోద్ధూశనంబును, మధ్య

మానామికాంగుష్ఠంబున భస్మత్రిపుండ్రంబును భక్తినిత్యంబును

నాచరించునదియని వాశిష్ట లైంగ్యంబులం బలుకును. మఱియు

భూతిధారణ స్థానంబులు వివరించెడ.

61

సీ. శిరము లలాటంబుఁ జెవులుఁ జక్షుస్సులు

నాసికాభాగ మానసము గళము

భుజ శిరస్సులు భుజంబులును మోచేతులు

మణికట్లు హృదయపద్మంబు నాభి

గుహ్యప్రదేశంబు గుద మూరుయుగమును
జాను ద్వితయమును జంఘయుగళి
గుల్ఫదేశంబు లంఘులురెండు వీపును
బరికింప నివియు ముప్పదియురెండు

తే. స్నానకంబు లిచ్చోటను సంతతంబు
భూతి ధరించునదియని భువనహితము
గాఁగ వివరించె శై వదీక్షా విచిత్ర
ధన్యచారిత్రసుప్రభేదంబునంకు.

62

క. రుద్ర ధ్యానము గల భ
స్మద్రవ లిప్తాంగకుండు సతత విముక్తు
డుద్రిక్త క్షయ కృష్ణ
ద్రిద్రవనిష్ఠాంగుడైన దేజస్వియగున్.

63

వ. అని గ్రంథాంతరంబునఁ బలుకు.

64

గీ. శివుఁడు విష్ణువు బ్రహ్మ వాసవుఁడు మొదలు
దిక్షతులు సురల్ తక్కిన దేవయోను
లంబికా రమా వాఙ్మృత్యుకాది సతులు
భూతిఁ దాల్చు రాశేపత్రిపుండ్రకముల.

65

క. భసిత త్రిపుండ్రకమ్మును
భసితోద్ధూళనము నెట్టిపట్టున మోక్ష
వ్యసనుఁడు విడువఁగఁ జనదని
సుసమాహిత వాక్యభంగి శ్రుతులుంజాటున్.

66

మ. జనలోకస్థిరకీర్తనం గలితభస్మచ్ఛన్నసర్వాంగుఁ డా
ననువర్తించు నమస్కరించు నుతిసేయంజొచ్చు సద్భక్తి మేఁ
గని యెవ్వఁడతఁడద్భుతావహ మహాఘస్తామసంయుక్తుడై
నను శుద్ధుండగుఁ దత్క్షణంబయని కానంబల్కు స్కాందంబునన్.

వ. మఱియు రుద్రాక్ష మాహాత్మ్యంబు వివరించెద.

68

సీ. పూర్వకాలమున శంభునిఁ గుమారస్వారి
 తనర రుద్రాక్ష సంజనన విధము
 నవి ధరింపఁగనై న యతిశయ ఫలమును
 నడిన నద్దేవుఁ డనియె నిట్లు
 మును పురత్రయము నిమ్ముల దహించుటకునై
 నిశ్చలదృష్టి నే నిల్చుటయును
 అక్షికోణాబుల నశ్రుబిందులు జాటి
 భూమిపై నొలుకు సంబువులవలనఁ

తే. బుట్టె రుద్రాక్షజాతులదృఢతముగాఁగ
 వానినేమఁబు చేగొన్న వాఁకబు
 భక్తిగోవుల వేయింటిఁ బాత్రులకును
 దానమిచ్చినఁ బెంపొందు తత్ఫలంబు.

69

వ. మఱియు దర్శన స్పర్శనంబులఁ దద్విగుణ త్రిగుణ ఫలంబు. తద్ధా
 రణ క్రమంబు సమంత్రకంబుగా వివరించెద. భస్మస్నానంబును
 ద్రిపుండ్ర ధారణాబును జేసి శిఖను నేకముఖంబగు రుద్రాక్షం
 బొకటి శ్రీ సదాశివాయనమః యనియును, శిరంబున రెండు
 మూఁడు ద్వాదశ ముఖాబులవి మూఁడు వహ్ని సూర్యసోమాది
 నేత్రాయనమః యనియును, మూర్ధంబున నేకాదశ ముఖంబులవి
 ముప్పదియారు షట్త్రింశ తత్వాత్మకాయ పరమశివాయనమః
 యనియును, వామ దక్షిణ కర్ణంబులఁ బంచదశ సప్తముఖంబు లవి
 యొక్కొక్కటి శ్రీసోమశేఖరాయనమః యనియును, కంఠంబున
 నారు నెనిమిదియునగు ముఖాబులవి ముప్పదిరెండు త్రియంబక
 కళాత్మనే శ్రీ కంఠాయనమః యనియును, వక్షస్థలంబునఁ జతు
 ర్ముఖంబులవి యేబదింటింజేసిన మాలిక శ్రీ కంఠాది మూర్త్యురా
 కాయ శ్రీ సర్వజ్ఞాయ నమః యనియును, వామబాహువునఁ
 ద్రయోదశంబులవి పదియాఱు-పదియాఱు సుఖాసనాది షోడశ
 మూర్త్యాత్మకాయ శ్రీ కంఠాయనమః యనియును, కుడిబాహు
 వున శ్రీ సోమకళాత్మకాయ శ్రీ సోమనాథాయనమః యనియును,
 వామబాహుమణిబంధంబున నవవక్త్రంబులవి పండ్రెండు
 పండ్రెండు క్రమంబున ద్వాదశాదిత్యాధిపతయే శ్రీ మహాదేవాయ

నమః యనియును, దక్షిణబాహుమణిబంధంబునను గేశవాది
మూర్త్యధిపతయే శ్రీ ఉమాపతయేనమః యనియును వామ
భాగంబున నుపవీతంబుగాఁ జతుర్దశ వక్త్రంబులవి యష్టోత్తర
శతంబు శతరుద్ర విద్యాత్మకాయ శ్రీ విశ్వేశ్వరాయనమః యని
యును ధరించునదియని శివుండు కుమారునకుం జెప్పెనని కాల్యా
యనశాఖం జెప్పబడును. మఱియు విద్యాగమ బున. 70

క. సానద్వాదశకంబున
నేనరుఁ డిన్నూట యెనుబదెనిమిది రుద్రా
క్షాసీకము ధరించును
నానరుఁ డభవుండు సందియము లేదెందున్. 71

వ. మఱియు రుద్రాక్షజననంబు స్కాందంబునఁ బలికిన విధంబు. 72

గీ. చండకరలోచనమునఁ బండ్రెండు, నెండు
దృష్టిఁ బదియాఱు, మూడవ దృక్కువలనఁ
బదియు రుద్రాక్షజాతులుద్భవమునొందె
గపిల సిత కృష్ణ దీప్తి సంగతములగుచు. 73

క. రుద్రాక్షతరులపై న
క్షుద్రగతిం బొరయుగాలి సోఁకినమాత్రన్
రుద్రునిచేరువ నొందెడి
భద్రస్థితి సంభవించుఁ బ్రాణులకెల్లన్. 74

వ. అని గరుడపురాణంబు పలుకు. మఱియు రుద్రాక్షధారణఫలంబు
తారతమ్యంబులు వివరించెద. 75

సీ. ఏకముఖంబిచ్చు నెల్ల సిద్ధులు, రెండు
మొగములయవి భుక్తి ముక్తిదములు
మూడుఁ బండ్రెండు మోముల విచ్చుభోగంబు
నైదు నాఱును నేడు నాస్యములవి
జ్ఞానమోక్షదము, లష్టముఖంబులవిభీతి
నపనయించు, ద్రయోదశాస్యములవి

యగు శాంతిదంబులు, ననవక్రములురక్ష,
దశచతుర్ముఖములు తరతరంబు

తే. భుక్తిముక్తులు శాంతిని బుష్టినొసఁగు,
వరుసఁ బరునాల్గు ముఖములఁ బరఁగునవియు
శివదృఢజ్ఞాన నిఖిలార్థ సిద్ధులిచ్చు
బ్రోక్త పదముల రుద్రాక్షములు ధరింప.

76

వ. మఱి మోక్షపద శిఖాధారణంబునఁ గోటిఫలంబును, గర్జంబులఁ
బదికోట్లును, గంఠంబునఁ గోటిశతంబును, మూర్ధంబునఁ గోటి
సహస్రంబును, నుపవీతంబునఁ బదివేలకోట్లును, భుజద్వయంబుల
లక్షకోట్లును, హస్తంబుల నమేయ ఫలంబును, రుద్రాక్ష ధార
ణంబునఁ గలుగు. మఱి నాభిదిగువ యంగంబుల ధరింపఁగాదు.
లింగధారణంబును రుద్రాక్షధారణంబును నొక్కసమంబయని
సాధంబునఁ జెప్పఁబడును.

77

క. రుద్రాక్ష దోఱకకున్నను
రుద్రాక్షను మంటిదై న రోయకదాల్చన్
విద్రుత దుష్కృతుఁ డగుచును
రుద్రునిలోకంబు వడయు రూఢి దలిర్పన్.

78

వ. అని వామన పురాణంబునఁ బలుకు. ఇట్లు రుద్రాక్షధారణంబుచేసి
శివపూజకు సంకల్పించి తత్పూజాస్థలంబున సమూర్జనానులేపనం
బుల విశోధించునది. తత్ఫలం బెట్టిదనిన.

79

గీ. సదమలంబగు శంభుపూజాస్థలంబు
నరుఁడు దృఢభక్తి సమూర్జనంబుసేయ
గణనకెక్కిన తద్రజః కణములెన్ని
యన్ని వేరేండ్లు వసియించు నభవుపురిని.

80

గీ. మహిత గంధంబుతోడ గోమయముఁగలిపి
హింసలేకండ జలముల నెలమి మిగుల
నభవు పూజాస్థలంబర్థి నలికిరేని
నబ్బ చాంద్రాయణ ఫలంబులందు జనుఁడు.

81

వ. మఱి రంగవల్లి లక్షణంబును దత్తలంబును వివరించెద.

82

సీ. మా క్రికాదిక రత్నమయ చూరములనొండె
 రజత సువర్ణ చూరములనొండె
 శాలి పిషాది కాషధి చూరములనొండె
 రమ్యతరంబుగా రంగవల్లి
 శంఖాంకుశచ్ఛత్ర చామర స్వస్తిక
 సర్వతోభద్రాబ్జ శకటములును
 కల్పలతాందోళికా పతాకా పూర్ణ
 కలశ తోరణవాజి గజరథములు

తే. నాగజంధ సింహాసన నాగవల్లి
 చంద్ర భాస్కరమండల పత్రికాష్ట
 పంచకోణ చతుర్దశ పద్మబంధ
 ములును మొదలుగ రచింపవలయువెలయ.

83

వ. ఇట్లు శంభునకుఁ బంచమూర్తులగు శుక్లకృష్ణరక్త శ్యామవీత
 వర్ణంబులగు మ్రుగ్గులుగూర్చి రంగవల్లి యీశ్వరునకు సమర్పించునది.

గీ. మఖము లొకకోటి యొనరించి మహితతీర్థ
 కోటి సేవించి వ్రతములు కోటి సలిపి
 పదియువేలేండ్లు పంచాగ్ని పరతః దపము
 సేయు ఫలమబ్బు మ్రుగ్గులు శివునకిడిన.

84

వ. అని గ్రంథాంతరంబునఁ బార్వతికిఁ బరమేశ్వరుఁడు చెప్పినవిధంబు.
 మఱియు శివునకు నర్ఘపాద్యాదులు సమర్పించుచు తత్పత్ర
 గోకర్ణాకారంబుగా సువర్ణాది లోహంబుల రచియించి యందు
 గంధపుష్పాక్షత యుక్తంబులగు నిర్మలజలంబుల నర్ఘ్యపాద్యా
 దులు సమర్పించి, తదనంతరంబ యభిషేకం బొనరించునది.
 తత్క్రమం బెట్టిదనిన.

85

క. అభిషేకమునకు నదిసి
 రభినుతము, తటాకవారి యగుమధ్యమ, మీ

యుభయంబునకును గూప
ప్రభవములగు జలములెన్నఁబడుఁ దక్కువయై.

86

క. పంశక్రిమి కీటాదిక
సంకలితముగాక విగతశైవాల కలం
కాంకురమగు శుభవారిని
శంకరునకు మజ్జనంబు చనుఁ జేయంగన్.

87

క. పంచాక్షరి పరియింపుచుఁ
బంచాననుఁ డిందుమాళి భావమెలర్పన్
బంచామృతముల మజ్జన
మంచితగతి నాచరించి యటుతరువాతన్.

88

వ. గోధుమ ముద్గ హరిద్రాది చూర్ణంబుల నుద్వర్తనంబుచేసి నులి
వేడి జలంబుల, గంధతోయంబులను, బుష్పసలిలంబులను, హిమ
వారిని, రత్నంబువులఁ గ్రమాంబున మంత్రపూతంబుగా నభిషే
కించునది. తత్ఫలంబు నందికేశ్వరుండు సనత్కుమారునకుంజెప్పిన
తెఱుగు,

89

సీ. శివునాదిదేవుని శీతతోయంబుల
గోరువెచ్చైన గోక్షీరములను
బెరుగున నేతఁ బొంపిరివోనిభక్తితో
నభిషేకమొనరించి యభినుతింప
నశ్వమేధముల సహస్రంబు ఫలమొందుఁ
బంచామృతంబులఁ బ్రమథనాథు
మతీయు నీశానాది మంత్రపంచకమున
స్నానంబుచేసి యక్షయముగాఁగ

తే. నాయురభివృద్ధిఁగాంచు గవాయుతంబు
నవనిసురులకు నర్పించు నట్టిఫలము
నరుండు క్షీరాభిషేకంబు నాచరించి
నిఖిల పాపంబులనుద్రంచు నేతఁబూన్చి

90

వ. తదనంతరంబ వివిధవస్త్రోప వీరాభరణములు సమర్పించి మేలగు
గంధంబులు సమర్పించవలయు. తత్క్రమం బెట్టిదనిన. 91

గీ. గ్రంథితగరంబు నగరును గప్పరంబు
గోష్ఠవును మలయజమును గుంకుమంబు
వట్టివేళ్ళును జీకటిచెట్టుననంగ
నవని విలసిల్లు శైవగంధావృకంబు. 92

వ. అని శారదా తలకంబునఁ జెప్పబడు. 93

సీ. గారీపతిః బిల్వగంధ మర్పించిన
నైశ్వర్యమోతంబు లందుచుండు
దర్పకారికి దేవదారు గంధంబిడి
హరపురినుండుఁ గల్పాంతములను
చంద్రమాళికి రక్తచందనంబర్పించి
పొందును జనుము సాయుజ్యపదము
ఫాలాక్షునకు భక్తినోల గంధముఁబూసి
పడయు మృత్యువుగెల్చి ప్రమథపదము

తే. గంధసారంబు నగరును గప్పరంబు
గుంకుమంబును మేదించి శంకరునకు
నొసఁగి శివలోకసౌఖ్యంబు లొందుమనుజుఁ
డని క్రియాసారమునుఁబలుక నధికముగను. 94

క. అక్షతములైన సితశా
ల్యక్షతములు శివునకొసఁగి యనురక్తినరుం
డక్షయ మహిమాన్వితుడై
యక్షయ శివలోకసౌఖ్య మందుచునుండున్. 95

గీ. భూతనాథుఁడును రక్తపీత శుక్ల
కపిల కృష్ణంబుఁగు వర్ణకముల తిలలు
నర్పణముచేసిరేని సహస్రవృద్ధి
యొక్కటొకటికి ఫలము చేకూరు వరుస 96

చ. వనధిగభీర, ధీర, కులవర్ధన, నిశ్చలపుణ్యశీల, భూ
 వినుతగుణాభిరామ, నయవిశ్రుత, శాశ్వత కీర్తిలోల, స
 జ్జన పరిరక్షణక్షమ విచారవిభూషణ, సత్యవాక్యపా
 లన, విభవాలవాల, శుభలక్షణ, లక్ష్యకృపాపరీక్షణ ! 97

క. సంతత వితరణ నిర్జిత
 సంతాన, నిరూఢసప్తసంతాన, దృఢ
 స్వాంత, పరిశీలితాఖిల
 కాంతకళాసాంత, దాంత, కాంతిజయంతా ! 98

మాలిని.

సరసగుణవిధేయా, సారవిద్యాసహాయా,
 పరమ నియమయుక్తా, భర్తపూజానురక్తా,
 నిరుపమగుణసంగా, నిత్యపూర్ణాంతరంగా,
 పరిచిత సదుపజ్ఞా, పాలితాత్మ ప్రతిజ్ఞా ! 99

గద్య.

ఇది శ్రీ దుర్గాంబికా ప్రసాదాసాదిత కవితా విలాస భాసుర
 శ్రీమదహోబలామాత్యపుత్ర సుకవిజనమిత్ర సకల విద్యా నిధాన
 తిరుమల నాథాభిధాన ప్రణీతంబైన శైవాచార సంగ్రహంబను కృతి
 యందు ఆసనభేదంబును, విభూతి మహత్త్వంబును రుద్రాక్షజనన
 ధారణంబులును, సమ్మార్జనానులేపన ఫల విశేషంబును, రంగవల్లీ
 లక్షణంబును, అర్ఘ్యపాద్యాది క్రమంబును, అభిషేక విధానంబును,
 వస్త్రోపవీతాభరణ సమర్పణఫలంబులును, చందనాది గంధంబుల ఫల
 తారతమ్యంబులును, వివిధ తిలకాక్షత ఫల వివరణంబును నన్నది
 ప్రథమాశ్వాసము.

శైవాచారసంగ్రహము

ద్వితీయాశ్వాసము

శ్రీపార్వతీశ దివ్య

శ్రీపాదాంభోజ నిత్య సేవా నియమా,
శ్రీపరివర్థిత విపులయ
శా, పిల్లలమఱి గన్నపై న్యాధీశా!

1

క. శివపూజకు నర్హములై

భువి నెన్నఁగఁ బడినయట్టి పువ్వులుఁ బత్ర
ప్రవరములు వరుసఁజెప్పుదు
వివిధ పురాణోక్తసరణి వివరించి తగన్.

2

గీ. మొదలఁ గాలో తరమున వణ్ముఖునకభవుఁ

డానతిచ్చిన సరణి నుదాహరింతు;
నేకపుష్పాబు శివునియందిడినఫలము
సాధకులుమెచ్చ మునిలోక సంతసముగ.

3

క. సురుచిర గుణశీల తపో

భరితుఁడు నిగమాంతవిదుఁడు పాత్రుఁడునగు భూ
సురునకిడు కోటిహాటక
గురుఫలము శివార్చితైక కుసుమముననగున్.

4

గీ. పాత్రులకుఁ గోటికన్యల భద్రదంతి

వర్య సాహస్రములనిచ్చి వాజపేయ
శతము లొనరించు నరుఁ డే సుకృతమునొందు
నాఫలముగల్గు నొకపువ్వు నభవుకిడిన.

5

క. పశుపతికి నొక్క పూవస

దృశమతి నర్పించిరేని త్రిభువనములఁ ద
దృశముగఁ జేర్చ సులభమా
విశేషఫల మితకంటె వేతెద్ది ధరన్.

6

క. ఆందోళికాది యానము

లందును హర్మ్యంబులందు ననుపమ వనితా
సందీప్త కుచభరంబుల
యందును నరుడుండుఁ బువ్వు హరునకునిడినన్.

7

మ. సకలానర్థ మణిప్రపూర్ణమగు నీ సర్వసహాచక్రమున్
బ్రకట స్వర్ణగిరిద్రమున్ వరనిధిన్ శాత్రుద్విజశ్చేణి కె
న్నికగా నిచ్చినఁ దత్ఫలంబు నియతిన్ లింగార్పితంబైన య
య్యొకపుష్పంబు ఫలంబుకున్ సరియె వెయ్యోపాలికిందూఁచినన్. 8

గీ. యజ్ఞకోటి సహస్రంబు లధికనిష్ఠ
నరుడు చిరకాల మధికయశ్శమునఁజేయ
నేఫలంబది లింగదత్తకపుష్ప
ఫలము వెయ్యగుపాలికిఁ బాటిగాదు.

9

క. ఇలలో నగ్నిష్టోమం

బులు వేయును వాజపేయములునూరు సమం
బులుగావు లింగపూజా
ఫలమున నొకపువ్వు కోటి భాగంబునకున్.

10

వ. మతియు లింగపురాణంబునఁ జెప్పిన విధంబు.

11

క. అవుననగ కోటిగోవుల

నవనీ నిర్జరుల కొనఁగినట్టి ఫలంబుల్
శివలింగార్పిత పుష్ప
ప్రకర సహస్రాంశమునకుఁ బ్రతిగా వెంకున్.

12

క. జలమైనఁ బుష్పమైనను

మలహరునకుఁ బ్రీతి మంత్ర మార్గంబులన

ట్లవడ నిచ్చిన పురుషుడు
కులకోటుల నుద్ధరించు గురుతరమహిమన్.

13

వ. మఱియుఁ బుష్పవిశేషంబులు వానిలోని తారతమ్యములు వివరించెన

సీ. విరవాది రేల గన్నెరు తుమ్మి జిల్లేడు
తామర నందివర్ధనము జాజి
కడి మళోకము పొన్న కలువ మల్లియ ముల్క-
సూరి బకము కాంచనము గోగు
చెంగల్వ చెందొగ చేమంతి యుమ్మెత్త
కలిగొట్టు నల్లని కలువ పొగడ
నాగకేసరము కేందామర మోదుగ
కలివె మంకెన దేవకాంచనంబు

తే. వీని పుష్పంబు లెంతయు విశ్రుతములు
పుష్పజాతులలో శంభు పూజనేయ
నని క్రియాసార మనియెడు నాగమమున
భువన హితముగఁ బలికె నా భవుడు కరుణ.

15

వ. మఱియు గ్రంథాంతరంబునఁ బల్కినవిధంబు.

16

సీ. మల్లెలు తెల్లదామర పొన్న గోరింట
పారిజాతంబు గన్నెరుపువ్వు
కుందవర్ధనము పెగ్గుమ్మడి జిల్లేడు
నందుగు బకసుమబండ్డసరము
సురపొన్న యుమ్మెత్త కొరవి యశోకంబు
చేవంతి జాజి లక్ష్మీవనంబు
తుమ్మియు తెల్లలొద్దుగ దర్భ కింపలు
వ్రాకడు నందివర్ధనము పొగడ

తే. కపిల యీ తెల్ల విరులలోఁ గరముపెద్ద
ములుక కలిగొట్టు గన్నెరు మోదు గగిసె
యెఱ్ఱలొద్దుగుఁ గెందమ్మి యెఱ్ఱగలువ
యాదిగా నెఱ్ఱవిరులలో నభిమతములు.

17

గీ. వ్రాకుడును నేలతాడియు వారిజంబు
నల్లయుమ్మెత్తయును నిశ్యమల్లికలును
మఱియు నెఱ్ఱనిపువ్వుల మదనవైరి
నర్చసము నేయనగు నభీష్ఠార్థసిద్ధి

18

గీ. పసిడి యుమ్మెత్త రేల సంపంగి ములుగొ
రింటాయును గొండగోగును దింబెనయును
పూజ్యములు హేమదీప్తుల పువ్వులందు
నయము నల్లని విరులలో నల్లగలువ.

19

వ. మఱియుఁ గాలోత్తరమున.

20

క. తొలిసారి క్రొత్తవై కడు
నలపుగలిగి చీడలేక వాడక ఖండం
బులుగాని ముఖ్యపుష్పం
బులఁ బూజితుడై యభీష్టములు శివుడిచ్చున్.

21

క. అరయగ సుగంధిపువ్వులు
సురపొన్నలు నుత్పలప్రసూనంబులుఁగే
సరములు మోదుగ విడులును
బొరయవు, సంపత్సరాంతమున బ్రాచివగున్.

22

క. కలువలు తొగలును నల్లం
గలువలు సిత సీలర క్త ఘనరుచిగలయా
నలినములు నాగకేసర
ములు పొన్నలు నేనునాళ్ళు పొరయవు ప్రాచిన్.

23

వ. ఇవి ప్రధానపుష్పంబులు. మఱియు మెట్టగలువ మెట్టదామర,
ప్రేంకణము, పచ్చతేగడ, గంటకలగర, నేలకలిగొట్టు, ఇరుగుడు,
విజయా చతుష్కంబు, చాగ, బూరుగు, దేవదారువు, నివి
మొదలైన పుష్పంబులు క్రొత్తగాఁదెచ్చి శివునకు నెల్లప్పుడు
పూజించునది.

24

క. ధరణిని శశియును రవియుం

దిరమగు కాలమున లేదు నిర్మాల్యతదా

మరకనుచు దత్వసార

సిరసంహిత నారదునకు శివుఁడెఱిగించెన్.

25

గీ. పసిడిపువ్వులు మోదుగు కుసుమములును

దులసి పత్రంబులును బిల్వదళచయములు

మానుగా శంభులింగంబు మఱియు మఱియుఁ

గడిగి పూజింపఁ దగునని స్కాందమనును.

26

వ. మఱియు మార్కండేయ పురాణంబునఁ జెప్పిన క్రమంబున

పుష్పంబుల తారతమ్యము లెఱిగించెద.

27

ఉ. గన్నెరుకంటె నెక్కుడిల గ్రచ్చట గొజ్జగిపువ్వు, దానిమిం

చెన్నలినంబు, దానికి విశేషములెన్నఁగ నూర్మణుంగు ల

భ్యున్నతి జాజియుం బొగడయున్, శతవృద్ధిని దానికంటె, తా

నిన్నిటికంటె బిల్వమటు లెక్కుడుపూవుల కెల్లవానికిన్.

28

వ. మఱియు శివధర్మోత్తరంబున నంది కేశ్వరుఁడు వివరించిన విధంబు

జెప్పెద.

29

సీ. వివరింప జలెడు విరులు వేయిటికంటె

గన్నెరుకుసుమ మగ్గలము మహిమ

గన్నెరు వేయిటికంటె నుత్కృష్టంబు

బిల్వపత్రంబు సంభృతవిఘాతఁ

దర్శింప బిల్వపత్రములు వేయిటికంటె

ననుభావమునఁ బద్మమతిశయంబు

మహిమబ్రశస్తంబు తామరలు వేయిటికంటెఁ

దెల్లతామరపువ్వుదీర్ఘమహిమఁ

తే. పుండరీక సహస్రంపుఁ పుణ్యమహిమ

జరపుఁ జేమంతి తత్సహస్రము జయించు

నెలమి బకపుష్పమదియు, వేయింటిగెల్పు

మృదునిఁబూజింప వాసి యుమ్మెత్తపువ్వు.

30

క. దుత్తూర పుష్పదశశతి

కు త్తమమిల వ్రాకుడదియు నొక వేయిటికిన్
బొత్తూను వారిజమనా
య త్తతః జిఱుదుమ్మి తత్సహస్రముగెలుచున్.

31

గీ. ఎక్కుడిలఁ దుమ్మివిరులు వేయింటికంటె

ను త్తచేనట్టి వేయింటి కు త్తమంబు
దర్భవిరి; తత్సహస్రంబు తరము మహిమ
శంకరునిమీఁద నిడనొక్క జమ్మిపువ్వు.

32

వ. మఱి శమిపుష్ప సహస్రంబుకంటె నల్లవావిలి విశేషంబు. కృష్ణ
నిర్గుండి సహస్రంబుకంటె ములుకపువ్వు ప్రశస్తంబు. బృహతి
సహస్రంబుకంటె దెల్లజిల్లెడు ప్రసూనం బతిశయంబు. శ్వేతార్క
సహస్రంబుకంటె బెద్దతుమ్మి కుసుమం బతిశయంబు. బృహ
ద్దోణ సహస్రంబుకంటె నల్లగల్వ యుతకృష్ణంబు నీలోత్పల
సహస్రంబుకంటె సువర్ణపుష్పంబు పెద్ద. సువర్ణపుష్పంబుదక్క నీ
చెప్పబడ్డ వృక్షసంభవ కుసుమంబు లన్నిటిలోపల భవార్చనా
విధానంబునకు నీలోత్పలం బతి శ్రేష్ఠంబు.

33

గీ. దాసనపుంబువ్వు మరువంబు దమనకంబుఁ

గడపవిరి పొన్న కుసుమంబు గౌరవమనఁ
దుమ్మివిరిసాటి ములుక పుష్పంబునకును
సరి దలఁప విష్ణుక్రాంతము సారమహిమ.

34

నీ. జిల్లేడు విరజాజి మల్లెజాజులకును

బాటి యుమ్మెత్త సంపంగిగోఁగు
ప్రతియగు విజయ పుష్పము బిల్వశత్రుకిఁ
బొగడ కల్గొట్టు నంబుజము తరము
సమము గన్నెరుకు పచ్చయును గొజ్జంగి గోఁగు
కొండగోఁ గగిసె వ్రాకుడును జూడఁ
దొగలు చెంగల్వయుఁ దగును త్తచేణికి
బకపుష్పసమము కేతకి (?) యుమల్లె

తే. వారిజంబు నశోకంబు వ్యాఘ్రపుష్ప
మునకు సరి, దాసనంబును మొల్లవిరియుఁ
బొన్నలును బెద్దతుమ్మికిఁ బురుడువచ్చు
నాగమస్థితి తారతమ్యములుచూడ.

35

గీ. సమము లుమ్మై తృపువ్వుకు సారమహిమ
నెన్నిచూడంగ మహిమించియున్న సూర్య
కాంతపుష్పంబు సమలి కూడకటియు నాగ
కేసరంబును నిదిశాస్త్ర కీలిలంబు.

36

గీ. మాక్షికంబును వజ్రంబు మరకతంబుఁ
బగడయును నీలవైడూర్య పద్మరాగ
పుష్కరాగంబులాదిగాఁ బొల్చుమణులు
నల్లఁ గలువకు ధర సమానంబులండ్రు.

37

క. మొరలి యెఱిగోఁగు నేరెడు
సిరికతో సరియాడు, గనెను చెట్టుల పూవుల్
సరిజిల్లెడు పువ్వునకున్
దరమగు మఱి కృష్ణతులసి దళపుష్పంబుల్.

38

క. విరివిగల క్రొత్తకడిమియుఁ
బరువగు మోదుగును బుష్పపటలములోలిం
బొరి సంగ్రహించి గంగా
ధరునిం బూజింపమేలు తత్సూనములన్.

39

చ. ననగలురాజనంబులును జామలు దూసరి గోధుమంబులున్
మినుములు నన్నులున్ యవలు వించగువీనిఫలాంకురాగ్రముల్,
మునుకొని శంభునిన్ వెదురు మోసులఁ బ్రబాలనుపూజ సేయున
మ్మనుజుఁడు వొందు రేలకుసుమంబులఁ బూన్చినఁగల్గు బుణ్యముల్.

చ. అనఁటి కణంబు మద్దియగు నవ్విరులున్ ధరనాగనందినాఁ
బొసరినపువ్వులున్ గుసుమపువ్వులు మామిడి నందివర్ధనం

బును గురువేరు పత్రములపువ్వులు వావిలిపువ్వుతెల్లదిం
టెనకుసుమంబునున్ బరిగణింపఁగ గన్నెరుకున్ సమానముల్. 41

క. పరికింపఁ దెల్లజిల్లెడు
విరి దింటెన దూల సరణి విరులిప్పవిరుల్
సరి యుమ్మెత పువ్వునకున్
దరమగుఁ జూతప్రసూనతతి శివునకిడన్. 42

గీ. జమ్మిపువ్వును గడపపుష్పంబు సమము
సాటి కలిగొట్టుపువ్వును జాదిపువ్వు
విజయ పుష్పంబు గన్నెరు విరికిబృహతి
పువ్వుసరి నాగ నంశంగి పొన్నవిరులు. 43

క. సరితామరకును సంపెఁగ
విరులును మల్లెలును గపిలవిరులును గురువే
ర్విరులును వెలిదామరలకుఁ
దరంబు వెలివాఁజింబ తధ్యంబరయన్. 44

వ. మఱియు లింగపురాణంబునందు. 45

ఉ. అంధకవైరిచెప్పెమును నార్యకు లోకవినింద్యముల్ సుదు
ర్గంధము లప్రసిద్ధములు ప్రాచివి వాడిన వస్వకీయముల్
గంధవిహీనముల్ శుచులుగాని వశుద్ధపుఁదావులిట్టి సం
బంధముగల్గునట్టి కుసుమంబులుగావని శంభుపూజకున్. 46

వ. మఱియు శైవపురాణంబునఁ బలికిన తెఱంగు. 47

గీ. భవుని నర్చింపవలయు శోభనముకొఱకు
జనులు శుభపత్ర పుష్పసంచయముచేత
గంధహీనంబులును నుగ్రగంధములును
నింద్యములు నై నయవి శుభనిందితములు. 48

క. పరువై న విరుల నిడఁదగు
హరునకు; హేయంపువిరులు నతియత్నమునన్

బరిసిన విరులును మొగ్గలుఁ
బరిపాకము దప్పినవియుఁ బరివర్జితముల్.

49

గీ. పాలు ముండ్లును గల్గిన పత్రచయము
నీళ్ల లోఁగల బహుపత్ర నిచయములును
శంభుపూజకుఁ గావని చాటుచుండు
జనుల కెఱిగింపఁగాఁ గ్రియాసారమునను.

50

వ. మఱియు.

51

చ. దళములు పుచ్చినం బరువుదప్పినఁ బక్ష్యము గాకయుండినన్
బొలుపు దొఱంగినన్ దొడిమ పోయినఁ గీటక కేశ రంధ్రన
మృత్యుతములైన చే వదలిమేదినిబడ్డను నీశ్వరార్చనా
కలనకు నట్టిపుష్పములుగావు నిషిద్ధము లెట్టివేళలన్.

52

చ. దళములుగల్గి నాశనహితంబులుఁ గ్రొత్తలునై మనోహరం
బులునగు పక్ష్యపుష్పములఁ బూజయొనర్పఁదగున్ మహేశ్వరున్
చెలువగునట్టి యుష్మోతయు జిల్లెడుపువ్వును ముల్క పువ్వులున్
గలువయు నీరజంబువెలిగా నిటఁజెప్పినవానిలోపలన్.

53

వ. మఱియు లింగపురాణంబునఁ బార్వతీదేవికిఁ బరమేశ్వరుఁ డాన
తిచ్చిన విధంబునఁ బ్రత్యేక పుష్పపూజా ఫలంబుల వివరించెద. 54

సీ. దేవాలిలో మహాదేవుఁడందంబునఁ
దారలలోన సుధాంశుకరణి
మృగసమూహంబులో మృగరాజుకై వడి
నఖిలౌషధులలోన యవలపగిది
నఖిలపానములలో నమృతంబుచాడ్చునఁ
బరఁగు నంగములలో శిరసుభాతి
నింద్రియంబులలోన హృదయంబురీతిని
విద్యులలో బ్రహ్మ విద్యకరణి

గీ. చెల్లుబడిలోన విరులలో నల్లగలువ
విరివ్రధానంబు దాననీశ్వరుని మనుజుఁ
డర్చనముచేసి చంద్రునట్లధికకాంతిఁ
దనరి నిర్మలుడై గణత్వము వహించు.

55

సీ. హరునల్లగలువలనర్చించి రవికోటి
రుచితనుడై కామరూపియగును
దొగలఁ బూజించి చెందురు రుద్రలోకంబు
శుద్ధరూప గణప్రసిద్ధి గాఁచుఁ
బచ్చని కలువల భజయించిలోక
ఖ్యాతుడై శూలభృద్గణతఁ దాల్చు
నెఱుగ న్నెరులను హితభక్తి సేవించి
నకలసంపదలు నిష్టములుఁ బడయ

గీ. నిష్ఠఁ గనకంపుచాయ గన్నేర్లఁ గొలిచి
యణిమ మొదలగు సిద్ధుల కాస్పదమగు
గిరిశు పురినుండుఁ దెల్లగన్నెరులఁ బూన్చి
నిలుచు మనుజుండు శంభుమందిరమునందు.

56

క. కలిగొట్టు విరులచాయం
గల గన్నెరు విరుల శంభు ఘనతరభక్తి
గొలిచి ప్రభగలిగి దురితా
వలిఁ దొఱఁగి నరుండు శివునివలె మోదించున్.

57

క. శంకరుని మీఁద మనుజుఁడు
కుంకుమ పట్టెఘృపెట్టి గురుతరమహిమా
లంకృతుడై ప్రాపించును
సంకల్పిత సిద్ధుఁడగుచు శంభుపదంబున్.

58

ఉ. గన్నెరుపువ్వు లెఱుఁగిలఁగల్గిన విశ్రుతపుష్పజాతులం
దన్నిటికిఁ శివున్నియతి నవ్విరులన్నెఱిఁ బూజసేయ న
త్యున్నతి నేనువర్ణముల నొప్పగుమంత్రము లుచ్చరించెనే
నన్నరుఁడొందు శాశ్వతశి నాంచిత లోకవిహారసౌఖ్యముల్.

59

సీ. చేవంతి విరుల నర్చించి శాశ్వతలక్ష్మి
 నణిమాది గుణయుక్తుడై చెలంగు
 సలలిత జ్ఞాన కీర్తులు గల్గి మోదించు
 నందివర్ధనము లున్నతి ఘటించి
 పొన్నపుష్పంబులఁ బూజించి దివ్యాబ్జ
 ములు సందనారామమున సుఖించు
 రేలపువ్వులుఁ బూన్చి కలంబు ధరియించు
 శ్వేతుని కరణి నక్షీణశక్తి

గీ. దుమ్మి కుసుమంబులర్పించి నమ్మదమున
 నధిగతైశ్వర్యుడై యండు నభవుపురిని
 నయుత గోదాన ఫలమంది హనుని జేరు
 ములుక పువ్వుల నరుఁ డీశు ముదితుఁజేసి.

60

వ. మఱియు నరుఁడు తెల్లని యుమ్మెత్తపువ్వుల నొక్కమాటు లింగా
 ర్చనంబుచేసి లక్ష గోవుల దానంబుచేసిన ఫలంబువడసి శివలోక
 ప్రాప్తుండగు. రక్తవర్ణంబులైన ధుత్తూర పుష్పంబులం బూజించి
 కోటి గోదాన ఫలంబులఁ బ్రాజించి శంభు భవనంబునకుఁ బోవు.
 నల్లని ధుత్తూర ప్రసూనంబులఁ బూజించి శతకోటి గోదాన
 ఫలంబుఁ జేసి యందుధరునిఁజేరు. పచ్చని యుమ్మెత్త కుసుమంబు
 లర్పించి యొక్క న్యర్బుదంబు గోవుల నిచ్చిన ఫలంబుగొని శంక
 రునిం గదియు. సువర్ణ వర్ణధరంజిన కనక కుసుమ నికాయం
 బొసఁగి యొక్క మహాఖర్వంబు గోవుల దానంబునఁగల్గిన ఫలంబు
 గైకొని మహేశ్వర పదంబునఁ బ్రమోదించు. ప్రభాతంబున
 నుమ్మెత్తవిరుల లింగార్చనంబుచేసి పదివేల సూర్యుల తేజంబు
 వడసి శివలోకంబున వసించు.

61

గీ. కణపపువ్వులఁ బూజించి ఘనతపించి
 చేరు దేహాంతమున సదాశివుని నరుఁడు
 పరమగతినొందు మోదుగు విరులగంధ
 జలము చిలికించి భవుని నర్చనముచేసి.

62

క. శ్వేతార్కంబుల శంకరు

నాతతమతిఁ బూజసేయు నానరుఁడు లన
చ్చాతుర్య జ్ఞాన సుఖ
స్వాతంత్ర్యము వడయు జగతి సర్వజ్ఞుడై.

63

గీ. గంధయుక్తంబుగాఁగ నగ్గలపునియతి

శివుని జిల్లెడు విరుల నర్చించి నరుఁడు
కామరూప గణత్వంబు ఘనతఁ దాల్చి
శంభులోకంబునందుండు సారమహిమ.

64

క. 1 పారిజపు (?) విరుల గంధపు

నీరమున విడిల్చి శంభునిం బూన్చి నరుం
డారయ గణాధి పత్య
శ్రీరమ్య విభూతిదాల్చు శివలోకమునన్.

65

సీ. బకపుష్పములు గంధభావితంబులుచేసి

యర్పించి రేనియు నడ్డసరము
పుష్పంబు లిడియును బొన్నగంటిడిచాయ (?)
దూర్వాంకురములతో దొరయుదీప్తి
గలుగు వావిలిసుమంబులు సమర్పించియు
బరిపక్వమగుచుఁ జంవిరముచాయ
దనరు కాంచనముఁ బత్రములుఁ బుష్పచయంబు
చెల్లించియును మణిచిత్రితంబు

గీ. లగు సువర్ణ ప్రసూనాది కార్చనమున

వఱలు భవుకృప గణపతిత్వమున నరుఁడు
కామరూపగణంబగు గంధవారి
విడిచి మల్లియలు దగు విరులుఁబూన్చి.

66

సీ. నరుఁడు జాజుల మంకెనల సుగంధులఁగొల్చి

యట మహాబలగణంబై వసించు
జపల గణంబగు సంపంగి పుష్పంబు
లను నీరుగోరింటలను భజించి

కురువింద కమ్మకొవ్విరుల నర్చనచేసి
యతిముఖ గణమున నతిశయిలు
దర్భపువ్వులును బ్రతములు మొల్లు గూర్చి
హేమకూట గణాఖ్య నేపుమిగులు

తే. రెల్లు పువ్వుల నడవిలో మొల్లవిరుల
దాసనంబులఁ బూజించి తనరుచుండు
యతిగణాఖ్యత శివుకృప నంది మఱియు
శివునిలోకంబునందు సుస్థిర విభూతి.

67

క. బొట్టుగులుఁ బొగడపువ్వులు
నిట్టలమగు భక్తి శివునకిడి వకుళాఖ్య
నెట్టన చరించు గణపై
గట్టిపతాపమున శంభుకడఁ గింకరుడై.

68

క. సకల ప్రసూనజాతుల
నకుటిలమగు భక్తి శివుని నర్చించిన యా
సుకృతంబు చేరునెప్పుడు
సుకరములగు గోగువిరుల సుస్థిరపూజన్.

69

గీ. జాదులు తమములు ప్రదోషములయందు
నర్థరాత్రింబు మల్లియ లభినుతములు
కథితములు రాత్రులుమ్మెత్త గణపవిరులు
శివునిఁ బూజింప దివములెల్లవియుమేలు.

70

గీ. యోగ్యములు జాజివుష్పంబు లొక్కజాము;
గన్నెరులహర్షి శములందుఁ; గలువపిండు
తొగలుఁ బొన్నలు నేనాళ్ళఁ దొంగలించుఁ;
దనరు మోదుగు విరులుఁ బద్మములు నెపుడు.

71

గీ. తాన విరులుగోసి తగనొక్కమఱియైన
శివుని మానవుడు భజించెనేని
తత్ప్రసూనపూజ తానె గైకొను నిష్క
శంకరుండు భువన శంకరుండు.

72

చ. ఇలఁ జెలువొంది శాస్త్రముల నెన్నఁగఁ బడ్డవి యెన్ని తోయజ
స్థలజములైన పుష్పములఁ దత్ప్రస.ంబుల లింగపూజనం
బలవడఁజేయ మెత్తు మఱియన్నిటినికొ శిరసావహింతు న
త్యలఘువిభూతిభావమున నర్చితములే దగఁ జేసి రేనియున్. 73

క. ఈవిధముగ నొప్పుగ న
న్నేవాఁడ్చిండుఁ బార్వతీ! యతఁడొదన్
బావనమహిమను శివలో
కావాస విశేషసౌఖ్య మఘదూరుండై. 74

వ. మఱియు సాగందపురాణంబునఁ జెప్పినవిధంబు వివరించెద. 75
తరువోజ

ఒక్కొక్క కుసుమమ్ము నొగిసీశుకిడఁగ
నేఫలంబనిచెప్ప నెల్ల శాస్త్రములు
తక్కఁక సిద్ధిండుఁ దత్క్రమంబుగను
దత్ఫలత్రిగుణంబు దండలర్చింప
నొక్కవెయ్యింటి నీలోత్పలంబులను
నొనరు మాల్యము నరుండఁగున కొనఁగి
చిక్కిన శివుపురస్థితిఁ గల్పకోటి
శత సహస్రములుండు శంభునిఁబోలె. 76

ఉ. ఆయతభక్తియుక్తిఁ ద్రిపురాంతకు శంకరు నల్లగల్వెన్
వేయును నూట నెన్నిదిట విశ్రుతభంగి భజింప మానవుం
డాయభవుండు తానయయి యద్భుతవై భవ సంపదాన్నతిం
బాయక శంభుసన్నిధి నపారసుఖంబుల నొందు నెప్పుడున్. 77

వ. మఱియు శివలింగంబునందు నరకపుష్ప కల్పితంబులైన మాల్యంబు
లిడిన నరుండర్క సమానుండై శివలోకమున కరుగు. గన్నేరు
పువ్వులఁ బ్రకల్పితంబులైన దండలిడి శుద్ధసువర్ణసదృశ విగ్ర
హంబు ధరించి యోగియై భవుపురంబున సుఖించు. ధుత్తార
పుష్పశలంబునఁ బూజించి సదాశివపురంబునఁ బునరావృత్తిలేక
నిలుచు. మొల్లల వేయింట నర్చించి శంభు భవనంబునఁ బ్రహ్లా
దించు. నీలోత్పల సహస్రంబుల నర్చించునతం డైహికాముష్మిక

శ్రీసమృద్ధుండై రుద్రలోకంబున వసించు. శివనామ సహస్రంబునఁ
దామరల వేయటఁ బూజించి శంకరపదంబుకొందు. జాదులఘోతర
శత సహస్రంబులఁ బూజించి శంభు భవంబునఁ బ్రమోదించు.
మఱి శివధర్మోత్తరంబునఁ జెప్పినతెఱుగు వివరించెద. 78

గీ. భవునకుమకు సుగంధ పుష్పములతోడ
నవ్యముగ జాజివిరుల మండప మొనర్చి,
విమలపుష్పవిచిత్ర యానములతోడ
శివుపురంబున కరుగు మానవుఁడు నియతి. 79

గీ. అర్చనాసక్తి నియమ విన్యాసగతుల
ఫలము విత్తాను సారసంప్రాప్తమగుట
దెలియవలయును శివధర్మ లలితచిత్త
ధుర్యసాంక్షిత్య మహితు లస్తోకమహిమ. 80

వ. మఱియుఁ గ్రియాసారంబునఁ జెప్పినవిధంబు. 81

క. విరిపువ్వులు బ్రతంబులుఁ
బారిపారిఁ దన్మంత్రపూర్వముగఁ గట్టినరం
డిరవొందు భక్తితోడుత
హరునిం బూజింపఁదగు నుదాత్తప్రౌఢిన్. 82

గీ. పట్టు దేవాంగమగు లంతుపటలి, చీని
పద్మనూత్రంబుఁ గార్పాసఫలజ మరటి
చొరువునను గలు వీనిలోఁ జలకఁజూచి
విరులు గట్టంగ నుత్తరోత్తర ఫలంబు. 83

వ. మఱియు స్కాందపురాణ భాషితంబు వివరించెద. 84

క. తనపెట్టిన యారామం
బునఁ బుష్పములొండె శైలముల విరులొండెన్
వనజంబులొండె నెందై
నను దొరకినవొండె శంభునకు నీవలయున్. 85

వ. ఇది పుష్పపూజా విశేషంబు. మఱి శివలింగ పూజనంబునకు విశేషంబులగు పత్ర నిచయంబులును, వాని ఫల తారతమ్యంబులును గ్రీయాసారంబునఁ జెప్పిన విధంబు వివరించెద. 86

ఉ. మారేడు జమ్మి శ్రీతులసి మామిడిబోడనరంబు దర్భనా
నేరేడు తెల్లగన్నెరు వనీదవనంబును మాదిరేకులు
న్దూరువముల్ కలంజములును దవనంబును బచ్చయిందుగున్
వారిజ ముత్తరేను మరువంబును బ్రతములందు ముఖ్యముల్. 87

సీ. తపసిపత్రము దర్భ ధాతకిపత్రంబు
పంచబిల్వములు సంపంగిదలము
తులసులురెండును దూర్వాంకురంబులు
జమ్మిపత్తిరి సరోజదళములును
మారేడు రేకులు నేరేడాకులుఁ బచ్చ
మామిడి చిగురాకు మాచిపత్రి
గుమ్మడి రేగు పెగ్గుమ్మడి హరికాంత
కలివె పత్రము నెలుక చెవియాకు

తే. లినియు మొదలైన పత్రంబు లీశ్వరునకు
నర్పితమునేయఁ బుత్ర పౌత్రాభివృద్ధి
యగునటంచును మునికోటికాదరమున
నభవుఁడానతియిచ్చె గ్రంథాంతరమున. 88

క. కురువేరు వట్టివేరును
గుఱియగు మూలములఁ దన్ను గుఱిగొనిపూస్పన్
గఱకంఠుఁ డిచ్చు శుభమని
మఱియును గ్రంథాంతరమున మానుగఁజెప్పెన్. 89

గీ. కలివెచ్చెట్టు వెలఁగ కపిల వావిలి కొండ
మామిడనఁగఁ దత్సమములు గానఁ
బంచబిల్వములని పల్కె మార్కండేయ
మునివరుండు సర్వమునులతోడ. 90

గీ. పండినవియైన నెండినఁ బ్రాచివైన
బిల్వదళముల శంకరుఁ బ్రయమెలర్ప
నర్చనముసేయ దురితాళి యణఁగుననుచు
నారదునిఁగూర్చి రవిపురాణమునఁ బలుకు.

91

గీ. భవునఖండబిల్వ పత్రంబునెవ్వఁడు
భక్తిఁ బూజసేయు బ్రయతుఁ డగుచుఁ
గృతకబుద్ధిగాక కృష్ణాష్టమీతిథి
నతఁడు బ్రహ్మహత్య నపనయించు.

92

క. హరహరయంచు మహానిశి
హరుని న్మారేడుపత్ర నర్చించినయా
నరుఁడు పితృ మాతృవధ ముఖ
దురితంబులఁ దొలఁగి శివునిఁదుదిఁ బ్రాపించున్.

93

ఉత్సాహ.

హరుని బిల్వపత్రముల సహస్ర సంఖ్యభక్తితో
నరుఁడు పూజచేసి పడయు నాక కేశులోకమున్
బరమపుణ్యఁ డెప్పుడనుచుఁ బల్కె స్కాందసరణియం
దరుదుగాఁగ మును కుమారుఁ డాదిమునుల కర్మిలిన్. 94

క. ఖండేండు ధరునికొక్కయ
ఖండంబగు బిల్వపత్రకముఁ బూన్చినరుఁ
డుండును శివపురినని మా
రగండేయమునందుఁ బలుకు ఘనతరమహిమన్.

95

క. పంచాక్షర మంత్రంబునఁ
బంచానను శివుని బిల్వపత్రంబులన
ర్చించిన యానరుఁడు వినో
దించున్ శివలోకమున నతిస్థిరమహిమన్.

96

గీ. గంధపుష్పాన్వితముగ లింగమునుభక్తి
మారెడనుపత్రఁ బూజించి మానవుండు
శివుపురంబున దివ్యయోషిత్సహస్ర
పరివృతుండయి సౌఖ్యపంపదలనొందు.

97

క. శంకరుని నొక్కమఱి సా
యంకాలము బిల్వపత్రి నర్చించి నిరా
తంకై శ్వర్య జ్ఞానా
లంకృతుడై యతఁడు శశికలాధరుఁ జేరున్. 98

క. పూతాత్ముడగుచుఁ బురుషుఁడు
భూతాధిపు దూర్వములను బూజించిమహా
పాతకములెడలి శివుపురి
నాతత మతినుండు నిర్మలాత్ముడగుచున్, 99

గీ. పాల మజ్జన మొనరించి పార్వతీశు
దూర్వములఁ బూజచేసిన ధుర్యయశుఁడు
సురభి గంధయశుండుఁ దేజోయుతుండు
నగుచు సర్వజ్ఞ తాస్మాత్తి నతిశయిల్లు. 100

క. తెల్లని దుర్వాంకురములు
చల్లని గంధమును నట్టిసర్వజ్ఞునకున్
జెలించిన నరుండుండును
సల్లలిత విభూతి నభవసదృశుండగుచున్. 101

ఉ. కుంకుమ పంకయుక్తమయి కోమలమై చెలువొందునట్టి దూ
ర్వాంకురరాజి శంకరుని సర్చనచేసిన మానవుండు ని
శ్శంకతనుండు మృత్యుభయ సంకటదూర విభూతినొంది యే
వంకనుదానయై శివునివాసమునందులనుండువేడుకన్. 102

సీ. శివునుగంధములతోఁ జేమంతి పత్తిరి
నర్చించి తేజస్వియగు నరుండు
గంధధూపయుతంబుగాఁగ వావిలిపత్రి
నెమ్మిఁబూనిచి శివనిష్ఠఁగాంచు
బడయు గాణాపత్యపద మర్కదళముల
సంభవునిఁ బూజించి విభవముగను
మాకంద దళపూజ మహనీయరాజసూ
యాశ్వమేధఫలంబు లందుచుండు

గీ. ఏకదశమాత్ర తులసి నయ్యశుఁగొల్చి
వరుస ముయ్యేడుతరముల వంశభవుల
నుద్ధరించుచు నరుఁడు నిత్యోత్సవమున
శంభులోకంబుఁ జేరు నిస్సంశయంబు. 103

చ. కలరిగపత్తిన్ దురిత ఖండనశైవ పదప్రతిష్ఠయున్
గలుగు సుగంధయుక్తి నొడికంబుగ ధూపితమైన యుత్తరే
స్తలముల శంభుభామము గణప్రముఖత్వమురుద్రలోకమా
సులభము కొండమామిడి విశుద్ధదళావలి నీశ్వరార్చనన్. 104

గీ. గంధధూపాన్వితముగ లింగంబు నియతి
జమ్మిపత్తిరి నొక్కమాసంబు మనుజుఁ
డర్చనముచేసి శూలభృత్తనఁగఁ బరఁగు
గణములకు ముఖ్యభావ బు ఘనతఁ దాల్చు. 105

క. దమనంబున శివలింగము
శమయుతుడై పూజచేసి శంకరుకరుణన్
దమనకనామ గణంబై
యమరులచే నతఁడు పూజలందుచు నుండున్. 106

క. మరువంబులఁ బూజించుచుఁ
బరమంబగు భక్తియుక్తి భజించి తుదిన్
బరిపూజ్యుడగుచు నుండును
నరుడమరులచే మరుద్గణమ్ములచేతన్. 107

క. మృదువైన మాచి పత్తిరి
మదనాఁగిం బూజచేసి మానవుఁడొండున్
ముదమున మహద్దైశ్వర్యము
సదమల విభవంబు శంభు సాయుజ్యంబున్. 108

సీ. పూజింపవలయు శంభునిఁ బుష్పచయమున
విరులు లేకున్నఁ బత్తిరియు మేలు

దళములబృకయున్న ఫలములై ననులెస్స
యవియు నసంభవంబయ్యెనేని
తృణలతా గుల్మౌషధివ్రజంబు శుభంబు
వీని లేమిని మూలవితతియొప్పు
దదభావమున భక్తితాత్పర్యయోగంబు
పరిపూర్ణ నిత్య శోభనకరంబు

గీ. హరుని నర్చింప వీనిలో దొఱకినట్లు
సుస్థిరంబైన భావసంశుద్ధి గలిగి
శివుని భజించు నరునకుఁ జేరుఁజువ్వె
భోగమోక్ష విభూతు లద్భుతముగాఁగ.

109

ఉ. హస్తములందు వస్త్రమున నాముదపాకున జిల్లడాకునన్
వ్యస్తముచేసి తెచ్చిన దళావళియున్ గునుమవ్రజంబులున్
శస్త్రముగాదు, వీనిఁగొని శంకరుపూజ యొనర్చిరేని సు
వ్యస్తముగాఁగఁబోవు నొకయబ్దసహస్రములైన పుణ్యముల్. 110

వ. ఈ క్రమంబున శివలింగంబునకు మనోహరంబుగాఁ బూజ యొన
రించి తదనంతరంబ ధూపంబు సమర్పించునది. తత్క్రమంబు
క్రియాసారంబునఁ జెప్పినతెఱంగు నెఱిగించెద. కనక రజత
తామ్రాది లోహంబులనొండె మృణ్మయంబుననొండె డమరుకా
కారంబుగా ధూపపాత్ర నిర్మించునది. 111

గీ. చందనంబు కచోరంబు సజ్జరసము
కోష్ఠువగరు జటామాంసి గుడము నఖము
శర్కరాక్షుద్రములు వీని సంగ్రహించి
ధూప మొనరింప నుత్తమ ధూపమండ్రు.

112

సీ. అగరును లక్క యందుగుచెక్కరాబువ్వు
కప్పరంబును లవంగంపుఁజెక్క
కురువేరు ముస్తైలు గుగ్గులంబేలకుల్
మలయజాతము జటామాంసి నఖము

సరళదారువు సుకోష్ఠము గ్రంథితగరమ్ము
శర్కర వటివేళ్లు జాజికాయ
మారేడుపండు కచోరంబు మహిసాక్షి
యననొప్పు నిరువదియును ఘటింప

గీ. రాజలంబగు నివి ధూపరాజమనఁగఁ
గోష్ఠ చందన కర్పూర గుగ్గులములు
నగరు ఘృతమును దేనెతో నందుగూర్చ
సిద్ధధూపంబునఁగఁ బ్రసిద్ధికెక్కు.

113

సీ. తగుదారువును హరీతకి జటామాంసియు
గుగ్గులంబదియు నొక్కొక్కపాలు
భద్రము నైలు నాల్గుభాగంబులును బుల
కండంబు పదియును రెండుపాళ్లు
గుడములోని సగంబు కోష్ఠవభాగంబు
పాషాణకుసుమంబు భాగయుతము
దానికి లక్క సమానమై విలసిల్లు
సఖమేనుపాళ్లు వర్ణనకునెక్కు

తే. నిన్నియునుగూర్చి యెన్నిక నెసఁగునదియు
ధూర్జటికిఁ బ్రియము దశాంగ ధూపమనఁగ
నిట్టి ధూపచయంబునం దేదియెనఁ
గూర్చి యర్చింపవలయు భర్తనకుభక్తి.

114

క. ధరణీసుర వరులకు నీ
ధరణీతలమెల్ల థాన్యధనయుక్తముగా
గుగునిష్ఠ నొసఁగు ఫలములు
హరునకు నీధూపచయము లర్చింపనగున్.

115

గీ. ఘృతము తగఁగూర్చి ప్రీతి గుగ్గులపుధూప
మర్థమానంబు శివునకు నర్పితంబు

నేయు నెవ్వఁడు వాఁడుండు శివుపురంబు
నందు శాశ్వతమైన సౌఖ్యమును గలిగి.

116

గీ. సజ్జరసమున ఘృతమున శంకరునకు
ధూపమిడి సప్తభవముల దుష్కృతమును
భస్మమొనరించు నరుఁడీశు భవనమునను
గోటి వేలేళ్లు నిలుచునెక్కుడు విభూతి.

117

ఓ. మహనీయ మహిమ శంభుని
గృహమున వసియించు నరుఁడు ఘృతముక్తముగా
మహిసాక్షి ధూపమిడి ప్ర
త్యహమును గణకొట్లుగొలువఁ దాఁ బ్రమథుండౌ.

118

క. మలహరునకు బిల్వంబుల
ఫలసారము నేతఁగూర్చి పాపనమహిమల్
వెలయఁగ ధూపంచిచ్చినఁ
గలుగును గోకొట్లదాన ఘనపుణ్యంబుల్.

119

వ. తదనంతరంబ దీపంబులకుఁ గనకరజతాది లోహంబులఁ జిత్ర
కారంబులుగాఁ బాత్రంబులు పెక్కువిధంబుల నిర్మించి యందు

ఉ. మానుగఁ బ్రతివత్తిసగు మానితసిద్ధులు పట్టువత్తిసు
జ్ఞానకరంబు వీనిఘనసారరజస్సముదాయ గర్భముల్
గానొనరించి వంచితపిలాఘృతముందగనించి దీపమీ
శానునకెత్తఁ గోటిగుణసంచిపుణ్యఫలంబు చేకులున్.

121

దీ. కపిలనేత్ర సాత్వికంబగు దీపంబు
రాజసంబు తైల యోజితంబు
తామసంబు నేయి తైలంబుఁ గూడిన
మానుషాఖ్య మితరమైననేత్ర.

122

క. సకలద్రుమ బీజంబులఁ

బ్రకటంబగు తైలయుక్తిఁ బరఁగుంబై శా
చికమనఁగ దీప మీశ్వరు

నికి నిడినను దామసంబు నింద్యంబెందున్.

123

గీ. ఈక్షితిఁ బ్రశ స్తమైనట్టి వృక్షబీజ

తైలములలోన నొక్కటి తనరుచుండు

నిప్పనూనియ దాన సర్వేశ్వరునకు

దీపమర్పించిరే బాయుఁ బాపచయము.

124

గీ. ఒనరు రెండుమూఁడు నొక్కటియైనను

అంగుళములఁ బొడవు లమరునట్టి

దీపశిఖిలఫలము దీపించును తమ

మధ్యమాధమ ప్రమాణములను.

125

క. పగలెత్తు దీపములకున్

ద్విగుణంబు ఫలంబు రాత్రి దీపంబిడినన్

మిగుల విశేషం బెన్నిక

కగు ఫలము పదింట మీఁద నటనెన్నెనన్.

126

చ. కరము వినీతి నీశునకుఁ గార్తికమాసము దీపమాలికల్

పరగుఘృతంబు నించి తగుపాత్రల నెన్నిటనెత్తు నన్నివేల్

వరయుగముల్ వసించుఁ దనవంశమువారును దానుఁగూడిశం

కరపురిఁ గోటి సూర్యుల యఖండరుచిన్ మనుజుండుఁడెంచునన్. 127

క. నిమిషార్థ కాలమైనను

నిమిషంబైనను ఘృతంబునించిన దీపం

బమర నిడి నరుడు శివపురిఁ

దెమలఁడు శతకోటి సంఖ్య దివ్యాబ్జంబుల్.

128

ప. తదనంతరంబ కాహశ పటహ శంఖ భేరీ జయఘంటికాది శింజి
తంబులగు పంచమహావాద్యంబుల నృతగీత ప్రబంధంబుల
వినోదంబు సలిపి ఛత్ర చామర వ్యజనదర్పణాద్యుపచారంబుల
మహోత్సవం బొనరించి నరుండు శతకోటి దివ్యయుగంబులు
రుద్రలోకంబు వడయు. పంచాక్షరీ మంత్రోపాసనంబు నేయునది.
తన్మహిమ యెట్టిదనిన.

129

సీ. హరదృఢజ్ఞాన శక్త్యాత్మకంబని యెద్ది
నగుఁడుచ్చరించి తన్మయతగాంచు
నిగమోక్తమని యెద్ది నిఖిల దేవరులు
నంచితగతి నాదరించినారు

మనన సంతాన ధర్మమున మంత్రములలో
నధికాధికంబేది యరసిచూడ
నేమంత్రమునయందు నెల్లమంత్రంబులు
పొరిపొరి నణఁగుచుఁ బుట్టుచుండు

తే. నెఱిగి పఠింప నధికారు లెల్ల వారు
బలిత చండాల దుర్యృత్తి పాపయుతులు
నభవులోకంబుగాంతురెయ్యది జపించి
యా మహావిద్య యొప్పు బంచాక్షరంబు.

130

వ. అట్టి పంచాక్షరంబు సద్గురుపరంపరాగతమైన నభిమత ప్రదంబని
వాయవ్య సంహితబలుకుఁ మఱి గ్రంథాంతరంబునఁ బలికిన
తెఱుగు. జపమాలికా తారతమ్యంబును నాయాదిక్కుల
మొగంబై జపంబు నేయనగు ప్రయోగ సిద్ధియు వివరించెద. 131

సీ. జపమంగుళుల నెన్నఁ జను నొక్క టొక్కపై
యా రేఖల నొనర్ప నష్టగుణము
పుత్రజీవంబులఁ బొసఁగుఁ బడింతలై
శంఖరత్నంబుల శతగుణంబు
విద్రుమ వితతిచే వేయుగుణంబులు
పటికంపుఁ బూసలఁ బదియువేలు

వెలయంగ ము త్రియంబుల లక్షగుణములు
అటఁ బదిలక్షలబాక్షములను

గీ. బాటిగాఁ బైఁడిపూసలఁ గోటివృద్ధి
తనరు శతకోటిగుణములై దర్భముల్
నగణితంబగు ఫలము రుద్రదాక్షములను
నక్షమాలిక లొనరింప నలరువీన.

132

సీ. వాసవముఖమైన వశ్యసంసిద్ధియా
వహ్నికి నేదురైన వ్యాధు లెడలు
యామ్యాభిముఖమైన నాభిచారికవృత్తి
నిర్మతి మోమున శత్రునిచయ మణఁగుఁ
బల్చెముముఖుఁడె నఁ బ్రబలు నర్థంబును
గాలిమోమైన నాకర్షణంబు
కాబేరముఖమైనఁ గలుగు శాంతిసిద్ధి
యీశాను ముఖమైన నెసఁగు ముక్తి

గీ. కాన నాయాయి దిక్కుల శ్రమమెఱింగి
ప్రణవ పంచాక్షరీమంత్ర భవ్యజపము
గరిమఁ గావించి పడయు సంకల్పసిద్ధి
సరుఁడు దృఢభక్తి భవుని డెందముననిల్పి.

133

చ. పరహిత సచ్చరిత్ర, నిరుపాధిక భూరిదయా విచిత్ర, స
త్పరుషవిధేయ ధీవిభవ, పోషితబాంధవ, బంధురక్షమా
భరిత నిజాంతరంగ, భవపాదసరోరుహ మత్తభృంగ, సు
స్థిరసుగుణాభిరామ, పరిశీలిత శైవ మహాగమక్రమా!

134

క. లింగావధాన సంతత
సాంగత్య పవిత్రమానస స్ఫుటలీలా
జంగమ మయయుత లింగా!
అంగీకృత వినయ విశ్రుతౌదార్యనిధీ!

135

తోటకవృత్తము

భూనుత కీర్తి విభూతివిశేషా !
 మానిత సత్యసమన్వితభాషా !
 మానుషదీప్తి సమాహితవేషా !
 మానరమానుపమాన విభూషా !

136

గద్యము.

ఇది శ్రీ దుర్గాంబికా పరవ్రసాదాసాదిత కవితా విలాస
 భాసుర శ్రీమదహలాలమాత్యపుత్ర సుకవిజనమిత్ర,
 సకల విద్యావిధాన తిరుమల నాథాభిధాన ప్రణీతంబైన
 శై వాచార సంగ్రహంబును కృతీయందు శివపూజావిశేషం
 బులకు వివిధ కుసుమంబుల ఫల తారతమ్యంబులును,
 లింగార్చనా యోగ్యంబులగు పత్ర ఫల మూలాషధి
 వివిధ తిలాక్షత దూర్వాలక్షణంబును ధూపదీప వాద్య
 నృత్యగీత ప్రబంధ వివిధ వినోద క్రమంబును ఛత్రచామర
 వ్యజన దర్పణాద్యు పచారంబును బంచాక్షరీ మంత్రో
 పాసన మహిమయు నన్నది ద్వితీయాశ్వాసము.

ఓమ్

శైవాచారసంగ్రహము

తృతీయాశ్వాసము

క. శ్రీమత్పంచాక్షరజప
సామర్థ్యదృఢీకృతాత్మ సంకల్ప, కళా
ధామ, నయనీమ, వినయర
మా మహిమోద్దామ, గన్నమంత్రలలామా! 1

వ. తదనంతరంబున నంబికా మనోహరునకు నైవేద్యంబులు సేయు
ద్రవ్యవిశేషంబులు వినుము. రచించు తత్క్రమంబును కనక
రజత కాంస్యలోహంబుల నిర్మించిన పల్లెంబులను స్థావర లింగం
బులకు యథాశక్తి క్రమంబునఁ బ్రాణ లింగంబునకుఁ దద్విహిత
పరిణామంబునుగా నివేదించు తత్క్రమంబును వీరతంత్రంబునఁ
బితామహునకు నీశ్వరుం డానతిచ్చిన తెఱంగు వివరించెద. 2

గీ. దూనవడ్లును యవలు గోధుమలుఁదెల్ల
రాజనంబులుఁ గొట్టు రాజనములు
నల్లవడ్లును బెచురాజనాలు మంచి
వెదురు బియ్యంబు మేలు నైవేద్యమునకు. 3

సీ. మెఱుఁగుదాఁకఁగ నొయ్య మెత్తచేసినఁ గొన
విఱుఁగక తెలుపాఱు వెలఁది ప్రాలు
నల్లనీరువడంగ నయముతో నల్లనఁ
గడిగి నానఁగ నిచ్చి క్రమముతోడ

వస్త్రపూతంబైన వారి మృతామాది
కస్తాలి నెసరునుగా ఘటించి
కేశ యుక్తంబులు క్రిమిజాప్తములుగాని
చిటులని కట్టెలఁ జిత్రభంగి

గీ. యత్నమున వండ నది దేవలాన్నమండ్రు
ప్రాలకును బాలు ముమ్మడి పాలలోన
సగము వెన్నయు నందులో సగము పెసర
వప్పుఁ బచియింపఁ బరమాన్నమొప్పు మిగులు.

4

గీ. పెసర పిండికి నినుమడి బియ్యమునను
జీరకంబును తగుహరిద్రాజంబుఁ
బెరయ, జలముల నుడికించి మరిచి చూర్ణ
మందఁ గూర్పంగ నిది హరి ద్రాన్నమండ్రు.

5

చ. అనువగు నుప్పుతోడ మఱి యల్లముతో మిరియంబుతోడఁది
య్యని పులుపైనయాల పెరుగంశుకసంగతి నీరువుచ్చి యిం
పొనరగ తండులత్రిగుణమోదన యుక్తముగా రచించినక
దనరు గణింపగా నిదియు ధారుణిలో దధిమిశ్రితాన్నమై.

6

క. అరపాలు పెసర బేడలు
నెఱి పాల్బియ్యంబు నీళ్ళ నెఱివండి పయిన్
మిరియము నువు బిండిడినక
సరసత నన్నంబు కృసర సంజ్ఞకమయ్యెన్.

7

గీ. తండులము లొక్కపాలు దుగ్ధములు మూఁడు
పాళ్ళు బియ్యంబు పాలలోపల సగంబు
గుడములో సగము ఘృతమ్ము గూర్చివండ
నది గుడాన్నాఖ్యఁ బరఁగు భూవిదితమగుచు.

8

క. ఖండిత ముద్గము లొకపా
లండులములు నొక్కపాలు తగఁ దోయములన్

వండిన ముద్గాన్నంబన

మండలమునఁ బరఁగు నిరుపమస్ఫుటరుచులన్.

9

వ. శుద్ధాన్నంబునక్కఁ దక్కిన యోగిరంబుల లవణంబులు పెట్టునది.
మఱి నీరుక్రమ్మునదియును, పొట్టు తోడిదియు, నపక్వంబై నదియు,
మాడినదియును, బురాణభాండంబుల వండినదియు నైనయన్నంబు
నైవేద్యంబులకు ననర్హులుగాట వీని వర్జించునది.

10

క. మినుములు కందలునుకొ చిటు

సనగలు ముద్గములుఁ బొట్టు సడలించి పచిం

చినఁ బప్పున కరము త

క్కిన వెల్లను గావు సూపకృత్యంబునకున్.

11

గీ. పనస యరటి మాడిఫలము రసాలంబు

నారికడము నిమ్మ నారదంబు

వీనిఫలము లెంతయేనియు ముఖ్యముల్

శివునకర్పణంబు సేయుచోట.

12

క. కందయుఁ బెండలమును జిటు

కందయు నలంబుఁ బ్రీతికరములు జగజ్జ

గదములలోన శివునకు

నందముగా వీనివండి యర్పింపనగున్.

13

గీ. చెమ్మ దోస ములగ గుమ్మడి యాలాబు

నేలములుగ పొట్ల నేతిబీర

బీర కాకరనఁగఁ బ్రేపొందు కాయలు

శాకకృత్యమునకు [?] సమ్మతములు.

14

గీ. ఆవ పులుసు లవణ మాజ్యంబు హింగువు

జీలకఱ్ఱ మిరియ మేలకులును

వెలయ మేళవించి వివిధ పాకంబులై

యుండఁ గూరలెల్ల వండవలయు.

15

సీ. కానిభాండములసంగతి నున్నయదిగాక
 ముదుగేమియును లేక మురికిగాక
 పాటిమాలఁడు వ్రతభ్రష్టుఁడు మంగలి
 పతితుండు వీరిచేపట్టు లేక
 కేశయుక్తముగాక క్రిమికాక సూకర
 శ్వఖరాది జంతుసంస్పర్శలేక
 వారభామిని రజస్వల విటాధముఁడు కుం
 టెనకత్తె వీరు ముటినదిగాక

గీ. తనరు నాజ్యంబు నై వేద్యమునకులెస్స ;
 కపిలధేనువు నేయందుఁ గరముపెద్ద ;
 ధవళమగు నావునేయి మధ్యమముజగతి ;
 నగుఁ గనిష్ఠంబు తక్కి నయావు నెయ్యి.

16

వ. మఱియు దధిక్షీర నింవ్యాన్నంబులు పరిహరించి, యపక్వంబు
 లగునవియును, గాటుపోయినవియునుగాక సుపక్వబైనవియు
 నై వేద్యమునకు ఘట్టించునది.

17

క. భోనము మీఁదికి నాజ్యము
 మానితముగ తుడులాప్తమం బగుభాగం
 బానెటి లేమిఁ దదర్థం
 బైనను నందర్థమైన నర్పింపనగున్.

18

చ. అరిసెలు బూరెలున్ గడియపట్లును గారెలు ఖండమండెగల్
 గరిజలు లోనుగా మరిచిఖండ ఘృతార్థకజీర శర్కరా
 పరికర మిశ్రితంబులగు భక్ష్యములున్ సువిచిత్రపాకసం
 భరిత పదార్థజాలమును భర్గునకున్ సమకూర్ప మేలగున్.

19

వ. మఱియును వివిధ భోజ్య లేహ్యచోష్య పానీయంబులు సమ
 ర్పించునది. వీని ఫల తారతమ్యములు వివరించెద.

20

గీ. కేవలక్షీర యుక్తంబు ఘృతరసంబు
 గుడయుతము దుగ్ధసహిత మక్షుద్రమహిమ

విధుకిరీటున కర్పింప వేయుగుణము
లొక్కటొక్కటికి ఫలములీ యోగిరములు.

21

క. నై వేద్య తండులంబులు
భావింపంగ లెక్కకెన్ని పట్టుదులగున్
గావించు శివుపురస్థితి
కైవల్యం బన్ని వేల్ యుగంబులు వరుసన్.

22

క. అన్నమునకుఁ గోటిగుణం
బెన్నంగ భక్ష్యములు శివునకిడఁ దత్ఫలముల్
సన్నుత జపోపవాసా
భ్యున్నతమఖ దానతీర్థముల ఫలమిచ్చున్.

23

వ. తదనంతరంబు యాచమనీయంబును ముఖవ సనంబును సమర్పించి
తాంబూలంబు నొసంగునది. తత్క్రియంబు క్రియాసార బునఁ
బల్కిన తెఱంగెఱింగించెద.

24

క. ఏలకులు కప్పరము త
కోకలము జాదియు లవంగ కుసుమము గూడక
ఫాలవిలోచననకుఁ దాం
బూలం బర్పింపఁదగు సమున్నత భక్తిన్.

25

ఉ. పంచసుగంధ యుక్తముగ భర్తృనకున్ మనుజుండు తమ్ములం
బంచిత భక్తియు క్తిని సమర్పణచేసి సుగంధ దేహుడై
మంచీరుచుల్ వెలుంగఁగ సమాహిత సౌఖ్యము లొందుచుండునా
పంచశరారిల కమును బాయక కోటియుగంబు లిమ్మలన్.

26

వ. అటఁ బ్రదక్షిణ నమస్కారము లాచరించునది.

27

త. శివునకు నీ చెప్పినగతి
సవరంగా పోడశోపచారములును న
ష్టవిధములగు నర్చనములు
నవిరళ విభవంబుతోడ నగుఁ జేయంగన్.

28

వ. మఱియు లింగార్చన కాల విశేషంబు లెట్టివనిన.

29

సీ. చుక్కలతమ దీప్తిసాబగు తప్పకమున్నె
యరుణోదయార్చన కభిమతంబు
సవిత్ప్రసంధల మర సందీప్తమగుచుండఁ
దపనోద యార్చనోత్సవముమేలు
ఘటికాత్రయము మీఁద గడియలు నాలుగు
1 సంగమార్చనకును సమ్మతంబు
మార్తాండుఁ డంబర మధ్యంబుఁ జేరిన
మధ్యాహ్నపూజకు మానితంబు

గీ. సాయమర్చన శుభము భాస్కరుఁడుగ్రుంకి
యుక్తమగు నావలీవల నొకముహూర్త
మర్థరాత్రంబు, పూజా నియమమెఱింగి
హరునిఁ బూజింపవలయు మోక్షార్థులెలమి.

30

క. ఉడురాజ ధరుని శంభునిఁ
గడువేడుకతోడ నీలకంఠుని నియతికా
విడువక పూజించిన న
య్యెడుపల మజనకును నలవియే వాక్రవ్వన్.

31

వ. మఱియు శివార్చనాయత్త వృత్తుల వర్తనంబు లెట్లన్న శివనిందా
త్ములును దుష్కర్ములును మద్యమాంసాహారాలునగు సట్టివారల
దర్శన స్పర్శన సంభాషణంబులు సేయక యితర వ్యాపారంబుల
యందుఁ జిత్తంబు నునుపక క్రోధ దురాలాప వర్జితండై శివై
కాగ్ర చిత్తుండైన శివార్చనా పలంబు సపలంబందును. ఆ శివ
పాదోదక ప్రసాదోదక సేవా మహత్త్వంబు వివరించెద.

32

గీ. పాద్యవిచ్చినదియుఁ బాదోదకంబగు
నగుఁ బ్రసాదతోయ వర్పితంబు
లింగ తీర్థవండ్లు లింగాభిషేకంబు
నాచరింపఁ బుణ్యమగు జలంబు

33

1. సంగమము అనగా సూర్యోదయాత్ప్రభృతి యేడు గడియలు గడచిన మీఁదటి
కాలమునకు సౌంజ్ఞ.

క. పురుషుఁడు శుచిమై గిరిశ
స్మరణము నేయుచును లింగజలములు మేనక
శిరమునఁ బరిమార్జనముల్
పరువడిఁ జేసినను నిర్మల స్నానమగున్.

34

క. గోదావరి భాగీరథి
కేదారము యమున శివ కృష్ణ మొదలుగా
మేదినిఁగల తీర్థములు ప్ర
మోదించును లింగ తీర్థముల మిశ్రములై.

35

క. లింగాభిషేక జలమును
లింగాంఘ్రి సరోజజలము లింగార్చితమున్
భంగించు హీన మానవ
సంగతరోగముల దురిత సంఘాతములన్.

36

క. శైవ ప్రసాద తోయము
నేపించి మనుష్యుఁడగుచి చిరతరశంకల్
భావించుచు నాచమనము
గావించిన నరుగు బ్రహ్మఘాతకు గతికిన్.

37

క. సరుఁడు కరుక్షేత్రంబున
నరుదుగ వారాణ శీ ప్రయాగలను మృతిం
బొరసిన నగుగతిఁ బొందును
హరుపాదజలంబు శిరమునందునిచి తగన్.

38

మ. సరయా సింఘ సరస్వతుల్, యమున, కృష్ణా సర్పదా సేతువుల్
సరవిగ్ గోమతి చంద్రభాగ మొదలెంచబడ్డ తీర్థాళిఁ ద
త్పరతక్ గ్రుంకు సహస్రకోటి పలముం బ్రాపించు నత్యున్నతిగ్
హరపాదోదక ధారణంబు సరుఁడుద్యద్భక్తిఁ గావించినన్.

39

క. శిరమున హరపాదాంబువు
ధరియించిన, గోసహస్ర దానపలంబుల్
నరమేధపలము బహుపర్ణ
తురంగ మేధాది పలముదొఱకు నరునకున్.

40

సీ. బ్రహ్మరాక్షస యక్ష గ్రహ పిశాచప్రభూ
 తప్తేత ముఖ్య విధ్వంసనంబు
 క్షయ కుష్ఠ గుల్మాది సకలరోగవ్రాత
 పరితాప నిగ్రహ భంజనంబు
 విష శస్త్ర ఘోరాగ్ని విద్విషట్పరాది
 భీతి సంకట వినిశ్చేదనంబు
 శరభ సింహవ్యాఘ్రు కరిసైరిభాదిక
 బహుసత్త్వ సముదాయ గ్రహహరంబు

గీ. పంశ పౌరుష తేజో వివర్ధనంబు
 కాంతి బల ధైర్య శౌర్య సౌఖ్యప్రదంబు
 పావనకరంబు ధారణ ప్రాశనములు
 సర్వ పలదంబు శంభు ప్రసాదజలము.

41

వ. మఱియుఁ బ్రసాద పలము జైమినికి బాదరాయణుండు శైవ
 సంహితం జెప్పిన క్రమంబు చెప్పెద.

42

శా. నా నైవేద్యము పాదతోయము ప్రసూన వ్రాతమున్ బత్రసం
 తానంబున్ గొనఁగా ననర్హములు తద్యంబంచు నీశుండు మున్
 మానిశ్రేణులతోడఁ బల్కెనని [యాత్మజ్ఞుల్] ¹ దృఢప్రజ్ఞతన్
 కానంబుల్ దురి తెఱంగు తెలియంగా నానతీవేదయన్.

43

వ. అని జైమిని యడిగిన వ్యాసం డిట్లనియె. “అనర్హం మమ
 నైవేద్యం” బను నీశ్వరవాక్యంబులకు నైవేద్యశబ్దంబు నానార్థ
 వాచకంబై యుండు. ముఖ్య గోణార్థ మిదమిత్థమని నిశ్చయింపఁ
 దగు. అది భవిష్యత్పురాణాద్యాగ మోక్షంబునఁ బలికిన తెఱంగు.
 దేవస్వంబును, దేవతాద్రవ్యంబును నైవేద్యంబును, నివేది
 తంబును, చంద్రద్రవ్యంబును, బహిఃక్షేప్తంబును నన్నవి షడ్విధంబు
 లగు. దేవతాగ్రామంబులును, భూములును, అలంకరింపఁబడిన
 సొమ్ములును యివి దేవస్వంబనంబడు. ఉపకరణంబులును ధన
 ధాన్యాది చ్చత్రచామరాది వస్తువులును దేవద్రవ్యంబు లనంబడు.

1 యాత్మండున్ కా. ప్రతి తా. ప్రతి

అన్నపాన భక్ష్య భోజ్య లేహ్య చోష్యాది పదార్థములు సంకల్పించు నవియు నై వేద్యంబనంబడు. ఇవి యర్పితంబైన సమీదట నివేదితం బనంబడును. న్యయంభువ స్థానంబులు ప్రాణలింగంబులుఁ దక్క నర సురాదులచేతఁ బ్రతిష్ఠితంబైన స్థావర లింగంబుల యందు చండద్రవ్యంబును, బూర్వసంధ్యా సమర్పనవేళలఁ దరమిన నిర్మాల్యంబును బహిఃక్షిప్తం బనంబడు. ఈ యాజీంతియందును, దేవస్వంబును దేవతా ద్రవ్యంబును, నై వేద్య సంకల్ప్య పదార్థంబులును నివేదితంబులుగాని నై వేద్యంబులును నీ మూఁడు నెవ్వరికిం గొనరామి ననర్హంబగు. చండద్రవ్యంబు తద్భోగ్యులు లక్షఁ దక్క నితరుల కనర్హంబనంబడు. నివేదితంబైన యన్న పానాదులును బహిఃక్షిప్తంబైన నిర్మాల్యంబును గైకొన నర్హంబు. తద్భేదంబు వివరించెద.

44

సీ. దక్షాధ్వరమునన దక్షత వీరభ

ద్రునిచేత శపులై చనినవారు

భవుని కన్యములైన పరదైవములయందు

ననురక్తులై యున్న యట్టివారు

తరుణేందు శేఖరుఁ దక్కొండు దైవంబుఁ

దమబుద్ధి సమముగాఁ దలంచువారు

గురుభక్తియుక్తి సద్గురు కటాక్షమునను

హరదీక్ష వశయని యట్టివారు

గీ. భరపరాజ్ముఖ చిత్తులై పరఁగువారు

శుద్ధమగు కర్మ మొనరింపఁ జొరనివారుఁ

దనరు మాహేశ్వర ప్రసాదములు నాల్గుఁ

గొనఁగ నరులుగారు నిక్కువము ధరణి.

45

క. నిర్మల మగుటను శంకరు

నిర్మాల్య మనిందితంబు ; నిజమగుశివ స

ద్ధర్మము లేక మలత్రయ

నిర్ముక్తుఁడుగాక వచ్చునే సేవింపన్.

46

క. శివ సంస్కార విహీనుఁడు

శివుని ప్రసాదంబునందు జిహ్వాచాప

ల్యవశత సేవించిన రా

రవమను సరకంబునందు వ్రాలుంబెలుచున్.

47

వ. మఱియు నిట్టివారు శివప్రసాదము సేవింప నధికారులు గామింజేసి

వీరికి ననరంబగు. శాస్త్రానుకూల్యంబున శివసంస్కారులగువారికి

శివప్రసాద సేవనంబున నయ్యెడు ఫలంబెట్టిదనిన.

48

క. నిరశనతపస్సహస్రము

పౌరిఁ బ్రాజాపత్య కృచ్ఛములు పదివేలున్

దొరయపు శివప్రసాదతఁ

బరఁగిన యొక మెదుకు కోటిభాగంబునకున్.

49

గీ. పడయు నిర్మాల్య పత్రపుష్పములుదాల్చి

శంభుసాలోక్యపద ; మంఘ్రినలిలసేవఁ

దనరు సామీప్యగతి ; ప్రసాదము భుజించి

నగుఁడు సారూప్యమహిమ వర్ణనకు నెక్కు.

50

గీ. ఇష్టలింగార్చిత ద్రవ్య మెద్దియైన

నొరుల కిడరాదు గోవుల కొనఁగరాదు

భూ జలంబులఁ గలపంగఁ బొందుపడదు

తానె భుజియింప వలయు సత్యంత నియతి.

51

క. కొనరాదు ప్రాణలింగికిఁ

దన లింగంబునకుఁ దక్కఁ దక్కినలింగం

బునకిచ్చిన నైవేద్యము

జననుత లింగప్రసాద సంకరమగుటన్.

52

క. వ్రతముల నుపవాసంబులఁ

గుతిలపడంజనదు లింగగోచరుఁ డెందున్

వితతమగు దేహదండన

హితమగునే ముక్తిగోరు హితమతికెందున్.

53

క. బ్రహ్మాది సురులు మునులు న
జిహ్మగతి శివప్రసాద సేవానియతిన్
బ్రహ్మత్వాది పదంబుల
బ్రహ్మాండమునందు వెలసి పరగిరిమహిమన్.

54

మ. శివసాదోదక మేళిత ప్రసవముల్ సేవించి శేషుండు ము
న్నవసీభార ధురంధరుండును భుజంగాధీశుడున్ బార్వతీ
ధవహస్తాంచిత భూషయున్ వివిధ విద్యాజాల సర్వజ్ఞుడున్
జవసత్వోన్నత శక్తిసంయుతుడైనై సాధించె కీర్త్యున్నతుల్. 55

సీ. దీపంబు తుదగాక దీపింప వరుసతో
నుపచార సముదయం బొప్పమిగిలి
పేర్కి నైవేద్య మర్పించు సందాకను
సమధికమతులు పూజనములండు
నైవేద్య హీనమైన గణింతు రర్చన
కంగలోపంబని యార్యజనులు
తత్ప్రసాదము నిజాత్మకుఁ జెలుసందాక
నడుచు నైవేద్యార్పణము ధరిత్రి

గీ. వినయమునఁ దత్ప్రసాదము గొనకయున్న
నర్పితము నిష్ఫలంబగు నదియుఁగాక
సడలినట్లయినఁ బూజా ప్రసాదలోప
మైన మనుజుండు తత్ఫల మందలేడు

56

వ. మఱియుఁ గాశీఖండమునఁ జెప్పిన తెఱంగెఱింగించెద.

57

గీ. ఇలఁ బ్రసాదంబు త్రివిధమై యెన్నఁబడును
శుద్ధమన సిద్ధమనఁగఁ బ్రసిద్ధమనఁగ
లింగ జంగమ గురుభేద సంగతులను
రూప రుచి మిశ్రితార్పణల్ రూఢికెక్కు.

58

క. లింగార్పితమగు రూపము
లింగమయాంగుండు నగుచు లెస్సగొనంగా

సంగీ (?) రుచి సమర్పణ
కంగీకృతి లేదు శివరహస్యముందన్.

59

అ. వె. అధిక పాపయు క్షుడ్డైన బ్రాయశ్చిత్త
విధులు వేట జగతి వెదకనేల
గురమహాప్రసాద పరసేవ గలిగిన
బురుషులెందు ఘనుల బుణ్యమతులు.

60

వ. ఇవ్విధంబున బ్రసాద స్వీకారంబు తుదగా లింగార్చనంబు సేయు
వాడు భక్తుడు. మఱియు మాహేశ్వరుం డెట్టివాడైన.

61

సీ. జనియించునతనికి జావునిక్కంబను
నిశ్చయం బెవ్వఁడు నిలుపనేర్చు
వనకు నూకేళ్లు నిండినవిగా దలచుచు
సాహసం బెవ్వఁడు జరపుభక్తి
బరధసంబులయందు బరభామినులయందు
జిత్తులు నెవ్వఁడు చేర్చకుండు
గామార్థములకునై కాంక్షించి మడినెవ
డాచరింపడు శంకరార్పణంబు

గీ. సరుల సేవింపఁ డెవ్వఁడున్నతులకొఱకు
వ్రతము నెడ సర్థలొభ మెవ్వనికిలేదు
సౌఖ్య దుఃఖంబు లెవ్వఁడు సరకుగొనఁడు
వాడు మాహేశ్వరఖ్యాతి వసుధ వెలయు.

62

సీ. కాలసంగతి మౌక్తికంబైన యుదకంబు
క్రమ్మట నుదకంబు గానియట్లు
పరుసంబు సోకిన బసిడియై లోహంబు
క్రమ్మట లోహంబు గానియట్లు
తప్తంబుసేయ ఘృతత్వ మొందినవెన్న
క్రమ్మట దా వెన్నగానియట్లు
తగహుతాశన పక్వమగు మంటికలశంబు
క్రమ్మర తా మన్నగానియట్లు

గీ. లింగనిష్ఠఁ బూర్వాశ్రమ సంగముడిగి
శివ సమాశ్రయ మహిమ భాసిల్లు నతఁడు
పరమ మాహేశ్వరుండనఁ బరఁగుచుండు
నతఁడు మఱి జన్మదుఃఖము లంద లేఁడు

63

గీ. భవమునకు రోసి తాకిక ప్రజ్ఞఁబాసి
కడిమి నిండియ గుణములు కట్టిపెట్టి
భవునిఁ జేపట్టి తనయంతఁ బరఁగు నతఁడు
విగత పూర్వాశ్రయుండైన విమలబుద్ధి.

64

క. ఇతరములగు ధర్మములు
మఱి దలఁపక శివునియందు మగ్నాత్ముడై
మఱికెక్కునతని కీశ్వరు
డతులిత కరుణావిధేయుడై వర్తిమన్.

65

వ. అని సిద్ధాంత శిఖామణి స్తోత్రార్ణవ శివధర్మోత్తర వాశిష్ఠ భగవ
ద్గీతల శైవరత్నాకర బుర్ర బలుకు. మఱియుఁ బ్రసాది మెట్టి
వాడనిన.

66

చ. ప్రమదమునొందు చిత్త పరిపాకముతోడుత మోక్షసిద్ధిక
స్వములగునట్టి యింద్రియ నయముల సౌఖ్యములుజ్జగించుటల్
సమమతియునిక్కియున్ ధరఁ బ్రసాదమనంబడు శంభుసేవఁ బె
పమరిన తత్ప్రసాదగుణ ముదినవాఁడు ప్రసాదినాఁజనున్.

67

క. లింగప్రసాది కన్యా
సంగము భంగంబు యానశయనాసనవా
క్సంగమ భోజన నియమా
భ్యంగములను, నరకవాస పలదంబగుటన్.

68

క. అనుభావ్యము గలవస్తువు
లనురాగంబున శివార్చనాకలన నరుం
డొనర సకలేంద్రియంబులు
సనుభవ మొనరం బ్రసాదియగు నెమ్మొడలన్.

69

క. వివిధౌషధముల భ్రమపడ
కవధానంబునఁ బ్రసాది వ్యాధులకెల్ల
భవరోగ వైద్యుడగునా
శివుని ప్రసాదంబుగొను విశేషంబగుటన్.

70

క. వెలయుఁగ లింగార్పితమై
యలరిన వస్తువులు తానుననుభోగింపన్
వలయును లింగాంగుండై
యిలఁ గావు ప్రసాది కీశుకిడనివి యెవ్వన్.

71

క. మనసున వాక్కునఁ గర్మం
బునఁ బూను ప్రయోజనములు పురుషుడొనర్పన్
జనుమఱి లింగార్థమకా
గను నవియు శివప్రసాద గౌరవ మహిమన్.

72

గీ. పరఁగు నిజలింగ లీనమై ప్రాణముక్తి
యగు మనోముక్తి జంగ మాహ్వాయమునందు
శాశ్వతము కాయముక్తి ప్రసాద సేవ
నెఱిఁ బ్రసాదికి నిది తత్త్వ నిర్ణయంబు

73

సీ. గురుభక్తశేషంబు గురుభక్తి భుజించి
తనదు పెంపున గురుత్వము వహించు
ఘనతరంభై న లింగప్రసాదముసోకి
మనసు లింగత్వ సన్మహిమఁదాల్చు
మానిశంబగు జంగమ ప్రసాదముదాఁకి
నను నఖండప్రసన్నత వహించు
నగ్నిఁబెట్టినఁ దొంటియాకార మటువోయి
యలరు తృణంబగ్ని యైనయట్టు

గీ. లీ ప్రసాదత్రయంబున నెసఁగు మహిమ,
జ్ఞాన మోక్షప్రదంబు ప్రసాద సేవ
ప్రకటమైన ప్రసాద సేవకుని మహిమ
యజునకై నను వర్ణింప నలవిగాదు.

74

గీ. ప్రాణమునకు నిర్మాల్యత పరుసమునకు
విలువ, సుఖమున కరుచియు వెలయు శుచికి
నెంగిలియు లేని విధమున నెన్ని చూడ
భవము లెన్న ప్రసాది కేర్పడగలేవు.

75

వ. మఱియు భక్తమహేశ్వర ప్రసాదిస్థలంబు లీ మూడును సేవ్య
సేవక భావములు కలుగుటంజేసి అంగస్థలంబు తత్క్రియలు
వాశిష్ట లైంగ్య భగవద్గీతలు స్తోత్రార్ణవ శివధర్మోత్తరంబులు
పలుకునట. ప్రాణలింగి లక్షణంబులు వివరించెద.

76

గీ. బ్రహ్మరూపంబు లింగంబు ప్రాణరూప
మైన చేతన శక్తియై యలరుచుండు,
వీనిరూపంబు లింగంబుగా నెఱింగి
భావమునఁ గొల్పునాతండు ప్రాణలింగి.

77

సీ. బ్రహ్మరంధ్రాఖ్యంబు పరశివస్థానంబు
నందు నిరాలంబమై వెలుంగు
భూమధ్యమునఁ దిగ్మధామ సందీప్తితోఁ
జన్మయంబై ప్రకాశింపుచుండు
నాసాగ్రమున నిశానాథ కోటిప్రభం
బరిపూర్ణమై మించి ప్రస్ఫురించు
మానసాబ్జంబున మాణిక్య సమరుచి
సధిక తేజోరాశియై తనర్చు

గీ. నిన్ని రావుల లక్ష్యమై యెసఁగునట్టి
పరమ లింగంబునందును భారయుక్తి
నిష్టలింగంబుఁ గూర్చియహీనగరిమ
భక్తి నర్చించునాతండు ప్రాణలింగి.

78

క. దేహము శివాలయంబగు
దేహి శివుఁడు, ప్రాణలింగి ధృతిఁ భూజింప
న్నాహించి భావగత సు
దేహుఁడు విస్మయమోహ నిర్మాల్యుండౌ.

79

సీ. దేహసంగతమైన దేవాలయంబున
 నాశాదులను కసవపనయించి
 గుణ విశేషంబును గోమయంబు ఘటించి
 వినయోదకంబుల వెలయ నలికి
 క్రోధాది శిలలు నుగ్గుగఁ గొట్టి చూర్ణించి
 వలనొప్పఁగా రంగవల్లి దీర్చి
 మానసంబును ప్రతి మమతాఖ్యమనువర్తి
 ననురక్తి యనుతైల మలవరించి

గీ. జ్ఞానదీపంబు ముట్టించి మానసమున
 నాత్మలింగంబు సమతాజలాభిషేక
 మమరఁ జేసి సమాధిపుష్పమూలఁ బూన్చి
 ప్రమద నైవేద్య మర్పించుఁ బ్రాణలింగి.

80

క. అంగమున లింగసుఖమును
 లింగంబున సంగసుఖము లీలాభిరతి
 సంగతిగ నెఱుఁగు ధన్యుఁడు
 సంగుఁడు ధరఁ బ్రాణలింగి సంజ్ఞం బరఁగున్.

81

వ. అని యిట్లు యోగార్ణవ వాశిష్ఠ తత్త్వసార సూందపురాణ
 భీమసూత్రంబులం బలుకు. మఱి శరణస్థలంబు చెప్పెద.

82

గీ. అనుపమ జ్ఞాన సంగతుఁ డగుటఁజేసి
 యంగలింగి పతివ్రత, హరుఁడు భర్త ;
 తత్సమామోగ సౌఖ్య ముత్తమము జగతి
 నదియుఁ గలిగిన శరణాఖ్య మతిశయిల్లు.

83

గీ. స్థూలమున నిష్టలింగంబు, సూక్ష్మమునను
 బ్రాణలింగాహ్వయంబు, గారణమునందుఁ
 దృప్తిలింగంబు లిమ్మాడు దేహములను
 సమత ధరియించు నాతండు శరణుఁడండ్రు.

84

క. రానివి మనమునఁ గోరుట
మానుచు సంప్రాప్తమగు సమస్తశ్రీసం
తానమును సమతఁ జూచుచు
హీనసుఖ క్లేశుడగు మహిక్ శరణుఁడొగిక్.

85

క. శివమయుఁడు శరణునకునున్
శివుఁ బూజింపంగ వేతె చిత్తము గలదే
శివశివ యుదకంబులలో
నవిరళమాగ మునుఁగ దప్పియగునా తలఁపన్.

86

గీ. వీక్షమై నేక్షమై గాడ్చు వీచెనేని
గడిమిఁ బన్నిద్దరర్కులు పొడవీరేని
అంబునిధులన్నియును నేకమయ్యెనేని
చేటులేదెందు శివలీన చిత్తులకును.

87

క. రాగ ద్వేషము లొదవిన
యోగికి మఱిప్రజ్ఞగను ప్రయోజనమేదీ
రాగ ద్వేషము లేడలిన
యోగికి మఱి ప్రజ్ఞగను ప్రయోజనమేమా !

88

క. శివతత్త్వ మెఱుఁగు తఁపున
నవహితుఁడై యీషణత్రయ స్నేహమునకొ
దవులక విరక్తి నొందుట
శివతత్త్వర మతులకిదియె శీలంబయ్యెన్.

89

క. పరదైవముండు గృహముల
కరుగక తత్కథలువినక యటు తద్ధ్యాన
స్మరణనిరీక్షణములు లే
కరుదుగఁ దిరుగుటయ శీలమై విలసిల్లున్.

90

క. శివతత్త్వర భావమునం
దవిలి పరానందయుక్తి దాపత్రయమున్
వివరించి గెలువ నేర్చుట
ప్రవిమల శీలమని యెన్నఁబడుశరణులకున్.

91

సీ. కర్తృత్వమది లేదుగానఁ గర్మములేదు
 కర్మిగామిని జన్మకలన లేదు
 భవిగాఁడుగానఁ బొందవు గుణశ్రేణులు
 గుణిగాఁడుగాన నాకులతలేదు
 కలఁకేమియును లేదుగాన మోహములేదు
 మోహమేమియు లేమి నూహలేదు
 ఊహలేమియు లేకయున్కి తౌల్యములేదు
 తౌల్యములేమి నుల్లమునులేదు

తే. సితిలయంబులు లేవు సంగతులుగల్గి
 వాదిమధ్యానసానంబు లరయ లేవు
 శరణులకు వారి మహిమంబు తరమెపొగడ?
 వారు లోకులలో నెన్నువారుగారు.

92

వ. అని యట్లు వాశిష్ఠకూర్మపురాణ వాతూలశాస్త్ర స్కాందంబులం
 బలుకు. మఱి యైక్యంఁడెట్టివాఁడనిన.

93

గీ. అధికమైన సౌఖ్యమంది యాశరణుండు
 మారునితోడ నైక్య మగుటఁ జేసి
 తానె శంభురూపమై నిత్యమహిమల
 నతిశయిల్లుచుండు నైక్యఁడనఁగ.

94

క. పరిపూర్ణమై యఖండ
 స్ఫురణంబున నాత్మఁడనకు భూతేశునకున్
 పొరపొచ్చెము లేకుండుటఁ
 బొరయఁడు కలలోన భేదమును నైక్యఁడిలన్.

95

క. పొగడిన సంతోషింపక
 తెగడినఁ గోపంబులేక తిరమై మోహ
 సగితుండుగాక శివునం
 దగణిత గుణయుక్తి నుండునైక్యంఁడెందున్.

96

క. సకలప్రాణులయందును
బ్రహ్మండగు శివుని నై క్యపరశంగొలువన్
వికృతులతఁ డేమిచేసిన
సకలంకుడు శివునియందు ననుమోదించున్. 97

గీ. జాతి దూషణ పొరయిందా సూతకాది
దోషమొందఁడు మానంబుదొసఁగులేదు
ప్రాణలింగై క్యుడగునేని భాగ్యయుతుడు
పావనాచారుఁ డధిగతప్రజ్ఞుడతఁడు. 98

క. నిలుచుండుట కూర్చుండుట
మెలఁగాడుట సుప్తుడగుట మేల్కొనుటనఁగాఁ
గలుగునవస్థల శివునం
దొలయుట యాచారనియతి యోగీంద్రునకున్. 99

క. నిఖలేంద్రియముల సంత
ర్ముఖములు గావించి యైక్యమున నిల్చినచో
సుఖమేక భాజనస్థితి
ముఖరుండగుయతకి లింగమునకుఁ దలంపన్. 100

గీ. సరవితో జ్ఞానమను పాత్ర సంతరించి
పంచ భూతేంద్రియాదికభవ్యహవ్య
మంతరంగంబుగూర్చి యాత్మాగ్నియందు
ప్రేల్చి సహభోజనప్రాధి వెలయుయోగి. 101

వ. ఇట్టి యేకభాజన భోజనంబులు నైక్యనకఁ దక్కు భక్తమహే
శ్వర ప్రసాదప్రాణలింగ స్థలంబుల నాచరించువారలకు నలవడవు.
అటుగాన బాహ్యంబున లింగంబునకు నై వేద్యము సమర్పించిన
వల్లెరంబుల నేకభాజనభోజన క్రియలాచరించిన నఘోరనరకంబగు
నని శాస్త్రములు గలవు. కావున సంగస్థలంబు లిమ్మాటను
వర్జనీయంబగు. ఇట్లు శివాద్వైత భగవద్గీతల వాశిష్ఠ స్కాందం
బుల రుద్రయామిశంబులఁ బలుక. అల ప్రాణ లింగశరణైక్య
స్థలంబు లిమ్మాటను వర్జనీయంబగు. ఇవి బాహ్యంతర క్రియ

లైక్యంబగుటజేసి శివలింగ స్థలంబనంబడు. ఈచెప్పంబడు షట్
స్థలంబులకుఁ బ్రథమాచారంబున భక్తుండనంబడు. ద్వితీయా
చారంబున మాహేశ్వరుఁ డనంబడు, తృతీయాచారంబునఁ బ్రసాది
యనంబడు, చతుర్థాచారంబునఁ బ్రాణలింగియనంబడు, పంచ
మావధానంబున శరణుండనంబడు. షష్ఠావధానంబున నైక్యం
డనంబడు. ఇట్టి షట్ స్థలంబులకు నాది భక్తుండు. అట్టి భక్తు
ద్యోగంబు సంసారయోగంబునఁ బొడము. తత్క్రమం బెట్టిదనిన.

చ. నరుడు సహస్రకోటిజనసంబుల నిష్ఠదపంబు సేయుచున్
వరుస మహావ్రతంబులు నొనర్చియు ధ్యానసమాధినుండియున్
బరివరిభంగులన్ విగతపాపచయండయి శిష్టసంగతిన్
నిరుపమ శంభుభక్తిని వినిర్మలభావముఁ బొందుఁ బిమ్మటన్. 103

గీ. అట్టి శివభక్తి జనియించినపుడు గల్గు
ఘనతరంబైన సంసారకానసంబు
రోసినపుడు విరక్తుడై రూఢి కెక్కు
నట్టిముక్తికి నుద్యోగమాచరించు.

104

చ. అనుపమగర్భసంక్రమ నిర్దళ దుఃఖము జన్మదుఃఖమున్
దనుగతరోగదుఃఖము సతార్యజరామరణోగదుఃఖమున్
గనికర వింతలేక తెగికాలుడొనర్చు విచిత్రదుఃఖమున్
మనమునఁ జూచి భీతిఁ దడి మర్త్యుడు వొందువిరక్తిభావమున్.

గీ. తోలునెత్తురు మాంస మస్థులు పురీష
మూత్రపూయాదు లివిగూడి ముద్దయైన
రోత దేహంబు మనమున రోయఁడేని
సతనిఁ గారింప రోయునే యముడు తుదిని.

106

గీ. కాంక్ష నార్జించువేళ రక్షణమునందు
వ్రయము గావించునెడలను లయమునపుడు
దుఃఖమొనరించు; లేదు సంతోషలవము
కాన నర్థంబువలన నెక్కడిది సుఖము.

107

క. బలవత్కుటుంబ చింతా

కులితుండగు నరునియెల్ల గుణములు దటితో
నిలఁ బచ్చికడవఁ బట్టిన
జలములక్రియ మేనితోడ సమయుఁబెలుచన్.

108

వ. కావున ససారంబగు సంసారంబు హేయంబని వాశిష్ఠ విష్ణుపురాణ
శివధర్మోత్తరంబులం బల్కు. కాన జన్మంబు లనంత దుఃఖంబు
లగుటం జేసి మోక్షసుఖంబపేక్షించి విరక్తుడై తత్సఖప్రాప్తికి
గారణంబు లింగార్చనంబుగా నెఱింగి యదీక్షితుండగు మలదేహికి
లింగార్చనంబు సేయరామి శివదీక్ష యొసంగునట్టి సద్గురులక్షణం
బులు వివరింపవలయు తల్లక్షణంబు లెట్టి వనిన.

109

క. జ్ఞానంబులేని గురువున్

మానుగఁ జేరినను ముక్తిమహితుండగు నే
మానవుఁడు జగతిఁ బగిలిన
యానావన్వారిగడవ నలవియెయెందున్.

110

గి. జ్ఞానహీనుఁడు గురువైన మానవులకుఁ
గలుగ నేరదు సుజ్ఞాన ఘనతయెందు
మూలహీన ద్రుమంబున మొనయు నెట్లు
పుష్ప ఫలసిద్ధి యిద్ధాత్రి బుద్ధిఁ దలఁప.

111

వ. కావున నిట్టిగురు నాశ్రయింపఁ జనదు. దీక్షితుండుగాకమున్న
గురువు గుణలక్షణంబులు విచారింపఁ దగును. దీక్షితుడైన
పిదప గురులక్షణంబులు విచారించుటయు నజానం బదియెట్లన్న.

గీ. మతివిహీనత నాచార్య మర్హ్యుడనియు
బాలుఁ డనియును దుష్టస్వభావుడనియుఁ
దస్పియును మానసంబునఁ దలఁపరాదు
జ్ఞానహీనత కదియ యాస్పదము నగును.

113

క. నదయాత్ముడైన మనుజుడు

వెదకి గుణాతీత రూప విరహితవస్తు

ప్రదుఁడై నయతని గురువని
ముదమున సేవింపవలయు మోక్షార్థులకున్.

114

క. వాచా మాధురి నలరుస
దాచారము లందు నిలిపి యాచారయుతుం
డై చతురత శాస్త్రార్థ హి
తాచారము నిర్ణయించి యాచార్యుడగున్.

115

క. మంత్రోద్ధారణక్రమమును
మంత్ర నియోగంబు మంత్ర మాహాత్మ్యంబున్
మంత్రోపదేశ విధమును
మంత్రార్థము నెఱుఁగువాఁడు మాంత్రికుఁడెందున్.

116

వ. అనియిట్లు సిద్ధాంతశేఖర శివధర్మోత్తర వాశిష్టంబులఁబల్కు.
మఱి శిష్యుల లక్షణంబెట్టిదనిన.

117

క. అలసునకు హీనమతికిని
ఖలునకు దుర్వ్యసనికట్లు కడుఘోర్తునకున్
వెలయ శివదీక్షయిచ్చిన
నలఘుతిరాఘములఁ బొందు నగ్గురుఁడెందున్.

118

క. లంజకును మద్యపానికి
సంజాడు దినునట్టియల్పునకు జూదరికిన్
రంజకునకు దూషకునకుఁ
గొంజక యుపదేశమిచ్చు గురుఁడఘమొందున్.

119

వ. మఱి శివదీక్షకు నర్హులెట్టివారనిన

120

సీ. శివభక్తి గలిగియంచిత మహిమాత్సాహుఁడై
శివ సమాచార సుసితి వహించి
శివపూజనానక్త చిత్తుఁడై దయమించి
దాక్షిణ్యయుక్తుఁడై దంభమెడలి

మదమత్సరంబులు వదలి సంతతధర్మ
నిరతుడై విజ్ఞాననిష్ఠుడగిలి
విరహితస్పర్ధుడై విగతరాగాత్ముడై
నిస్పృహత్వమున నెన్నికకు నెక్కి

తే. గురుపదాంబుజ సేవనాపరతఁ దగిలి
పగుల కుపకారమొనరించు భాగ్యమొదవి
సుప్రసన్నత మోమున సొపుమిగులు
నతఁడు శివలింగదీక్షకు నర్హుడైందు.

121

క. గురుభక్తి నిశ్చలుండై
పరఁగు మనఃకాయ వాక్యపద్ధతు లతిసు
సిరమగు వినీతి గలిగిన
నరునికి శాసింప శిష్యనామముదాల్చున్.

122

క. తిగిచినఁ గొట్టినఁ దిట్టిన
వగవక సంఘోషపడక వర్తించునరున్
సుగుణాఘ్నుడై న దీక్షితుఁ
డుగఁ జేయఁగవలయు నెక్కడుగృహగురుండున్.

123

క. అచలితుడై గురుసన్నిధి
శుచుడై నరుఁడుండవలయు సుఖముడిగివలెం
బుచితముగ నాచరించుచు
నచరముతో జ్ఞానసిద్ధియగునందాఁకన్.

124

క. చిత్రములగు నీగుణముల
ధాత్రిం గొనియాడఁ దగిన ధర్మాత్మునకున్
బాత్తుండయినట్టి గురువు ప
విత్రుంగావించి దీక్షవిధియంపఁ దగున్.

125

సీ. చిత్కళాదృష్టి దేశికుఁడాత్మవనజంబు
దృష్టిలింగంబు భేదింపఁజేసి

శిరముపై హస్తంబుఁజేర్చి కర్ణంబునఁ
బ్రణవపంచాక్షర భవ్యమంత్ర
ముపదేశమొనరించి యొప్పుగాఁగదదాత్మ
లీల నాకర్షించి లింగతనువు
నందుఁ బ్రతిష్ఠించి యాలింగమునువాని
కమనీయమైన యంగంబునంబు

తే. సుస్థిరంబుగ నిల్పియత్తుద్రమహిమ
నిశ్చల జ్ఞాన యోగంబు నెఱపవలయు
నివ్వధంబున దీక్ష పెంపెనఁగునతఁడు
ఉత్తరోత్తర మభివృద్ధి నొందుచుండు.

126

ఉ. అన్ని గుణంబులుంగలిగి యన్వయశుద్ధివహించి దిక్కులన్
సన్నుతుడైన దేశికుని సత్కృప దీక్షితుడయ్యెనేని న
భ్యున్నతిఁగాంచు శిష్యుఁడిహమున్ బరమున్ బరిపూర్ణబోధుడై
యెన్నిక కెక్కునట్టి గురునీశ్వరబుద్ధి భజంపఁగాఁదగున్.

127

క. హరదీక్ష వడయునంతట

నిరవగు సద్గురువుశిష్యుఁడెంతయు మహిమన్
బరతత్వ మయతఁ దాల్చును
గురు నుపదేశక్రమంబు గొనకొనుమాత్రన్.

128

ఉ. హార పటీర హీర దరహాస బిసాంకుర కుంద మల్లికా
తారక తారభూధర సుధాకర శారద శారదాభ్ర క
ర్పూర తుషార పారద నభోగజరాజ విశుద్ధ కీర్తి వి
స్తార, సుమేరుధీర, సువిచార, యగోచర పుణ్యమందిరా !

129

క. హర చరణ భక్తితత్పర,
పరహితచారిత్ర, వంశపావన, హోహో
త్తరమహిమ, వినయ విశ్రుత
శరుణాకర, నియమధుర్య, గాంభీర్యనిధి !

130

ఉత్సాహ.

నిరుపమాన మానభావ నిత్యసంపదున్నతా !
నిరతిశయమహాప్రభావ, నిత్యసత్యవైభవా !
గురుకృపా విశేషధామ, కులపయోధిచంద్రమా !
చరసమంచితావధాన సహజభోగసాధనా.

131

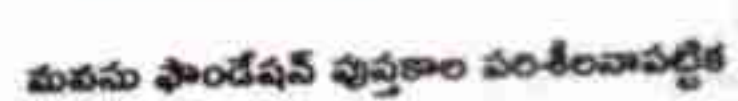
గద్యము

ఇది శ్రీ దుర్గాంబికావరప్రసాదాసాదిత కవితా విలాస భాసుర
శ్రీమదహోబలామాత్యపుత్ర సుకవిజనమిత్ర సకలవిద్యానిధాన
తిరుమలనాథాభిధాన ప్రణీతంబైన శైవాచారసంగ్రహంబను కృతి
యందు నైవేద్యలక్షణంబును, కర్పూరయుక్తంబగు తాంబూలం
బర్పించుటయు, బ్రదక్షిణ సమస్కారంబును లింగార్చన కాల
విశేషంబులు, ఆ లింగోదక పాదోదక ప్రసాదోదక మహత్త్వం
బును, ప్రసాదసేవార్హానర్హలక్షణంబును, భక్తమహేశ్వర
ప్రసాద ప్రాణలింగ శరణైక్య షట్ స్థలంబుల ప్రకారంబును,
సంసార హేయత్వంబును, గురుశిష్యలక్షణంబును నన్నది సర్వం
బును దృతీయాశ్వాసము సమాప్తము.

సంపూర్ణము

PRINTED AT
SOLAR WORKS,
12, Thambu Chetty Street, Madras.

పుస్తకం పంఖ్య	AOUA104B122
పుస్తకం పేరు	వైద్యారంగవంగ్గహము
తారీఖు	31 December 2025
ముందు లెట్టు	YES
పెనుక లెట్టు	YES
మొత్తం పేజీలు	107
పెద్ద పైకా పేజీలు	NO
కాక పేజీలు	NO
లేని పేజీలు	NO
తయారు చేసినది	anusha
పేజీలు విడదీసినది	
స్కాన్ చేసినది	
పరిక్ష చేసినది	
పేజీలు పరిచూసినది	
ప్రింటింగు చేసినది	
స్కానింగు చేసినది	
పరిష్కరి	